

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

«МОВНИЙ ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОСТІР У КРАЇНАХ СВІТУ»

Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції

25 листопада 2021 року

Київ-2021

УДК 811.821.378

*Друкується за рішенням Вченої ради факультету іноземної філології
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
Протокол №5 від 24 грудня 2021 року.*

Редакційна колегія:

Зернецька А.А., декан факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філологічних наук, професор

Ніколаєнко В.В., завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент

Корнієнко О.О., завідувач кафедри світової літератури та теорії літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філологічних наук, професор

Блинова І.І., завідувач кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат філологічних наук, доцент

Макухіна Т.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології

Третяк Л.І., доцент, в.о. завідувача кафедри англійської філології

Бежека Д.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології

Александрова Л.Г., доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Вінічук Л.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології

Іщук А.А., кандидат філософських наук, доцент кафедри англійської філології

Кая Семіх, кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов та методики викладання східних мов

Хижун Я.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням

Мовний та навчальний простір у країнах світу: матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (25 листопада 2021 року): збірник тез.-Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021.-201 с.

До збірника увійшли матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної студентської інтернет-конференції «Мовний та навчальний простір у країнах світу». Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

Секція І. Сучасні методи і технології викладання іноземних мов у середніх загальноосвітніх закладах та у вищій школі.....	8
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ <i>Асоян Т.М.</i>	9
ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ТЕМАТИКИ ДЛЯ РОБОТИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ <i>Баль І. В.</i>	12
ІГРОВІ ФОРМИ РОБОТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ <i>Бережна Д.В.</i>	15
РОЗРОБКА ФРАГМЕНТУ ЗОШИТА-ПОСІБНИКА З ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ <i>Віннікова К. Е.</i>	18
НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ АУДІО КНИГ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ <i>Войтюк А. О.</i>	20
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ 11 КЛАСУ <i>Гончарук О. В.</i>	23
РОЛЬОВІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ <i>Дебопре А. В.</i>	26
ВІДЕОФРАГМЕНТИ ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ 10 КЛАСУ <i>Ізмалкова А. К.</i>	30
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ <i>Мудрецька А. Є.</i>	33

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В 7 КЛАСІ	
<i>Нікітенко К. Я.</i>	36
ВІДЕОМАТЕРІАЛИ З РЕСУРСУ “EASY GERMAN” ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 9 КЛАСУ	
<i>Поліщук О.О.</i>	39
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ УЧНІВ П’ЯТОГО КЛАСУ ЗА ТЕМОЮ “TRAVELLING” ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
<i>Самохіна А. О.</i>	42
ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7-8 КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ	
<i>Серветник Б.І.</i>	45
COMMUNICATIVE ACCOMMODATION IN MODERN ENGLISH	
<i>M. Stryhul.</i>	49
ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ І БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	
<i>Турчанова Н. С.</i>	51
Секція II. Фонетичні та фонологічні питання вивчення іноземних мов...56	
ENGLISH PHONOLOGY IN A LANGUAGE LEARNING AND TEACHING	
<i>Бойко К. О.</i>	57
COCKNEY AS AN EXAMPLE OF A BROAD ACCENT OF ENGLISH	
<i>Зур’ян Л.Є.</i>	59
AUSTRALIAN ENGLISH PRONUNCIATION INTO THE 21 ST CENTURY	
<i>Логінова В.О.</i>	63
DISTINCTIVE FEATURES OF WELSH ENGLISH	
<i>Лошицька Т. М.</i>	66
PECULIARITIES OF NORTHERN IRELAND ENGLISH (PHONOLOGICAL ASPECT)	
<i>Ничепорук О. В.</i>	70
NEW ZEALAND ACCENT IN CONTRAST TO RECEIVED PRONUNCIATION	
<i>Нікітенко К. Я.</i>	73

TYPES OF WORD STRESS IN DIFFERENT LANGUAGES

Павелко М.С......76

CANADIAN ENGLISH: PECULIARITIES OF PRONUNCIATION

Серветник Б.І......79

THE NATURE OF ENGLISH WORD STRESS

Т. І. Tsekhmeistruk.....83

Секція III. Динаміка та експресія в лексико-семантичній системі англійської мови......86

АНГЛІЙСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У ПОРІВНЯЛЬНОМУ АСПЕКТІ

Гайдаєнко Х. О......87

СТРУКТУРА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ПРИРОДА ЇХ КОМПОНЕНТІВ

Грибчук С. С......90

ТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ МАСИВУ СУКУПНОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ (НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТИ "TIMES")

Гуцал Я. М......93

ОСОБЛИВОСТІ ПАСИВНИХ СТРУКТУР У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Івашина М. О......95

РОЛЬ СИНТАКСИЧНОГО ПАРАЛЕЛІЗМУ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ ТА РИТОРИЦІ

Моргун А. І......98

ФУНКЦІЇ РІЗНОВИДІВ НАГОЛОСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Мороз Т. Є......101

ІДІОМАТИЧНІ ВИРАЗИ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ІНЕРНЕТ-ПРОСТОРИ: СЕМАНТИКА ТА ЕТИМОЛОГІЯ

Обоні Я. В......103

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

Паршак О. Д......106

ВЖИВАННЯ СЛІВ АНГЛОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ В РІЗНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛЯХ

Порошина М.Ю......109

ЗНАЧЕННЯ ПРИКАЗОК ТА ПРИСЛІВ'ІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	
<i>Ткаченко А.О.</i>	112
СЛЕНГ: ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ ТА ВЖИВАННЯ	
<i>Фадєєва А.С.</i>	115
МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	
<i>Хилько Т. С.</i>	118
СТИЛІСТИЧНЕ МАРКУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ ОДИНИЦІ В АНГЛОМОВНОМУ СЛОВНИКУ	
<i>Щербина О. С.</i>	121
Секція IV. Актуальні проблеми вивчення слова, речення, тексту і дискурсу англійської мови у сучасних мовознавчих парадигмах.....	125
STYLISTIC FEATURES OF R. DAHL'S NOVEL "CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY": PHONO-GRAPHIC MEANS	
<i>Блинова Т. С.</i>	126
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ Д. ТРАМПА	
<i>Гуменюк О.Д.</i>	129
Функціональний підхід до вивчення фразеологічних одиниць	
<i>Литвиненко І. М.</i>	132
ВЕРБАЛЬНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ ЖІНКИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ 19 СТОЛІТТЯ	
<i>Лошицька Т. М.</i>	134
A CORPUS BASED STUDY OF LINGUISTIC MEANS OF EXPRESSING OBLIGATION AND NECESSITY IN BRITISH AND AMERICAN VARIETIES OF ENGLISH	
<i>Назаренко А. Ю.</i>	138
ФУНКЦІЙНО-ПРАГМАТИЧНІ ОЗНАКИ ТЕКСТІВ ПРОМОВ АДВОКАТІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ЮРИДИЧНИХ ТРИЛЕРІВ)	
<i>Перевайло О. С.</i>	144
СПЕЦИФІКА ПРОЯВУ АДРЕСАНТ-ІДЕНТИФІКУЮЧИХ КАТЕГОРІЙ У МОВЛЕННІ АДРЕСАНТА-РЕТРАНСЛЯТОРА	
<i>Плюта Н.Л.</i>	147

ІНТЕРНЕТ-АБРЕВІАТУРА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Пугач Н. В......150

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Таран Д.В......154

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПЕРСУАЗИВНОСТІ В СУЧАСНОМУ
АНГЛОМОВНОМУ СЕРІАЛІ ‘THE CROWN’

Ярцева В.К......157

Секція V. Актуальні аспекти дослідження романських мов.....161

АБРЕВІАЦІЯ У ФРАНКОМОВНОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ

Новінська К.І......162

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У СУЧАСНІЙ
ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Грицун В.В......167

ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИСЛОВЛЕННЯ ЗВИНУВАЧЕНЬ У ВЕРБАЛЬНИХ
ІНТЕРАКЦІЯХ НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Квятківська М.Р...... 172

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ У П'ЄСІ МОЛЬЄРА «ТАРТЮФ»

Найдич Ю.В......176

СУФІКСАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ СПОСОБІВ СЛОВОТВОРУ У
ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Незбай Л.А...... 183

КОГНІТИВНІ ДІЄСЛОВА У ФРАНКОМОВНОМУ ТВОРІ АНТУАНА ДЕ СЕНТ-
ЕКЗЮПЕРІ “LE PETIT PRINCE”

Хникіна А.О......188

**Секція І. Сучасні методи і технології викладання
іноземних мов у середніх загальноосвітніх закладах та
у вищій школі**

Асоян Т.М.

Науковий керівник Кодалашвілі О.Б.

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Через необхідність самоізоляції заради запобігання захворюваності перед сферою освіти постала проблема організації навчального процесу на відстані. Ця проблема наразі вирішується за допомогою інтернет-технологій, які стали дуже ефективним педагогічним засобом навчання як у ЗВО, так і у загальноосвітній школі. Використання інтернет-технологій стало наразі дуже актуальним на уроках іноземної мови, втім, як і на решті інших навчальних дисциплін. Застосування інтернет-технологій сприяє прискоренню процесу навчання та зростанню інтересу школярів до іноземної мови як до шкільного предмету, а також поліпшує якість засвоєння матеріалу, дає змогу уникнути суб'єктивності оцінки, дозволяє індивідуалізувати процес навчання.

У зв'язку з необхідністю застосування інтернет-технологій в загальноосвітній школі виникає потреба досліджувати цей напрям всебічно. Саме на цих аспектах базується актуальність даної теми. Виникає необхідність у дослідженні, вивченні та активному впровадженні інтернет-технологій у навчальний процес. Це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання [2].

Сучасні інтернет-технології – це обробка інформації за допомогою персонального комп'ютера та сучасного програмного забезпечення. Дистанційне навчання, без сумніву, має багато переваг перед звичним для нас традиційним навчанням. Основною перевагою є, безумовно, свобода доступу. Для організації

онлайн-занять школи та вищі навчальні заклади застосовують системи управління навчанням, наприклад, система Moodle, Google, Klass Room, які є найпопулярнішими на даний час [3].

Аналіз досліджень і публікацій показав, що в останні роки проблема дистанційного навчання досліджується за такими напрямками: принципи дистанційного навчання (А.Андрєєв, Є.Полат, А.Хуторський); психолого-педагогічні засади дистанційного навчання (І.Козубовська, В.Кухаренко, Є.Полат); робота викладача в системі дистанційного навчання (Н.Бесєдін, Л.Значенко, В.Кухаренко, О.Рибалко, Н.Сиротенко); методи, форми та засоби створення дистанційних курсів (Є.Долинський, О.Кареліна, І.Козубовська, В.Кухаренко, О.Рибалко, Н.Сиротенко, Г.Яценко) тощо.

Згідно з думками дослідників, сучасні інтернет-технології є достатньо результативним дидактичним засобом за умови дотримання окремих вимог.

Вибір необхідного онлайн-інструменту для використання в роботі з вивчення іншомовної лексики може бути непростим завданням. Тут відіграють роль два чинники: мета навчання і знання основних можливостей інструменту [6].

Безліч аутентичної інформації дає можливість школярам систематично «занурюватись» у мовне середовище, а також слухати, спостерігати, читати приклади сучасної, реальної німецької мови, засвоювати інформацію безпосередньо від носіїв іноземної мови. Також для школярів є можливість приймати участь у відеоконференціях, спільних чатах, спілкуватися з однолітками з інших країн, які також вивчають німецьку мову, переписуватися з ними. За допомогою вищезазначених засобів, учні можуть сформувати власну базу мовленнєвих зворотів.

Використання інтернет-ресурсів при вивченні іноземної мови сприяє формуванню у школярів наступних основних навичок: письмо, читання, аудіювання, говоріння. При формуванні іншомовної лексичної компетентності учнів основної школи інтернет-технології можуть виконувати наступні функції: навчальну, тренувальну, контролюючу, комбіновану [6].

Для розвитку аудитивних умінь на основі інтернет-технологій можна використовувати відому трьохфазну модель навчання аудіювання: до прослуховування, під час прослуховування, після прослуховування. Основних відмінностей методики використання ресурсів мережі від методики використання традиційних носіїв аудіо- і відеоматеріалів немає. Тому при розвитку аудитивних умінь Інтернет є додатковим безмежним джерелом аудіо- і відеоматеріалів різної тематики і тривалості, а також джерелом вже готових завдань [1].

Безліч інструментів містить в собі середовище Google. Вони можуть виявитися корисними для індивідуальної та спільної групової діяльності. Сервіси Google орієнтовані на мережеву взаємодію людей, і для освіти в цьому середовищі важливі можливості спілкування та співпраці [7].

Формування іншомовної лексичної компетентності являє собою одне з важливих напрямків підвищення якості комунікативної підготовки учнів. Засвоєння лексичних одиниць відбувається шляхом виконання некомунікативних, умовно-комунікативних, комунікативних вправ [6].

При розробці комплексу вправ для формування лексичної компетентності на уроках німецької мови з використанням інтернет-технологій у 8 класі враховується трьохетапна система вивчення лексичного матеріалу, де виділяють етап ознайомлення з новими лексичними одиницями, етап автоматизації дій учнів із новими лексичними одиницями на рівні словоформи, вільного словосполучення або фрази, та етап автоматизації дій учнів із новими лексичними одиницями на понад фразовому рівні [4].

Процес оволодіння лексиною включає в себе ознайомлення з функцією слова, його значенням, формальними ознаками, тренування у засвоєнні слів та застосування нових лексичних одиниць в усному і писемному мовленні. Кожен з етапів процесу засвоєння слова співвідноситься зі стадіями формування лексичних навичок [5].

До системи технологічних засобів дистанційного навчання німецької мови учнів загальноосвітньої основної школи включають: електронні (комп'ютерні) підручники, друковані матеріали, автоматизовані навчальні системи, системи для

тестування і контролю знань, електронні тренажери, навчальні прикладні програми, а також технології Інтернет/Інтранет (www, ftp, e-mail, телеконференції)[5].

Література:

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні [Текст] / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – 2012. – № 2. – С. 19–30.
2. Карамышева Т.В. Изучение иностранных языков с помощью компьютера. СПб., 2001.
3. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Навчальний посібник: Харків, 2015. – 320 с.
4. Методика викладання іноземних мов в середніх навчальних закладах : підруч. [для студ. вищ. навч. закл. освіти] / [Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бражник Н. О. та ін.]. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с.
5. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навч. посіб. / Л.І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
6. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції / С.В. Смоліна // Іноземні мови. –2010. –№4. –С. 23
7. Хуторской А.В., Краевский В. Основы обучения, дидактика и методика. // Академия. – 2008. – 352 с.

Баль І. В.

Науковий керівник Семененко Г. М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

**ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ТЕМАТИКИ ДЛЯ РОБОТИ З ВИКОРИСТАННЯМ
МЕТОДУ ПРОЄКТІВ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-
ФІЛОЛОГІВ**

В процесі збору матеріалу по темі проєкту студентам приходиться стикатися з автентичними матеріалами, що в даний час стало можливим не тільки завдяки наявності великої кількості автентичних навчальних матеріалів, а й можливістю доступу до мережі Інтернет. Такі матеріали містять великий лінгвокраїнознавчий потенціал. Крім того, тематика проєктів поглиблює і розширює знання студента про культуру, побут, звичаї, етики країни мови, що вивчається. Таким чином, відбувається розвиток лінгвокраїнознавчої компетенції. Проєктна робота передбачає не тільки збір інформації про країни мови, що вивчається. Необхідною компонентом є також анкетування, збір інформації, опитування і дослідження, проведені в рідній країні, в рідній соціокультурній дійсності з можливим подальшим порівнянням двох культур, тому можна говорити про розвиток міжкультурної компетенції студентів у процесі виконання проєктної роботи.

Метод проєктів може використовуватись під час вивчення будь-якої теми, але для його грамотного використання необхідна значна підготовка як студентів, так і викладача. Така підготовка повинна проводитись постійно, систематично, не лише під час роботи над проєктом.

Вся робота орієнтована на інтереси і потреби студентів, проблеми та їх вирішення. Важливим є те, що результат повинен мати практичну цінність для здобувачів філологічної освіти [2]. У проєктній роботі створюється близька до реальності ситуація, яка дозволяє проводити додатковий тренінг умінь, навичок і стратегій комунікації, а також сприяє розвитку умінь долати проблеми, що виникають в ході міжкультурної комунікації [1].

Теми вибираються студентами заздалегідь зі списку, запропонованого викладачем. У процесі всієї роботи необхідні консультації викладача. За соціальної форми організації проєкти можна поділити на індивідуальні, парні та групові; по виду – на однопланові і різнопланові.

Однопланові проєкти – коли всі групи проводять проєктні роботи по одній і тій же темі (можливо з невеликими відмінностями).

Різнопланові – коли у кожній групі або парі своя тема, відмінна від інших. Це можуть бути так само підтеми, що входять компонентним складом в одну

велику тему. Наприклад, тема «Сім'я». приклади тем для різнопланових проєктів: «Молодь і батьки», «Домашні обов'язки: чоловік і жінка», «Неповна або розведена сім'я »і так далі.

Особливе місце займають E-mail-проєкти або WWW-проєкти. Ці проєкти вимагають тривалої підготовки викладача і постійної роботи всіх учасників [3]. Email-проєкти можуть бути ігрового, пізнавального і комунікативного характеру.

Приклад ігрового проєкту – це Odysee-Spiel на Інтернет-сторінках Гете-інституту. У цій грі зазвичай беруть участь представники п'яти різних країн. Правила описані на сторінках Гете-інституту (www.goethe.de/oe/mos).

Пізнавальними є практично всі проєкти Recherchen (Пошукові проєкти), а так же проєкт Weltreise – навколосвітня подорож (www.goethe.de/oe/mos). Комунікативні E-mail-проєкти – це листування з людьми, які вивчають німецьку мову з інших країн, проєкти партнерства.

Метою WWW-проєкту є створення своєї домашньої сторінки (Home page) та надання інформації про свою групу в мережі Інтернет, а в підсумку пошук партнерів, комунікація з ними, листування іноземною мовою.

Наведені проєкти дуже трудомісткі і вимагають великої підготовки як з боку викладача, так і з боку студентів, але приносять хороші результати і мотивують до подальшого самостійного вивчення іноземної мови.

Застосування нових інформаційних технологій передбачає не лише використання сучасних технічних засобів і технологій, а й застосування нових форм і методів викладання іноземної мови і новий підхід до процесу навчання в цілому. Реалізувати нові вимоги сучасності найбільшою мірою здатні методи активного навчання, які спонукають студента до самостійного отримання знань, які активізують пізнавальну діяльність, розвиток мислення, формування практичних умінь і навичок. Сучасне навчання стає більш гнучким, різноманітним по своїм цілям і завданням, за формами і методам викладання, насиченим новітніми технологіями навчання. Викладачеві потрібно буде не тільки передавати теоретичні знання, закріплювати і перевіряти ефективність їх засвоєння, а й

знаходити шляхи включення кожного студента в процес навчання, використовуючи його індивідуальні здібності.

Література:

1. Анісімова Т.О., Паламарчук В.Ф. Метод проектів: минуле і сучасне // Проектна педагогіка в інноваційному полі освіти: Практично зорієнтований посібник. – К.: Освіта України, 2008. – С. 200–210.

2. Николаенко В. В. К вопросу создания профессионально ориентированной модели обучения иностранному языку / В.В. Николаенко // Наука III тысячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет- конференції (20-21 квітня 2017 року) : збірник тез. – Бердянськ : БДПУ, 2017. – Ч.2. – С. 282-284 [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://us.bdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2017/05/tezy_chast2.pdf#page=282

3. Петришак Б. Інноваційний підхід в організації процесу навчання іноземних мов // Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2015): матеріали II Міжнародної наукової конференції / відп. ред. Н.Я. Яцків: Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ: Вид. Кушнір Г.М., 2015. – С. 390–393.

Бережна Д.В.

Науковий керівник Вітченко А.Ю.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

ІГРОВІ ФОРМИ РОБОТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Основною метою вивчення англійської мови є формування комунікативної компетентності, яке неможливе без вивчення лексичного, граматичного та

фонетичного матеріалу. У роботі з'ясовано роль і особливості використання ігор на уроках англійської мови у початковій школі.

Ключові слова: компетентність, ігрова діяльність, НУШ.

Сутність проблеми: навчання англійської мови на початковому ступені у сучасному загальноосвітньому закладі є дуже важливим. Ігрові форми у педагогічному процесі привертають увагу багатьох дослідників тому, що вони здатні докорінно змінити систему освіти. Зважаючи на пріоритетність ігор для сучасних дітей, їх можна вважати перспективним та ефективним засобом навчання, а ще вони є чудовим засобом вираження уроку, щоб підвищити навчальну мотивацію учнів. До того ж, ігрові форми на уроках можуть стати посередником між учнем і учителем на шляху їх спільної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі використання ігор на уроці англійської мови у початковій школі приділено найбільше саме в дослідженнях мовознавців, методистів і психологів. А.А. Каретникова пропонує збірник, де містяться цікаві завдання, ігри, сценарії свят для позакласної роботи з англійської мови. Російський методист Ю.Я. Пучкова розробила методичний посібник, де розміщені ігри за темами та рекомендації щодо їх подальшого використання. Українські науковці також займалися вище зазначеною проблемою (О.О. Коломінова, С.І. Шевченко та ін.) Однак аналіз проблеми проблема потребує більшого і глибшого дослідження.

Мета роботи: теоретично обґрунтувати особливості навчання мовних компетентностей англійською мовою учнів початкового ступеня та показати ефективність використання ігрових форм в процесі навчання за вимогами НУШ.

Завдання: 1. З'ясувати роль ігрових форм роботи в процесі формування мовних компетентностей учнів початкових класів. 2. Дослідити види ігор у процесі навчання англійської мови учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В проекті нового базового Закону України «Про освіту» зазначено, що Нова українська школа буде працювати на засадах особистісно орієнтованої моделі освіти, в межах якої максимально враховуватимуться здібності, потреби та інтереси кожної дитини.

Досвід показує, що стандартні, традиційні форми навчання не завжди викликають в учнів інтерес до навчання, а отже не дають ефективного результату. Кожен вчитель хоче бачити в очах своїх учнів інтерес, дивування, знання, а в цьому йому можуть допомогти інтерактивні технології.

Одним з найефективніших видів інтерактивного навчання є навчальні ігри - це унікальний механізм акумуляції і передачі людиною набутого досвіду. Метою навчальних ігор є формування у учнів уміння поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю. У процесі формування лексичної компетентності учитель повинен дуже ретельно ставитися до добору лексики в процесі спілкування з дітьми, основним завдання є саме допомога дітям усвідомити, що лексика потрібна їм для спілкування. Також у процесі проведення лексичних ігор учитель має брати до уваги не лише той факт, аби діти запам'ятали якомога більше слів, а й прагнути створити всі можливості для розвитку індивідуальності кожного учня. Прикладами таких ігор можуть бути різноманітні вікторини, розгадування кросвордів, а щоб урок став більш цікавим, учитель може проводити ігри-конкурси, інтелектуальні ігри типу «Брейн ринг», «Що?Де?Коли?» та ін.

Говорячи про граматичну компетентність, ігрові прийоми призначаються для формування граматичних навичок і тренування вживання мовних явищ на всіх етапах роботи з новими граматичними структурами. Наведемо приклад. Гра « In a drawer...», метою якої є вживання граматичної структури there is/there are. Учитель пише на щоді речення: There is a (an)..... in a drawer. / There are in a drawer. Учні діляться на команди, перша команда називає будь-яку літеру (а, у, е, с). Друга команда завершує приклад словом, наприклад: there is an eraser in a drawer. Таким чином, учні називають різні слова, вживаючи їх в однині чи множині, отримуючи за це очки. Гра може тривати 5-10 хв.

На початковому етапі навчання англійської мови фонетичні вправи у формі ігор рекомендують проводити на кожному уроці протягом 5-7 хв.

Фонетичні ігри повинні:

- тренувати учнів у вимовлянні звуків англійської мови;
- навчати їх виразному читанню.

Наприклад, гра: «Fill in the missing letters». Учитель пише на дошці приклади слів, в яких одна-дві літери пропущені. Потім він вимовляє звук і просить учнів назвати відповідну літеру і вставити. Доречним прикладом може слугувати також гра «Add consonants», «Use a letter, make a word», proverbs, rhymes, pronunciation drills and so on.

Проводити ігри та створювати ігрові ситуації потрібно на кожному уроці. Особливо це стосується учнів 1-2 класу, адже учні не звиклі до напруженої і тривалої діяльності. Ігрові форми роботи сприяють інтенсивній мовленнєвій практиці, адже можуть бути застосовані після контрольної роботи, як руханка або ж зміна діяльності. До того ж, дидактичні ігри мають добиратися відповідно до чинної програми та використовуватися для пояснення нового матеріалу і закріплення нового, формування вмінь та навичок, розширення кругозору та прищеплення любові та поваги до вивчення іноземної мови.

Висновки. Отже, можна дійти висновку, що використання ігрових форм роботи дають змогу практично збільшити кількість розмовної практики на занятті, виявляються цікавими для учнів, допомагають засвоїти матеріал та використати його у подальших заняттях, виконують дидактичні та різні розвивальні функції. Позитивною стороною ігрових технологій є те, що вони сприяють використанню знань у новій ситуації, вносять різноманітність і викликають інтерес та позитивне ставлення до процесу навчання. У цьому виді діяльності дитина спостерігає, порівнює, класифікує предмети, проводить доступний їй аналіз і синтез, узагальнює. Упровадження ігрових технологій на уроках допомагає активізувати розумову діяльність учнів, розвивати увагу дітей, спостережливість, кмітливість, самостійність мислення.

Література:

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Богосвятська А. І. Сучасні педагогічні технології у практиці вчителя світової літератури / А. І. Богосвятська // Зарубіжна література в школах України. – 2013. – № 1. – С. 34–41.

3. Буренко В. Особливості навчання англійської мови учнів 1-го класу / В. Буренко // Іноземні мови в сучасній школі : науково-методичний журнал. – 2012. – № 2 (54).
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: Підручник/ Панова Л.С., Андрійко І.Ф., Тезікова С.В. та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2010. – 328 с.
5. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.

Віннікова К. Е.

Науковий керівник Кая Семіх

доктор філософії, кандидат філологічних наук

кафедри східних мов та методики викладання східних мов

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

РОЗРОБКА ФРАГМЕНТУ ЗОШИТА-ПОСІБНИКА З ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Мова – скарбниця народу. Вивчення іноземних мов відкриває безліч дверей як до різних сфер діяльності, так і до різних куточків людських душі та розуму. Тому актуальність даної розробки полягає перш за все в тому, щоб заохотити школярів до вивчення іноземної мови.

Мета роботи – розробка зошита-посібника, «помічника» учня, який почне вивчати нову для нього турецьку мову в школі. На сьогоднішній день, в Україні є безліч шкіл, в яких вивчаються французька, німецька, іспанська, італійська мови. Проте так мало тих, де вивчаються східні, зокрема Львівська загальноосвітня школа східних мов та східних бойових мистецтв «Будокан» з поглибленим вивченням іноземних мов (японської та китайської) і Київська гімназія східних мов № 1 (зокрема турецької). Це чи не єдина школа, де діти починають вивчати турецьку. Мова йде не про курси та центри розвитку, а саме про середній

навчальний заклад. Як майбутній вчитель турецької мови, авторка проєкту хоче внести свій вклад в розвиток друкованих навчальних посібників з турецької мови для українських школярів.

Перш за все, таке бажання зумовлене важливим економічним та історичним зв'язком України з Туреччиною. А культурний діалог між двома країнами з кожним роком зміцнюється. Українські перекладачі, тюркологи, сходознавці продовжують активно висвітлювати свої праці на загал. Авторка проєкту теж долучилася до перекладів української художньої літератури турецькою мовою задля зміцнення зв'язку та культурного обміну України і Туреччини, а саме таких творів як «Стояла я і слухала весну» Лесі Українки («Duruyordum ve ilkbaharı dinliyordum»), «На світі можна жити без еталонів» Ліни Костенко («Dünyada şablonsız yaşabiliriz»), «Садок вишневий коло хати» Т. Г. Шевченка («Evin yanında vişne bahçesi çiçekleniyor»).

На сьогоднішній день є не так багато українських видань підручників з турецької мови, зокрема «Комунікативна граматики турецької мови: навчально-методичний посібник (для студентів-тюркологів першого року навчання)» Т. В. Нікітюк та І. В. Прушковської, «Турецька мова (для студентів першого курсу ОКР «Бакалавр»)» І. Л. Покровської, «Турецька мова: тексти та завдання для розвитку усного мовлення для студентів неспеціальних факультетів» О. Л. Пишньохи.

Актуальність даної роботи зумовлена бажанням доповнити навчальні видання для школярів середньої школи, які почнуть вивчати турецьку мову з 5-го класу. Доволі пізнє вивчення другої іноземної мови аргументоване потребою оволодіння базою першої іноземної мови (англійської) для подальшого співставлення та проведення паралелей між рідною, англійською та турецькою мовами.

На даному етапі фрагмент зошита містить дві теми, які спрямовані на вивчення алфавіту, розвитку компетентності в читанні, вимові та письмі. В подальшому зошит наповниться й іншими темами задля розширення вокабуляра та вивчення граматики турецької мови. Рівень, запропонований зошитом, - А1, тобто початковий рівень, на якому учні починають знайомство з мовою.

Маємо надію, що в подальшому все більше і більше шкіл України відкриє для себе перспективи навчання східних мов, зокрема турецької, адже культурний діалог між країнами міцнішає, а студенти-тюркологи все активніше досліджують найпотаємніші куточки турецької культури та мови.

Література:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

2. Особливості перекладу українських літературних творів турецькою мовою / Віннікова К. Е. / Збірник наукових тез «Освіта і наука - 2021». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://e-journals.npu.edu.ua/index.php/on/article/view/642/649>

3. Роздуми про художній переклад (на матеріалі турецькомовних літературних творів: науково-публіцистична монографія / І. В. Прушковська – К.: Укр.пропілеї, 2017. – 132 с.

4. Тарас Шевченко в культурному просторі Туреччини/ І. В. Прушковська// Шевченкознавчі студії. Збірник наукових праць. Випуск 1 (22). – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. – С. 232-247.

Войтюк А. О.

Науковий керівник Кодалашвілі О.Б.

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ,

Україна)

НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ АУДІО КНИГ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

Стрімкий розвиток економічних, політичних, суспільних, культурних відносин, економічні зрушення в розбудові України як високо цивілізованої країни з відповідним рівнем економіки, культури, права, освіти призвели до потреби в кваліфікованих спеціалістах з високим рівнем володіння англійською мовою. Проблема навчання аудіювання в середніх класах середньої загальноосвітньої

школи з поглибленим вивченням іноземної мови залишається практично невирішеною. Більшість учнів не досягають програмного рівня володіння навичками та вміннями аудіювання, саме тому необхідно провести подальший пошук оптимальних умов навчання англомовного аудіювання. Значна частина учнів не розуміє прослуханого матеріалу або ж розуміє лише частково. Також спостерігається проблема невміння учнями виокремлювати граматичні структурні елементи з прослуханого тексту.

Головною метою навчання англійській мові, як і будь-якій іншій іноземній мові, у середній школі є формування в учнів комунікативної компетентності, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим та соціокультурним досвідом, відповідно до вікових можливостей школярів. Також існує нагальна потреба в розробці методики взаємопов'язаного навчання читання й аудіювання з комплексним використанням аудіо книги.

Отже недооцінка проблеми аудіювання може вкрай негативно позначитися на мовній підготовці школярів. Все вищезгадане обумовило актуальність нашого дослідження.

Незважаючи на наявність різноманітних методик навчання аудіювання, дослідники все ж наголошують на недостатній увазі до розвитку даної компетентності з боку середніх навчальних закладів. Загалом вивченням даного питання займалися такі науковці як: В. В. Андрієвська, Н. Д. Гальскова, С. В. Гапонова, С. Л. Захарова, О. Б. Метьолкіна, К. І. Онищенко, Л. Г. Панова, О. П. Петренко, О. М. Соловйова.

Значення навичок аудіювання для мовленнєвої діяльності в її основних різновидах грає важливу роль, адже порушення фонематичної правильності мовлення, її неправильне інтонаційне оформлення мовцем веде до непорозумінь та нерозуміння з боку слухачів.

Термін “аудіювання” ввів американський психолог Дж. Браун. Він визначив аудіювання як розуміння сприйнятого на слух усного мовлення □1; с.72□.

На думку Гальської Н.Д. і Гез Н.І. “аудіювання” - це складна рецептивна мисленнєво-мнемічна діяльність, пов'язана зі сприйняттям, розумінням та

активною переробкою інформації, що міститься в усному мовному повідомленні [2; с. 161].

Зимня І. А. виділила наступні характеристики аудіювання як виду мовленнєвої діяльності: аудіювання реалізує усне і безпосереднє спілкування; воно є реактивним і рецептивним видом мовленнєвої діяльності в процесі спілкування; основна форма перебігу аудіювання - внутрішня, нерівномірна [3; с. 83-86].

Зміст навчання аудіювання включає такі компоненти як лінгвістичний та психологічний. Лінгвістичний компонент складається з мовного матеріалу: фонетичного, лексичного та граматичного мінімумів, ситуативно і тематично об'єднаних зразків мовних висловлювань.

Психологічний компонент включає аудитивні навички та вміння, які забезпечують учням користування іноземною мовою з метою усного спілкування.

У процесі вивчення іноземної мови аудіювання як вид мовленнєвої діяльності є метою, а також засобом навчання іноземної мови. Воно служить для досягнення таких цілей навчання як практична, освітня, розвиваюча та виховна.

Аудіювання як мета навчання передбачає те, що учень має розуміти зміст аудіо тексту при його одноразовому прослуховуванні. Дані тексти містять певну кількість нових слів, які не вивчались раніше і учні повинні навчитись здогадуватись про значення цих слів за контекстом і їх звуковою формою, а також розуміти загальний зміст повідомлення, ігноруючи несуттєву інформацію.

Розглядаючи аудіювання як мету навчання можна виділити наступні етапи цього процесу: підбір матеріалу для аудіювання; підготовка учнів до аудіювання; визначення кількості повторень аудіо тексту (1-2 рази); проведення контролю аудіювання [4; с 77].

Аудіювання як засіб навчання сприяє оволодінню звуковою стороною іноземної мови (фонемним складом та інтонацією), сприяє засвоєнню лексичного складу мови та її граматики, полегшує процес оволодіння говорінням, письмом і читанням.

Отже, підсумовуючи вищесказане, можемо сказати, що аудіювання – це розуміння сприйнятого на слух усного мовлення. Воно розвиває фонетичні,

лексичні та граматичні навички учнів. Аудіювання як засіб навчання сприяє оволодінню звуковою стороною іноземної мови.

Виділяють такі етапи процесу аудіювання: підбір матеріалу для аудіювання; підготовка учнів до аудіювання; визначення кількості повторень аудіо тексту; проведення контролю аудіювання.

Література:

1. Miller G.A., Heise G.A. The Trill Threshold. J.Acoust . Soc.Amer .2010. Vol.22;
2. Гез Н.І., Ляховицкий М.В., Миролюбова А.А., та ін Методика навчання іноземних мов у середній школі: М.: Вища. шк., 1982. – 373 с.
3. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности. — М.: Московский психолого-социальный институт, Воронеж: НПО «МОДЭК», 2001. — 432 с. (Серия «Психологи Отечества»)...." [Електронний ресурс]: [http://psychlib.ru/mgppu/zlp/ZLP-001-.HTM#\\$p1](http://psychlib.ru/mgppu/zlp/ZLP-001-.HTM#$p1)
4. Мороз Л. В., Василькевич С. С. Аудіювання та його роль у формуванні комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей, «Молодий вчений» • № 3.2 (55.2) • березень, 2018 р <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.2/18.pdf>

Гончарук О. В.

Науковий керівник Ніколаєнко В.В.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ 11 КЛАСУ

Викликом для освітньої системи в Україні віднедавна став процес навчання в умовах ізоляції. Масова дистанційна форма здобуття освіти вперше замінила звичну для освітян очну форму навчання. Процес формування в учнів іншомовної

комунікативної компетентності в діалогічному мовленні в умовах дистанційно-електронної освіти дещо ускладнюється, однак використання новітніх комп'ютерних та телекомунікаційних технологій спрямоване на допомогу вчителю подати більш точний та повний навчальний матеріал та посилити прагнення і мотивацію учнів до вивчення іноземної мови [4].

Діалогічне мовлення в методиці викладання іноземних мов являє собою одну з форм говоріння та служить продуктивним видом мовленнєвої діяльності, який пов'язаний з передачею усних повідомлень будь-яких видів повідомлень від одного мовця до іншого. В сучасній науковій літературі вирізняють різні підходи до визначення поняття діалогу в навчанні іноземної мови. Насамперед, Г. В. Рогова розглядає діалог як засіб засвоєння іноземної мови; форму організації навчального процесу з іноземної мови; один із видів мовленнєвої діяльності, яким потрібно оволодіти в процесі навчання іноземної мови [3, с. 120]. За С.Ю. Ніколаєвою ми визначаємо поняття діалогічне мовлення як процес мовленнєвої взаємодії двох або більше учасників спілкування. В свою чергу, С. Ю. Ніколаєва вказує на поняття компетентності у діалогічному мовленні як здатність реалізовувати усномовленнєву комунікацію у діалогічній формі в життєвоважливих для певного віку сферах і ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання [2, с. 302].

Процес формування комунікативних компетентностей безпосередньо залежить від умов, в яких відбувається навчально-виховний процес. На успішність формування КДМ впливають різні фактори: індивідуально-вікові особливості учнів, наявність або відсутність у них мотивів навчання в цілому та спілкування ІМ, зокрема, розвиток уваги й інтересу, вміння спиратися на попередній мовленнєвий досвід та ін. Крім того, до факторів, що визначають успішність формування КДМ, відносяться лінгвістичні та дискурсивні характеристики іншомовних текстів та умови навчання (наявність/відсутність ТЗН, використання опор різного характеру, ситуативність та проблемність вправ, організація занять з ІМ) [2, с. 308].

Щодо наявності технічних засобів та комп'ютерних, телекомунікаційних технологій, на сьогодні існує безліч електронних пристроїв, соціальних мереж (Viber, Skype, Telegram та ін.), які дозволяють проводити дистанційні заняття за покращеним способом. Використання електронних пристроїв, таких як Інтернет та мультимедіа є основними засобами забезпечення електронного навчання, а зміст, технології та послуги є ключовими секторами галузі дистанційно-електронного навчання.

В. П. Демкін розділяє комунікаційні технології на два типи – online і offline (синхронний та асинхронний формат). Перші забезпечують обмін інформацією в режимі реального часу, тобто повідомлення, надіслане відправником, досягнувши комп'ютера адресата, негайно направляється на відповідний пристрій виводу. При використанні offline технологій отримані повідомлення зберігаються на комп'ютері адресата. На відміну від очного навчання, де діалог ведеться в режимі реального часу, при дистанційному навчанні він може проходити і в режимі з відкладеною відповіддю [1, с. 47].

Дизайн курсів електронного навчання зазвичай базується на певному контексті з використанням веб-семінарів, відеокліпів, аудіо сценаріїв, форумів, діаграм, Google Meet, Zoom, онлайн тестування, інтерактивних підручників і дошок. Асинхронний характер мережевих комунікацій дозволяє користувачам займатися діалогом, форумом або діаграмою незалежно від часу або місця їх розташування.

Сучасні комп'ютерні та телекомунікаційні технології слугують засобами для полегшення навчального процесу як в аудиторних, так і онлайн умовах. Учасники навчально-освітнього процесу мають змогу вільно використовувати Інтернет ресурси, комп'ютерні програми чи засоби телекомунікаційного зв'язку з метою формування комунікативної компетентності у діалогічному мовленні, не зважаючи на форму навчання здобувачів освіти.

Таким чином, досить важливим у навчанні діалогічного мовлення із використанням комп'ютерних та телекомунікаційних є врахування всіх факторів підготовки роботи з ними. Формування англомовної комунікативної

компетентності в діалогічному мовленні за допомогою асинхронних технологій не потребує особливих вимог з боку функціоналу та дозволяє виконувати завдання в будь-який зручний для учнів час. Сучасні додатки та інноваційні сайти дають змогу вчителям розробляти уроки та надавати доступ до прикріпленої інформації іншим користувачам. Використання комп'ютерних та телекомунікаційних технологій, зокрема синхронних та асинхронних, на уроках англійської мови в учнів 11 класу є досить ефективним в умовах дистанційного навчання та має бути поширеним для підвищення результативності та сформованості знань, умінь та навичок учнів у діалогічному мовленні в рамках очної форми навчання.

Література:

1. Демкин В. П., Можаяева Г.В. Технологии дистанционного обучения. Томск: Изд-во Том. ун-та, 2003. 106 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підручник. – Вид. 2-ге, випр. і переоб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2002. 328 с.
3. Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку в общеобразовательных учреждениях: пособие для учителей и студентов педагогических вузов / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина. Москва, 2010. 224 с.
4. Vita V Nikolayenko, Olena H Smolnikova, Svitlana M Ivanenko, Liudmyla O Kukhar, Sergii F Panov, Olena O Yaremenko-Gasiuk Information and communication technology development in the higher education institutions of the United Kingdom Journal of Language and Linguistic Studies, 17(Special Issue 2), 1379-1391; 2021. <https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/2606>

Дебонре А. В.

Науковий керівник Гладка І.А.

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ,

Україна)

РОЛЬОВІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ

Відповідно до вимог Державного стандарту початкової школи і концепції Нової української школи, сьогодні іноземна мова є загальнообов'язковою для вивчення учнями початкової ланки освіти.[1, с. 12].

У методиці викладання англійської мови в даний час все гостріше постає питання зацікавленості учнів у навчальному процесі, в їх реальній участі в різних заходах під час уроку і в позаурочний час. Використання рольової гри є одним із дієвих способів, що допомагають успішному оволодінню молодшими школярами іноземною мовою. Таким чином, існує об'єктивна необхідність використання рольових ігор в початковій школі як дієвого засобу навчання іноземної мови з врахуванням психолого-вікових особливостей молодших школярів та їх фізіологічних можливостей.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретичних засад методики використання рольових ігор як ефективного виду діяльності, розробки ігор, які допоможуть зрозуміти ефективності рольової гри та практики їх використання на уроках англійської мови в 3 класі.

Гра як засіб пізнання та навчання має давнє коріння, зі зміною історичної доби змінювалася суть гри. В одній з ранніх педагогічних теорій, що належить Платону, гра вже сприймається як засіб виховання дітей. Мислитель стверджував, що «гра найбільш властива людині, а особливо- молодій людині, і тому матеріал поданий в ігровому вигляді засвоюється найкраще, подібно і лікарське зілля знахар намагається приготувати в найбільш легко засвоюваному вигляді, однак, у грі, можна пізнати істину; це особливо стосується виховання дітей, яке найбільш успішне, коли відбувається в грі» [3, с. 106]. Учень Платона, Аристотель, навпаки вважав, що гра не може бути частиною навчального процесу. Давньогрецький філософ обстоював позицію: «коли навчаються, то не грають» [3, с. 108].

У вітчизняній педагогіці одним із перших про гру як засіб виховання дітей заговорив К. Д. Ушинський. У своїй роботі «Про виховання» він вказував, що для дитини гра- дійсність, і дійсність набагато цікавіша, ніж та, що її оточує [4, с. 234].

На початковому етапі дуже важливо використання рольових ігор, щоб мотивувати школярів до вивчення слів, виразів, пісень, віршиків тощо. Тому в

нашій роботі ми будемо розглядати різноманітні ігри і намагатися запропонувати завдання, які будуть при нагоді для правильного використання рольових ігор. Як відомо, дуже важливо мотивувати дітей до навчання з перших кроків їхньої роботи, тому рольові ігри є при нагоді в нашій роботі. Тому ми вирішили присвятити бакалаврську роботу пошуку цікавих і ефективних рольових ігор до кожної теми, що вивчаються протягом року, запропонувати креативні завдання для продуктивної роботи з рольовими іграми і завдання для перевірки як спрацювала рольова гра.

В 3 класі протягом року вивчаються такі теми як: «My Room», «Clothes», «Daily Routines», «Food», «Hobby», «My favorite animals». До кожної теми ми будемо підбирати ігри які підходять. Вже розпочавши роботу, ми до перших тем підібрали такі ігри і пропонуємо фрагменти роботи з даною грою.

До теми «Hobby» підійде гра «Listen to the text and try to remember as many words as you can». Учитель читає уривок з тексту в якому розповідається про хобі, в тексті всі слова добре знайомі учням. Учні повинні назвати якомога більшу кількість слів з прочитаного уривку. Використавши цю гру ми перевірили скільки слів діти вивчили і дали їм картки на які вони відповідали англійською мовою.

До теми «Food» ми підібрали гру «Hot Potato». Учні сідають у коло. Вчитель тримає м'яч і вимовляє фразу: «What kind of food do you know?». Тоді м'яч передається один одному по колу до тих пір, доки вчитель не скаже «Stop!». Той учень, у котрого опиниться м'яч, повинен встати і назвати їжу яку він знає. Гра триває до тих пір, поки всі учні не дадуть відповідь. Таким чином ми змогли змотивувати дітей і перевірити знання теж у формі гри.

До теми «My favorite animals» можна використати гру під назвою- «Guessing game». Вчитель пише на дошці частину слова. Учні повинні здогадатися і назвати що це за слово. Вчитель роздає картки з буквами учням і називає букви у довільному порядку. Учень, букву якого називають, повинен сказати що це за слово. Під час гри діти розвивають своє мислення і логіку, розгадуючи слова і вивчаючи їх.

Я підбрала гру для теми «Weather »під назвою « Five Words».

The children are divided into two groups. While the student from the first group counts till five, the student from the next group should name five words of the topic «Weather». The student who can not do it – leaves the game. Таким чином після цієї гри діти змогли розповісти як потрібно описувати, учні вивчили нові слова і змогли використовувати їх в реченнях.

Для того, щоб перевірити на скільки правильно була підібрана гра і наскільки якісним є результат, ми запропонували гру «Міжнародний табір», де українські і американські діти зустрілися і питають один у одного, як буде звучати те чи інше слово на їхній мові. Таким чином діти засвоюють слова в розмові і вивчають нові слова в живому мовленні. Вхідження у роль дозволяє учасникам освоїти нові форми поведінки, які, у разі своєї успішності, витіснять колишні, погано адаптовані емоції. Ролі, в яких виступає учень, допомагають йому звільнитися від звичних уявлень про себе, активізувати свої творчі можливості, тобто сприяють розкриттю та прояву його особистості.[2, с. 6]. Іноді учень, занурившись і виконуючи певну роль, відкриває у собі якості, про які раніше не здогадувався.

Ця гра як перевірка ефективності використаної гри. Отже, ви бачите, що наша робота спрямована на пошук ефективних методів мотивації учнів до навчання, а саме до вивчення нових слів за допомогою рольових ігор, які ми підберемо та розробимо до кожного завдання та підберемо ігри, які будуть служити перевіркою правильності обраної гри і презентуємо свої доробки на захисті бакалаврської роботи.

Виходячи з вищенаписаного ми довели, що актуальність нашої теми дуже висока. Ми підготуємо глибокий і якісний матеріал, який буде в нагоді як вчителям, так і репетиторам, практикантам тощо.

Література:

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : підручник. Київ: Либідь, 2006. 424 с.
2. Батраченко К. Г. Розвивальні ігри та інтерактивні вправи на уроках англійської мови у початкових класах. Англійська мова в початковій школі: 2015. № 10. С. 5–11
3. Вишневський О. І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови: посібник для вчителів. 2 вид. Київ: Рад. шк., 2009. 224 с.

4. Жук, Н. В. Ролевая игра как метод обучения иностранному языку в высшей школе / Н. В. Жук, М. К. Тузова, Л. В. Ермакова [Текст] // Актуальные вопросы современной педагогики: материалы IV междунар. науч. конф. (г. Уфа, ноябрь 2013 г.). – Уфа: Лето, 2013. – С. 187–91.
5. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Вид. 4те. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 190 с.
6. Якимчук Н. В. Рольова гра при навчанні іноземної мови. Актуальні питання сучасної педагогіки: матеріали II Міжнарод. наук.-практич. конф. (м. Львів, 24-25 жовтня 2014 р.). Львів, 2014. С. 51–54.

Ізмалкова А. К.

Науковий керівник Буранова А.В.

кандидат філологічних наук

старший викладач кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ,

Україна)

ВІДЕОФРАГМЕНТИ ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ 10 КЛАСУ

Реформування національної системи освіти передбачає залучення технічних засобів у процес навчання. Однією з інноваційних технологій для розвитку монологічного мовлення є перегляд відеофрагментів.

Л. В. Садовіна визначає відеофрагмент як один із видів технічних засобів навчання, що забезпечує функцію передачі інформації, а також отримання зворотного зв'язку в процесі її сприйняття та засвоєння з метою подальшого розвитку в учнів тих чи інших навичок [3, с. 6].

У мережі Інтернет є як професійно створені відеоматеріали, які розробляються із врахуванням дидактичних принципів, так і непрофесійні, які викладають блогери. Під час планування уроку учитель має проаналізувати доречність використання відеофрагментів, а також дібрати релевантні приклади,

враховуючи індивідуально-вікові особливості учнів, відповідність програмі навчання тощо.

У тезах буде продемонстровано можливість використання ресурсу EasyGerman на уроках німецької мови. На сайті представлено більше 400 різних відеофрагментів, що розподілені за рівнями володіння мовою та тематикою. Крім цього, на сайті є можливість пройти завдання до кожного відео.

Варто зазначити, що відеофрагменти, що представлені на сайті, є досить цікавими та відповідають шкільній програмі вивчення німецької мови. Нижче буде розроблено дидактичний матеріал, який можна використовувати під час вивчення теми «Meine vertraute Umgebung» у 10 класі на основі відеофрагменту на тему «Freundschaften in Deutschland» (<http://surl.li/aulyu>). Вправи було розроблено з врахуванням 3 етапів формування монологічної компетентності, а саме: об'єднання зразку мовлення у понадфразову єдність, створення власного висловлювання на понадфразовому рівні, створення власного висловлювання на текстовому рівні.

Вправа на об'єднання зразка мовлення в одну понадфразову єдність.

Мета: налаштувати учнів на роботу з відеофрагментом.

L.: Lest den Titel des Videos. Was glaubt ihr, wovon man spricht?

L.: Sie sprechen über Freundschaft bei der Arbeit.

S.: Sie sprechen über einen Freundeskreis.

Вправа на створення власного висловлювання на понадфразовому рівні.

Мета: навчити учнів будувати висловлювання на рівні ПФЄ із використанням підстановчої таблиці.

Таблиця 1. «Підстановча таблиця для створення монологу з теми «Freundschaften»

Ich	habe	verschiedene, große, kleine	Freundeskreise.
Mein Freund Meine Freundin	ist		ehrlich, gutmütlich, offen,

		humorvoll.
Wir	tanzen, lesen, essen, spielen	zusammen.

Вправа на створення монологічних висловлювань текстового рівня.

Мета: навчити учнів створювати монологічні висловлювання текстового рівня різних функціонально-сміслових типів мовлення згідно тематики.

L.: Erzählt uns von eurem besten Freund. Beantwortet folgende Fragen.

Wie habt ihr euch getroffen? Was mögt ihr an eurem Freund? Wie verbringt ihr Zeit miteinander?

Отже, використовуючи відеофрагменти під час навчання монологічного мовлення, учні не тільки формують власні комунікативні навички, а й чують мовлення носіїв мови, що сприяє підвищенню інтересу до вивчення мови.

Однак, вчитель має пам'ятати, що успішність формування компетентності у монологічному мовленні також залежить від індивідуальних та вікових особливостей учнів, від наявності у них мотивів навчання, уваги, інтересу, від рівня володіння учнями загальними і спеціальними навчальними вміннями у вивченні ІМ, тобто від рівня сформованості навчально-стратегічної компетентності учнів [2, с. 346].

Буранова А.В. зазначає, що використання комп'ютерних технологій не забезпечує беззаперечну мовну взаємодію школярів, а надмірна експлуатація презентацій і відеоматеріалів не завжди веде до збільшення комунікативного потенціалу навчального процесу. Досягти розвитку комунікативної компетентності допомагає активна взаємодія самих учнів під час навчання та самостійна робота [1, с. 139].

Таким чином, використання відеофрагментів буде доречним протягом навчання сучасного школяра. Це сприяє розвитку комунікативних компетенцій, мотивації до подальшого навчання та зацікавленню учнів у навчальному матеріалі. Учителю варто пам'ятати, що матеріал до уроку має бути підібраний ретельно та доречно для обраного класу та відповідати вимогам чинної програми.

Література:

1. Буранова А.В. Використання подкастів на заняттях німецької мови під час навчання аудіювання // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 38. Том 1. – 139 с.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 346 с.

3. Садовина Л.В. Применение видеоматериалов в процессе обучения английскому языку. Методические материалы. – Йошкар-Ола: ГБУ ДПО Республики Марий Эл «Марийский институт образования», 2016. – 6 с.

Мудрецька А. Є.

Науковий керівник

кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики

викладання іноземних мов

Гончарова Т. В.,

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ,

Україна).

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Дистанційне навчання або E-learning стало невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу України з огляду на об'єктивні, а часом і суб'єктивні причини, у тому числі й певні обмеження карантинного характеру останніх років.

На зміну традиційним формам викладання іноземної мови прийшли новітні технології онлайн освіти. Подолання труднощів, що виникають у зв'язку з різким переходом до дистанційної форми навчання, є наразі актуальною проблемою сучасної наукової думки у сфері методики викладання дисциплін, зокрема іноземних мов.

З'ясовуючи виклики, які постають перед викладачем/вчителем за умов дистанційного навчання, О. Вакуленко зазначає, що важливою відмінною рисою дистанційної освіти у порівнянні з традиційною є особлива роль «дистанційного викладача», або тьютора, в навчальному процесі. За таких умов акцент у навчанні зміщується на самостійну роботу виконавця (учня чи студента), а викладач виступає при цьому в ролі організатора заняття або педагогічного консультанта. Саме це і спонукає його до пошуку нових засобів навчання, які б відповідали вимогам і потребам освітнього процесу в умовах дистанційної роботи.

Онлайн навчання має перевагу у наявності довідкових матеріалів (книг або статей), що є для студентів/учнів у вільному доступі. Студентам чи старшокласникам не доводиться відвідувати бібліотеки для пошуку літератури чи для проведення досліджень. Ця форма навчання характеризується низкою переваг порівняно з традиційними видами, а саме: відносною дешевизною та доступністю навчання для великої кількості людей.

У 2018 році результати дослідження показали, що 85% студентів, які були зараховані на онлайн-курси та заняття у аудиторіях, відчували, що їхній онлайн-досвід був таким же або кращим, у порівнянні з відвідуванням фізичного курсу.

У дистанційному навчанні, на відміну від традиційного, спостерігаються наступні переваги: інтенсифікація навчального процесу; удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення навчання; вирішення проблеми дистанції між учнем і вчителем.

Студенти/учні скаржаться на викладачів за збільшення навантаження для самостійного опрацювання матеріалів при переході на дистанційне навчання, за відсутність додаткових пояснень складних аспектів текстів лекцій, що надсилаються. Тому при ретельній і правильній організації та ефективному підході дистанційне навчання може бути не менш ефективним порівняно з традиційними методами навчання.

Під час дистанційного навчання при вивченні англійської мови залучаються різні напрямки інформаційних технологій. Основними з них є навчання шляхом моделювання, демонстрація мовних і мовленнєвих процесів і явищ; організація тренування у використанні навчального матеріалу (формування мовленнєвих умінь і мовних навичок); контроль і оцінювання рівня сформованості умінь і навичок, зберігання, збір і обробка інформації; забезпечення діалогу, комунікації за допомогою комп'ютерних мереж.

Серед програм, що забезпечують синхронну роботу викладача й студентів/учнів на заняттях з іноземної мови, які уможливають реалізацію безпосереднього аудіовізуального контакту викладача зі студентами, можна зазначити Zoom, Google Meet.

Zoom, і Google Meet мають досить зручний функціонал, зокрема наявність відео- й аудіозв'язку, чат, можливість надавати доступ великій кількості учасників. Вони мають відмінну якість підключення, відео- й аудіозв'язок із кожним учасником, можливість вимкнути й увімкнути аудіозв'язок зі студентом, а також надіслати запит учасникам на включення відео/аудіо, надати спільний доступ до екрану (screen sharing).

Формування лінгвістичної компетентності студентів в умовах дистанційної форми навчання відбувається на базі низки інтернет-платформ і додатків. Перехід від очної до дистанційної форми навчання вимагає використання специфічних інформаційних технологій і модифікації традиційних методів викладання англійської мови, що зумовлює необхідність проходження педагогічними працівниками курсів підвищення кваліфікації.

Викладач/вчитель зобов'язаний полегшити діяльність усіх учнів у процесі навчання та надати їм можливість для прояву творчої діяльності. У вирішенні цих завдань і допомагають сучасні засоби навчання, доскладу яких входять комп'ютерні програми та інтернет-технології, а також дистанційне навчання. Провівши моніторинг існуючих інтернет-ресурсів щодо навчання іноземної мови, було виділено такі види мережевих освітніх та методичних ресурсів: самостійні портали окремих навчальних закладів, які пропонують матеріали лише для студентів цих ВНЗ (Moodle); іноземні сайти, що навчають професійної мови, які пропонують використання читання та аудіювання. Ці мережеві ресурси мають низку істотних недоліків: відсутність завдань, вкладених у розвиток набору компетенцій учнів, і взаємодії викладача і учня, оскільки типи запропонованих завдань припускають лише автоматичну перевірку їх правильного виконання.

Інтернет необхідно розглядати як потужний засіб навчання, що відповідає цілям та потребам сучасних педагогічних технологій, таких як конструктивізм, активне навчання, спільне навчання тощо. А також для пошуку інформації в інтернеті потрібно вміти правильно сформулювати запит. Наступною складовою є мультимедійний потенціал нових інформаційних технологій загалом. Здебільшого напрацювання стосуються навчання різних видів мовленнєвої діяльності. Тому перед викладачем (вчителем) стоїть завдання, спрямоване на розвиток навичок скімінгу (читання великого обсягу матеріалу за короткий проміжок часу) та сканування (перегляд лише конкретної інформації (наприклад, ключових слів, номерів, імен тощо) на відбір основної інформації тексту, залишаючи поза увагою другорядну інформацію).

Отже, дистанційне навчання розвивається з кожним роком і стає більш популярним та зручним порівняно з загальноприйнятим навчанням. Онлайн-заняття слід розглядати як хороший спосіб навчання не тільки під час пандемії. При вивченні англійської мови, використовуючи різні напрямки інформаційних технологій, можна забезпечити звичний навчальний процес, забезпечити учнів вільною комунікацією за допомогою комп'ютерних мереж. Інтернет – це потужна

система, яка відповідає цілям та потребам сучасних педагогічних технологій та надає можливість контактувати та працювати з учнями/студентами.

Література:

1. Вакуленко О. Л. Формування і розвиток стратегій дистанційного вивчення іноземних мов у контексті модернізації освітньої системи України / Вакуленко О. Л., Попович Р. Г., Тимощук І.О. // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Наукові записки РДГУ. – 2017. – Вип. 16 (59). – С. 74-77.
2. Arias, J.J.; Swinton, J.; Anderson, K. Online vs. face-to-face: A comparison of student outcomes with random assignment. e-J. Bus. Educ. Scholarsh. Teach. 2018, 12, 1–23.
3. Brown, H. D. (2000). Principles of language learning and teaching. New York: Pearson.
4. Polat, E. (1998). Some Conceptual Points of Organisation of Foreign Language Distance Learning on the Basis of Computer Telecommunications, Foreign Languages at School, № 5.
5. Teoh, B. S., Liau, W. L., & Belaja, K. (2010). Five institutional reasons adult distance learners find it difficult to learn the English language via distance education. The Malaysian Journal of Distance Education, 12 (2), 15-31.
6. The Concept of Open Education System Establishment. (2006). CIS, Moscow

Нікітенко К. Я.

Науковий керівник Александрова Л. Г.

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ,

Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В 7 КЛАСІ

Сутність проблеми. Комп'ютерні технології впливають на розвиток суспільства, проникають у різні сфери людської діяльності. Комп'ютеризація освіти – невід'ємний крок для покращення ефективності навчання, підвищення

якості, доступності надання освітніх послуг в освітніх закладах. Активне використання інтернет-ресурсів надає широкий спектр можливостей для формування мовних компетентностей учнів на уроках англійської мови [2, с.1]. Навчання лексики – один з необхідних компонентів вивчення іноземної мови.

Питання впровадження інтернет-ресурсів у навчальний процес для вивчення іноземної мови розроблялися в наукових працях В.В.Сафонової, П.В. Сисоєва, Є.С. Полат, Д.В. Жуковської та інших. Лексична компетентність та аспекти її формування досліджувалися в працях А.М. Котловського, Р.Ю. Мартинової, С. Ніколаєвої, Г.В. Рогової, В.Г. Терещук.

Проте обрана нами тема не стала об'єктом цілісного й вичерпного аналізу вчених, саме тому потребує подальшого розгляду.

Таким чином, актуальність нашого дослідження спричинена недостатнім висвітленням особливостей формування лексичної компетентності з використанням інтернет-ресурсів.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та перевірці на практиці методики використання інтернет-ресурсів для формування лексичної компетентності на уроках англійської мови в 7 класі.

Виклад основного матеріалу. З огляду на освітній потенціал, інтернет-ресурси можна використовувати на усіх етапах засвоєння лексичного матеріалу. Поняття лексична компетентність розглядається як «здатність мовця до коректного висловлення та розуміння мовлення інших, що сформоване на синтезованому комплексі відповідних знань, навичок, усвідомленості» [1, с.215].

Інтернет-ресурси створюють умови для систематичного розвитку лексичної компетентності учнів 7 класу. Учні можуть засвоїти більшу кількість навчального матеріалу, оскільки зростає інтерес до навчання. Підхід до навчання лексики із застосуванням інтернет-ресурсів полегшує організацію навчального процесу для всіх його учасників. Використання веб-ресурсів закладає підґрунтя для впровадження засобу освіти, що може використовуватися у будь-якому навчальному закладі світу.

Пропонуємо розглянути приклади інтернет-ресурсів та їх функціональне призначення, що можуть бути використаними на уроках англійської мови у 7 класі.

«Quizlet» – платформа, що може бути використана на етапах ознайомлення та автоматизації дій з новими лексичними одиницями на рівні слова.

Вчитель може створити комплект карток для учнів, у якому зазначає лексичні одиниці, їх переклад та обирає до нього відповідне зображення. Учні можуть бути запропоновано обрати режим опрацювання нової лексики із запропонованих: «Флеш-карти», «Гравітація», «Підбір», «Live», «Письмо», «Правопис», «Тест» [3].

«Wizer» – платформа, що надає можливість створення інтерактивних сторінок завдань. Інтернет-ресурс «Wizer» може бути використаний на етапах ознайомлення й семантизації та автоматизації дій з новими лексичними одиницями на рівні слова, словосполучення, речення та понадфразової єдності.

Данною платформою можуть користуватися вчителі англійської мови для підготовки вправ для учнів 7 класів. Розроблені комплекси вправ для можуть включати текстові та аудіо інструкції, фотографії, відео, тестові завдання, текстові блоки, таблиці, посилання на інші інтернет-ресурси. Учні мають можливість надіслати вчителю виконані вправи для їх перевірки. Вчитель при створенні сторінки завдань обирає тип вправи, серед яких завдання закритого та відкритого типу, бланки, вправи на поєднання лексичних одиниць («Matching»), пошук слів.

Вчитель англійської мови під час проведення уроків в 7 класі може використати представлений інтернет-ресурс на етапі автоматизації дій з новими лексичними одиницями на рівні речення та понадфразової єдності, додаючи назву вправи, інструкцію до неї та її зміст. Запропонуємо приклад умовно-комунікативної рецептивно-репродуктивної вправи на підстановку у зразок мовлення з опорою на підстановчу таблицю для формування лексичної компетентності за допомогою інтернет-ресурсу «Wizer» (рис. 1) [4].

Exercise 3.

Make up 5 sentences using the table below.
Example: The boy is tidying up the room.

The boy		tidying up the room.
The girl	am	doing the washing-up.
Their mother	is	doing the cooking.
Their father	are	doing the ironing.
They		doing the laundry.

Рис. 1 – Приклад вправи на підстановку у зразок мовлення з опорою на підстановчу таблицю з інтернет-ресурсу «Wizer»

Висновки. У результаті проведеного нами дослідження на матеріалі платформ «Quizlet» та «Wizer» можемо підсумувати, що інтернет-ресурси мають високий освітній потенціал для формування лексичної компетентності на уроках англійської мови у 7 класі. Представлені платформи надають можливість для застосування великої кількості інтерактивних вправ та завдань, наочного матеріалу, що сприяє підвищенню ефективності проведеного уроку.

Література:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Сысоев П.В., Евстигнеев М.Н. Использование современных учебных интернет-ресурсов в обучении иностранному языку и культуре/ П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sun.tsu.ru/mminfo/000349304/02/image/02-100.pdf>
3. Quizlet. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://quizlet.com>
4. Wizer. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wizer.me/>

Поліщук О.О.

Науковий керівник Буранова А.В.

кандидат філологічних наук

старший викладач кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ З РЕСУРСУ “EASY GERMAN” ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 9 КЛАСУ

У наш час іноземні мови стають все більш значними завдяки розширенню політичних, економічних, культурних зв'язків між країнами. У зв'язку зі швидким темпом розвитку сучасного суспільства потребує перетворення й система освіти [1, с. 135]. Тому завдання вчителів шукати нові засоби та прийоми для підвищення ефективності навчально-пізнавального процесу.

Для навчання німецької мови за допомогою текстів культури необхідно виділити лінгвосоціокультурну компетентність, що являє собою здатність і готовність особистості до розуміння культури іншого народу, осмислення її реалій, моралей, цінностей, а також уміння ефективно застосовувати іноземну мову в умовах іншого соціокультурного середовища [2, с. 425].

Відеоматеріали з культурним підтекстом можуть бути ефективним засобом у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності на уроках німецької мови.

Найбільш доречним використовувати такий прийом слід для учнів старшого середнього віку. У 9 класі відбувається більш усвідомлене ознайомлення учнів з культурою народу, мова якого вивчається, що сприяє розширенню загального світогляду, формуванню у них інтересу до оволодіння мовою, виховання обізнаної особистості.

Розглянемо відеоматеріал з ресурсу «Easy German» як тексти культури. Відео створені для тих, хто вивчає німецьку мову. Вивчаючи тему «Deutschsprachige Länder» у 9 класі у спеціалізованих школах з поглибленим вивченням німецької мови можна використати відео з ресурсу «Easy German» під назвою «Die schönsten Orte in Deutschland» – «Найкрасивіші місця Німеччини»: https://www.youtube.com/watch?v=1CDsehCwnFk&ab_channel=EasyGerman%3ALearnGermanFromtheStreets%21

Переглянувши відео учні сформулюють уявлення про Німеччину, її визначні місця та культуру спілкування між людьми.

Виокремлюють 3 етапи формування компетентності в аудіюванні: дотекстовий, текстовий, післятекстовий. Відповідно до етапів навчання аудіювання нами були розроблені вправи:

1) Дотекстовий (вправа перед переглядом):

Übung 1. Lest den Titel des Videos. Was glaubt ihr, wovon man spricht?

Мета: навчати прогнозувати зміст тексту за його назвою.

Прийом: фронтальна бесіда.

Учні, прочитавши заголовок, розробляють свої передбачення, висловлюють свої думки та розвивають комунікативні навички.

2) Текстовий (вправа під час перегляду):

Übung 2. Verbindet die Bilder mit den Namen der Sehenswürdigkeiten Deutschlands.

Мета: навчити учнів розуміти текст на слух.

Прийом: вправа на відповідність.

На основі переглянутого відео можна розробити вправу, за допомогою якої учні не тільки засвоять нову лексику, а й запам'ятають визначні місця Німеччини, познайомляться з її культурою глибше та розширять свій кругозір.

3) Післятекстовий (вправа після аудіювання):

Übung 3. Markiert die Sätze als richtig oder falsch.

Мета: перевірити розуміння тексту.

Прийом: вправа на перевірку розуміння почутого.

1. Berlin ist der schönste Ort, weil hier soviel machen kann, es nette Leute sind.

2. Berlin ist eine sehr interessante Stadt, weil sie lebendige ist.

3. Ein Museumsbesuch ist nicht klassisch.

4. Schloss Neuschwanstein ist eines der schönsten Sehenswürdigkeiten, weil es das größte Schloss des Landes ist.

Таким чином учні не тільки удосконалять свої навички аудіювання, а й сформулюють уявлення про культуру Німеччини.

Отже, відеоматеріали з ресурсу «Easy German» з наявними аудіотекстами культури є ефективним засобом у навчанні німецької мови для учнів 9 класу. Формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів ґрунтується на твердженнях про взаємовплив мови та культури існування картини світу кожного народу культурної і соціальної зумовленості людського сприйняття.

Література:

1. Буранова А.В. Використання подкастів на заняттях німецької мови під час навчання аудіювання // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 38. Том 1. С.134–140. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/38-1-20>
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с

Самохіна А. О.

Науковий керівник Вітченко А.Ю.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ УЧНІВ П'ЯТОГО КЛАСУ ЗА ТЕМОЮ “TRAVELLING” ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ключові слова: компетентність у читанні, інформаційні технології.

Сутність проблеми: під час навчання читання в основній школі важливу роль у формуванні КЧ грають індивідуально-психологічні особливості читача.

Таким чином, інтелект учня, його вміння читати рідною мовою, розуміння теми тексту допоможуть оволодіти читанням вголос. Успіх читання залежить від потреби учнів пізнати щось нове, від інтересу до теми повідомлення, від усвідомлення об'єктивної потреби вчитися, тобто від зосередженості на пізнавальній мотивації цієї діяльності[2, с.173].

Аналіз останніх досліджень: Актуальні питання щодо підвищення та вдосконалення ефективності вивчення компетентності розробляли О.С. Бодальов, Ю.В. Ємельянов, С.А. Макаєнко, Ю.А. Паскевська, Л.І. Петровська, В.Г. Черевко та ін.

Мета роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні особливостей формування компетентності в читанні учнів п'ятого класу та розробці комплексу вправ за темою «Travelling» для закріплення знань учнів.

Завдання роботи:

1. Проаналізувати особливості формування компетентності в читанні учнів п'ятого класу;

2. Розробити комплекс вправ для формування компетентності у читанні із застосуванням сучасних інформаційних технологій за темою «Travelling».

Виклад основного матеріалу. Читання - це рецептивний вид мовленнєвої діяльності, спрямований на сприйняття та розуміння написаного тексту. Читання є складовою людського спілкування, оскільки забезпечує письмову форму спілкування. Компетентність у читанні (КЧ) - це здатність читати автентичні тексти різних жанрів та типів з різним рівнем розуміння змісту в умовах непрямого спілкування. Складовими КЧ є навички, вміння, знання, а також навички спілкування, а саме - навички читання. Ефективність формування КЧ залежить від рівня сформованості в учнів інтелектуальних навичок: ймовірного прогнозування, критичної оцінки читання, поєднання в процесі зорового сприйняття мнемічної та логіко-семантичної діяльності, класифікації та систематизації інформації тощо. Навчальні навички, зокрема використання електронних засобів навчання, та організаторські навички, такі як самостійне навчання, також відіграють важливу роль у формуванні КЧ[1, с. 38].

Широке використання Інтернет-ресурсів для розвитку мовленнєвої компетенції, які дають можливість доступу до джерел англomовної інформації. В ході чого відбувається занурення учнів в англomовне середовище у позаурочній діяльності при самостійній роботі. Доцільним являється використання наступного ресурсу BBC Learning English.

Використовуючи цей додаток, наведемо фрагмент із завдання для формування компетентності у читанні за темою «Travelling».

Приклад 1.

Мета: ознайомити учнів із географічними напрямками англійською мовою.

Завдання: *Read the dialog between these people making plans to visit Italy and then try the next activity.*

John: *Sally, you know Italy well, don't you?*

Sally: *Yes, why do you ask?*

John: *I'm thinking of going to Padua at the end of the summer term. Do you know if it's a nice town?*

Sally: *It's lovely, but the town is quite small. There's not a lot to do there. Will you go alone or with the friend you went with last year?*

John: *With the friend from university. Padua's in north-west Italy, isn't it?*

Sally: *No, it's more in the north-east. The nearest airport to Padua is in Venice.*

John: *Oh, that's even better. I think I'll book the flights on Wednesday.*

Sally: *You do that John. Having a good holiday is the most important thing in life!*

John: *Oh, yes.*

Завдання 2. *Please, tap the link and do the exercises, given on the web-page.*

(<https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/course/lower-intermediate/unit-8/session-2/activity-2>)

Show transcript ▾

Downloads

Download the audio (size: 2MB).

Рис. 1. Web-page BBC Learning English app

Висновки. Отже, компетентність у читанні (КЧ) - це здатність читати автентичні тексти різних жанрів та типів з різним рівнем розуміння змісту в умовах непрямого спілкування. Складовими КЧ є навички, вміння, знання, а також навички спілкування, а саме - навички читання. Навички КЧ включають мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаторські та компенсаційні навички. Доведено, що впровадження в навчальний процес інформаційних технологій дозволяє не тільки багаторазово підвищити ефективність навчання, але і стимулювати учнів до подальшого самостійного вивчення англійської мови.

Література:

1. Борецька Г.Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання // Іноземні мови. 2012. № 1. С. 38.
2. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. К.: ВЦ “Академія”, 2010. 328 с.

Серветник Б. І.
факультет іноземної філології.
Науковий керівник –
кандидат педагогічних наук, доцент
Гончарова Т. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7-8 КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Наразі одним з найголовніших завдань освіти є всебічний розвиток учнів. Йому сприяють нововведення в системі освіти України, серед яких – компетентнісний підхід до навчання, впроваджений у 2017 році. Для його втілення виникла необхідність у пошуку нових методів та прийомів роботи. Такими, що повністю відображають особливості компетентнісного підходу (творча діяльність, залучення учнів до пошуку істини, переважно діалогічна форма спілкування на уроці та ін.) стали інтерактивні методи навчання.

У цій роботі розглядаються інтерактивні методи зважаючи на їх використання у формуванні діалогічної мовленнєвої компетентності учнів 7-8 класів. Мета дослідження полягає у розкритті доцільності та ефективності впровадження названих методів для розвитку діалогічного мовлення семикласників і восьмикласників. За підсумками аналізу відповідної літератури було розкрито дидактичні можливості застосування інтерактивних методів навчання у середній школі та проаналізовано різні методи інтерактивного навчання з огляду на їх використання у формуванні КДМ.

Багато вчених та відомих педагогів досліджували проблему застосування інтерактивних методів на уроках загалом (Г. О. Сиротенко, Н. Г. Суворова, Г. С.

Харханова, О. І. Пометун та ін.) та зокрема на уроках англійської мови (С. Мартінеллі, Є. С. Полат, Р. Блер та ін.). Проте, малодослідженим є питання використання інтерактивних методів у формуванні діалогічної мовленнєвої компетентності англійської мови. Ця тема є відносно новою для України та потребує методичного забезпечення.

О. І. Пометун характеризує інтерактивні методи навчання як «способи організації активної взаємодії учнів і вчителя у навчальному процесі з метою досягнення визначених дидактичних результатів» [3, с. 357]. Ці методи мають свої особливості:

- вчитель та учні вирішують спільні навчальні завдання в активній взаємодії;
- в ході навчальної діяльності учні мають стимул, набувають новий досвід та вчаться його застосовувати, аналізують власну діяльність;
- переважає робота в парах/групах;
- навчання відбувається в ігровій формі [1, с.161].

Зазначені особливості сприяють досягненню практичного володіння англійською мовою, що, згідно з затвердженими навчальними програмами, є метою навчання іноземної мови.

Діалогічне мовлення є двостороннім та передбачає володіння компетентністю в говорінні та компетентністю в аудіюванні [2, с. 306]. Оскільки інтерактивні методи сприяють активному залученню учнів до навчального процесу, взаємодії їх з учителем та між собою, то кожен такий метод або прийом передбачає формування компетентностей, головних для діалогічного мовлення, а саме: говоріння та аудіювання.

Варто відзначити, що для 7-8 класів використання інтерактивних методів навчання є особливо важливим з огляду на їх інтелектуальні особливості. Згідно з дослідженням Дж. Хетті, важливим фактором для успішного навчання є програми по Ж. Піаже ($d=1,28$, де d – загальна одиниця виміру, а середній рівень впливу починається зі значення 0,4) [5, с. 43]. Ж. Піаже виділяє 4 періоди розвитку дитячого інтелекту. Згідно з цією теорією учні 7-8 класів (віком 12-13 років) відносяться до періоду формально-логічного, абстрактного мислення (11-12 – 18

років і далі) [6, с. 181]. Саме інтерактивні методи відображають та розвивають всі особливості такого типу мислення: вміння виражати свої думки, здатність аналізувати та оцінювати протилежні аспекти певних проблемних питань, саморефлексія.

Класифікації для інтерактивних методів з огляду на їх застосування в формуванні КДМ немає, тому ми використовували класифікацію О. І. Пометун та Л. В. Пироженко. Вони виокремили сукупності методів (технології) залежно від мети уроку та форм організації навчальної діяльності):

- 1) інтерактивні технології кооперативного навчання;
- 2) інтерактивні технології колективно-групового навчання;
- 3) інтерактивні технології ситуативного моделювання;
- 4) інтерактивні технології відпрацювання дискусійних питань [4, с. 33].

З кожної групи можна виділити методи, які найдоцільніше буде використовувати в процесі формування діалогічної компетентності. Так, з першої групи найбільше підходять для навчання діалогічного мовлення такі методи: «Робота в парах», «Карусель» та «Акваріум». З інтерактивних технологій колективно-групового навчання (застосовуються переважно для роботи всього класу) для формування КДМ можна застосовувати методи «Мікрофон» (особливо на підготовчому етапі від одної до 2-3 реплік) та «Мозковий штурм» (представивши результати у формі діалогу). З третьої групи можна виділити «Рольову гру» та «Драматизацію» (для розігрування певних діалогів). І з останньої категорії доцільним буде використання методів «Займи позицію», «Дискусія» та «Дебати».

Отже, застосування інтерактивних методів навчання в середній школі дозволяє вирішити безліч завдань, таких як: різнобічний розвиток особистості учнів, набуття ними різних соціальних та комунікативних навичок, активізація пізнавальної діяльності. Основу інтерактивного методу навчання становить взаємний зв'язок викладача та учнів. Інтерактивні методи навчання, зважаючи на їх особливості, є важливою складовою і навчання англійської мови загалом, і формування компетентності в діалогічному мовленні зокрема. Класифікації

інтерактивних методів для формування КДМ учнів не існує, проте можна виділити методи, які будуть найбільш ефективними в навчанні діалогу.

Література:

1. Курьшева И. В. Классификация интерактивных методов обучения в контексте самореализации личности учащихся // Известия РГПУ им. А. И. Герцена. 2009. №112. [Електронний ресурс] – Режим доступу: 13.03.2021: <https://cyberleninka.ru/article/n/klassifikatsiya-interaktivnyh-metodov-obucheniya-v-kontekste-samorealizatsii-lichnosti-uchaschihsya>.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

3. Пометун О. І. Інтерактивні методи навчання. // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України, головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.

5. Hattie, J. Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. – London, New York: Routledge, 2009. – 392 p.

6. Inhelder, B., & Piaget, J. The early growth of logic in the child: Classification and seriation. – London: Routledge and Kegan Paul, 1964. – 302 p.

7. Whitney, T., Cooper, J., & Scott, T. M. Creating an Actively Engaged Classroom: 14 Strategies for Student Success (1st ed.). Thousand Oaks, USA: Corwin. , 2021. – 160 p.

M. Stryhul

Scientific advisor – V. Nikolaenko

Ph.D. (in Pedagogic Sciences), Assistant Professor,

Department of Methods of Teaching Foreign Languages,

National Pedagogical Dragomanov University (Kyiv, Ukraine)

COMMUNICATIVE ACCOMMODATION IN MODERN ENGLISH

The article defines the meaning of the process of accommodation and describes the latest publications on communicative accommodation.

Key words: accommodation, communication, English, linguistic process.

First all of all, it should be noted that accommodation in phonetics is a kind of combinatorial change of sounds of different categories (vowels and consonants), which is manifested in the partial adaptation of the articulation of neighboring sounds. Accommodation can be consonant (accommodation under the influence of consonant sounds) and vocal (accommodation under the influence of vowel sounds). It is believed that the influence of vowels and consonants is different. Vowels are modified only at the point of joining the consonant, and consonants can change their quality at all stages of pronunciation.

The process for accommodation was set out as the means by which we adapt our language and mode of communication to other people. This indicates that people are able to change their narrative and the choice to do so, even if unconscious, may be strategic and motivated. According to Murphy, different conformant and identification strategies may be used and a change in pronunciation is based on the social context. This idea is supported by Meyerhoff, who claims that a speaker's choice of a particular variant may be a response to the linguistic and social context of that turn. Accommodation that appears to be determined by processes occurring during the perception step can be separated into three different categories known as divergence, maintenance and convergence.

The main strategies of communicative accommodation used by the interlocutors are convergence and divergence. Convergence is such a change in the speech behavior of the speaker, as a result of which it is likened to the speech behavior of the interlocutor, which increases the effectiveness of communication. Divergence, on the other hand, is intended to highlight the differences between the speaker and his interlocutor. In the phonetic adaptation literature, speech rate and basic frequency are the two characteristics that are most susceptible to adaptation. Many other prosodic characteristics such as pronunciation length, pause phenomena or the duration of vowels are also accommodated.

Giles and others (1991) defined this process as a motive of integration, as a tactic to reduce one's cultural distinctness and as a way of achieving solidarity with a conversational partner. Scientists characterized this process as a motive for integration, as a tactic to reduce its cultural distinctness and as a way of reaching solidarity with a conversational partner. Furthermore, imitating a person's behaviour is often used to communicate that person's love and create a relationship. The main purpose of this concept of convergence is therefore to reduce social distance, although accommodation can take place in all kinds of social situations [1].

Currently, Pairwise Variability Index is widely used in rhythmology, which is considered as an acoustic correlate of rhythm. It helps to determine the place of language on the scale of the rhythmic continuum, ranging from the language with the most syllabic rhythm (for example, French) to the language with the most accentuated rhythm (for example, English). Although the reliability of the PVI index when comparing the rhythm of different languages has been criticized, it nevertheless remains the main indicator for comparing the rhythm of different languages or linguistic variants. This index was used in the analysis of rhythmic accommodation [1, p.34-35].

This process is described in the research of E. Torgersen and A. Szakey. The authors analyzed the speech of native Londoners living in the immigrant-free area and compared it with the speech of Londoners living in the central areas with a high percentage of those who came from the families of recent immigrants. It turned out that the PVI values for residents with mixed ethnic population were lower than for those living in an area free from immigrants [2]. This suggests that the rhythm of English speech in central London began to accommodate to a more syllabic model.

To conclude, it should be mentioned that the review of works presented in the article shows that the pace of speech can change, showing trends towards convergence and divergence. Often these changes are long-term and are the result of linguistic contacts, for example, English (accent) language and the language of the indigenous population, if it belongs to languages with a syllabic rhythm [3].

At the same time, it can be referred to as a spontaneous rhythmic accommodation that occurs at the time of direct communication. Changing the pace may depend on both the receiver and the subject of the conversation.

The question of rhythmic convergence and divergence requires further development, however, it is clear that speakers are capable of modifying the strategy of speech in terms of rhythm.

References

1. Buraja E. A. Ritmicheskie sredstva vyrazhenija social'noj i nacional'noj identichnosti // Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo lingvisticheskogo universiteta. 2014. Vyp. 1 (687). S. 33–43.
2. Szakay A. Rhythm and pitch as markers of ethnicity in New Zealand English // Proceedings of the 11th Australian International Conference on Speech Science & Technology / P. Warren and C. Watson (eds.). 2006. URL: 137.82.103.200/.../sites/.../szakay-assta06.p
3. Szczepek R. Speech rhythm across turn transitions in cross-cultural talk-ininteraction // Journal of Pragmatics. 2010. Vol. 42. No 4. P. 1037–1059.

Турчанова Н. С.

Науковий керівник Александрова Л. Г.

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ,
Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ І БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Соціокультурна компетентність - одна з провідних комунікативних компетентностей, необхідних для досягнення високого рівня оперування мовою [2, с. 158]. Соціокультурна компетентність - це здатність здобувати культурологічні, (лінгво-) країнознавчі, соціокультурні й міжкультурні знання і користуватися цими знаннями для здійснення успішної міжкультурної взаємодії [5, с.429].

Для успішного втілення цілей даної компетентності необхідно дотримуватись принципу автентичності мовних і мовленнєвих соціокультурних матеріалів, що використовуються в процесі навчання. ІКТ(інформаційно-комунікаційні технології) - це наукова, технологічна та інженерна дисципліна та техніка управління, що використовуються для обробки інформації, її застосування та зв'язку з соціальними, економічними та культурними питаннями [4, с. 32]. Серед сучасних засобів ІКТ уроках англійської мови доречно використовувати електронні посібники, мультимедійні презентації, інтерактивні відео, ігрові програми, тощо та Web 2.0 технології, до яких відносяться блоги та подкасти.

Подкаст - цифровий аудіофайл або низка аудіофайлів, які можна завантажити або отримати доступ через Інтернет. Виділяють 3 види подкастів: аудіоподкасти схожі на тематичне радіо; аудіоподкасти з ілюстраціями; відеоподкаст [1, с. 2]. Джерела подкастів орієнтованих на формування соціокультурної компетентності. The English We Speak by BBC короткі розмови до 3х хвилин про сленг та фразеологізми. EnglishClass101 містить цілі сезони подкастів про культурні особливості країн. All Ears English - розповіді на сучасні повсякденні теми, навчання доречного використання фразеологізмів та граматичних одиниць. 60-Second Mind by SCIENTIFIC AMERICAN короткі огляди тем пов'язаних з наукою, від динозаврів до Ковід-19. 6 Minute English by BBC тривала серія актуальних дискусій з використанням корисної лексики, є транскрибований зміст, запитання по темі та словник з поясненням. Randall's ESL Cyber Listening Lab аудіо та відео на повсякденні теми з словником корисних фраз та тестом на розуміння почутого.

Веблог або блог - це часто оновлюваний веб-сайт, що складається з датованих записів, упорядкованих у зворотному хронологічному порядку [3]. За своїм форматом блог нагадує особистий щоденник. З точки зору методики викладання корисними є наступні види блогів: текстовий блог, відеоблог або влог та блогкастинг (блог з подкастами). Едублог (educational blog) - це блог, написаний людиною, яка пов'язана зі сферою освіти. Перевагою блогу є можливість ознайомлення з матеріалами у власному темпі та у зручний час. English with a Twist створений коучем з бізнес англійської, навчання правильного спілкування в

формальному стилі. Quick and Dirty Tips - корисні поради та короткі замітки на різноманітні теми. ThoughtCo пропонує статті на теми технічних та гуманітарних дисциплін, існують гіперлінки між статтями, що об'єднує їх у один взаємозалежний ресурс. One stop English - містить у собі статті для різних рівнів з вправами на дотекстовому етапі, перевірку розуміння та пропозицією для обговорення та нотатки для вчителя. Yearist та The Student Blogger написані студентами для студентів, висвітлюються теми навчання в коледжі, студентського життя та всього, що цікавить студентів.

Учням старших класів притаманні наступні психологічні особливості, що впливають на процес навчання. В цей період відбувається процес самоідентифікації, формується світоглядні та ціннісні орієнтири, виникає потреба у самоствердженні й самовираженні [6, с.131]. Старшокласникам властиві активність мислення, прагнення до самостійного пошуку та систематизації матеріалу, вони негативно сприймають завдання, що не потребують напруженої розумової активності [6, с.133].

Враховуючи ці психологічні фактори, особливості формування соціокультурної компетентності та спираючись на затверджену МОН України чинну освітню програму з іноземних мов, ми підібрали тематичні матеріали для використання на уроках з раніше згаданих джерел. (Таб. 1)

Таблиця 1. Рекомендовані матеріали

Я, моя родина, мої друзі	The English We Speak: Small talk (EPISODE 190121) The English We Speak: Frenemy (EPISODE 170207) 60-Second Mind: Talking to Strangers Makes You Happy;
Спорт і дозвілля	EnglishClass101: серія подкастів про спорт в Америці “Culture Class” Quick and Dirty Tips: Rest Week: How Exercise Can Combat Depression.

Харчування	6 Minute English: Comfort Food (EPISODE 210107) The English We Speak: Moreish (EPISODE 211011)
Природа і погода	The English We Speak: Climate emergency (EPISODE 200921) 6 Minute English: Is the planet warming up faster?
Живопис	ThoughtCo: The Difference Between Art Styles, Schools, and Movements Quick and Dirty Tips: The Etiquette of Art Appreciation.
Наука і технічний прогрес	60-Second Mind: Is Texting Making Us Bad Spellers? The English We Speak: Big data (EPISODE 191125)
Країни виучуваної мови	One stop English: Celebrations: Independence Day; One stop English: Celebrations: Cards for every occasion; EnglishClass101: Celebrations: St Patrick's Day;
Шкільне життя	Yearist: 17 Things You Can Do in a 15 Minute Study Break. 6 Minute English: Why take a gap year? (EPISODE 191205) Randall's ESL Cyber Listening Lab: "College students".
Робота і професії	The English We Speak: White-collar worker / blue-collar worker (EPISODE 160628) EnglishClass101: серія подкастів про британську бізнес культуру "Culture Class Season 2" та серія "Culture Class Season 3" про американську.

Подорож	Randall's ESL Cyber Listening Lab: "New York travel" Randall's ESL Cyber Listening Lab: "Souvenir shop"
---------	--

Висновки. Отже, подкаст — це доступний для завантаження аудіофайл чи низка пов'язаних аудіофайлів, що відображають соціокультурні особливості, особливості мовлення та мислення носіїв певної мови. Блог - веб-сайт з регулярно оновлюваними записами, розташованими у хронологічному порядку. Особливою формою блогінгу є навчальний блог, що стає ефективним засобом взаємодії між учасниками навчального процесу. Ці види інформаційно-комунікаційних технологій вивчення іноземної мови є актуальними та важливими для формування соціокультурної компетентності. Ми дослідили доступні у мережі Інтернет ресурси, відібрали найвідповідніші за тематикою та рівнем запропонованого матеріалу і встановили їхні особливості та переваги. Проаналізувавши чинну програму та дослідивши психологічні особливості старшого шкільного віку, ми склали список матеріалів для використання на уроках англійської мови, розподіливши їх за темами вивчення.

Література:

1. Bennett, T. (2007). Podcasting. Academic Tip Sheet. ECU. https://intranet.ecu.edu.au/__data/assets/pdf_file/0015/20625/podcasting.pdf
2. CERF. (2001). COMMON EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR LANGUAGES: LEARNING, TEACHING, ASSESSMENT. Cambridge University Press. www.coe.int/lang-CEFR
3. Rettberg, J. W. (2003, June 28). final version of weblog definition. jill/txt. <https://jilltxt.net/?p=227>
4. UNESCO. Information and Communication Technologies in Teacher Education, A Planning Guide. Paris: UNESCO. 2002, 240p.
5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013, 590 с.

6. Фондові лекції викладачів факультету іноземної філології : [навчальне видання] / За заг. ред. П. Л. Шулик, О. В. Кеби. Частина III. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. 160 с.

**Секція II. Фонетичні та фонологічні питання
вивчення іноземних мов**

Бойко К. О.
Науковий керівник Ніколаєнко В. В
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики викладання іноземних мов
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)

ENGLISH PHONOLOGY IN A LANGUAGE LEARNING AND TEACHING

In today's world, the importance of understanding foreign languages and the ability to communicate with them, which is impossible, is growing without clearly formed pronunciation skills, the mastery of which requires the constant introduction of innovative learning technologies.

A radically new approach to defining the goals and content of foreign language teaching was developed as a result of the generalization of advanced world science and practice (D. Wilkins, G. Vidouson, M. Swain, M. Halliday), in the works of such Ukrainian scientists as S. Nikolaeva, O. Petrenko, N. Sklyarenko and others.

In the study of a foreign language the main place is occupied by the communicative function, which, in its own turn, consists of information motivational-stimulating and control-correcting components. Execution of the communicative function involves seven components, among which a prominent place possess lexical, syntactic and phonological knowledge and skills.

Phonological competence includes knowledge and skills of perception and production: sound units (phonemes) of language and ways of their realization in a certain context (allophones); phonetic features of phonemes (distinctive features, such as sonority, nasality, secrecy, labiality); phonetic structure of words (syllable division, phonetic segments, verbal stress and tone); sentence phonetics (emphasis, rhythm, intonation); phonetic reduction, assimilation, elision [2, p.116].

Prevention and correction of sounds of articulation of sounds is based on the analysis of their origin. Majority errors are common to all Ukrainian-speaking students studying

English, although at the initial stage, and in the further training there is a large number of individual mistakes inherent individuals and the group as a whole. The first type of errors, which are called established and which are characteristic of all native speakers of the Ukrainian language, arises under the influence of the native language:

1. The English sound and its Ukrainian counterpart, at first glance, seem so similar sounding that one is easily replaced by another. For example, apical-alveolar English consonants [s, z] easily pass into dorsal teeth [s, c].
2. English sound is not completely replaced by Ukrainian, its articulation is only partial Ukrainianized. For example, apical articulation of English prelingual consonants is easily passes into the dorsal, which is characteristic of the Ukrainian language.

The first group of errors is common to most students entering the English language faculty, so on At the beginning of the corrective course, the exercises are built primarily in such a way that students can work out articulation of each sound separately in the minimum number of sound combinations. Each exercise should not include more than 1-2 new vowels and consonants.

The second group of errors is detected during the corrective course. At this stage, you should suggest exercises aimed at working out the articulatory features that are characteristic of several sounds. Example, exercise for training apical articulation of several prelingual consonants, non-palatalized pronunciation of English consonants before front row vowels. This is a selection of exercises will help to avoid errors in the pronunciation of both individual sounds and those that are characteristic of a whole class of sounds [5, p. 88].

Greater difficulties arise in the correct reproduction and use of emotionally-colored speech. Although categorical statements are usually pronounced by students correctly, but questions of different types and exclamations are often incorrectly designed in terms of melody. Therefore, work on intonation should be focused on those intonation structures contained in the following types of sentences: categorical statements, general and special questions, orders and exclamations. Students must be intonationally correct express the

following emotional states: pleasure, joy, reproach, dissatisfaction, fear and some other emotions.

Work on the modal and emotional meaning of intonation structures is carried out in the following stages:

1. Elaboration of intonation structure in an isolated sentence.
2. Elaboration of this structure in microcontexts (story, dialogue, etc.).
3. Elaboration of these structures in self-prepared replicas.
4. Elaboration of these structures in spontaneous statements.

In order to increase the effectiveness of teaching purely pronunciation and listening skills, a training was concluded manual "Enjoy Practicing Phonetics" [7], which orients students to master practical skills English phonetics in accordance with the requirements of the Program for Higher Education Institutions in Practical Phonetics.

The purpose of the manual is also to assist the teacher in organizing independent and individual work in extracurricular time. The proposed texts for expressive reading, dialogues and poems serve this purpose. Since we are talking about learning English on a professional level, we think it is necessary mastering two main variants of English - British and American [8, p. 5]. We think, that the real high professional competence of the specialist and his sufficient knowledge of English impossible without a detailed acquaintance with its variability, so both options are present in audio materials to manual "Enjoy Practicing Phonetics".

Existing methods of teaching English pronunciation need further analysis and improvement indicates the possibility of finding ways to further improve the phonological competencies of language students universities.

References:

1. Pan-European recommendations for language education: study, teaching, evaluation / Science. ed. S.Yu. Nikolaev. - K.: Lenvit, 2013 - 273 p.
2. Methods of working on a practical English course: a method. manual // Arakin VD, Kirilova VP, Sokolova MA et al. / Ed. V.D. Arakina. - M.: Higher. shk., 2014. - 263 p.

3. Enjoy Practicing Phonetics! Textbook on practical phonetics for students of the Faculty of Foreign Languages // Compilers Levitsky AE, Garashchuk LA - Vinnytsia: PE Publishing House "Foliant", 2014. - 256 p.

4. Tarnopolsky OB English in Ukraine: what option to teach // Foreign languages. - 2013. - № 2. - P. 3-5.

Зур'ян Л.Є.

Науковий керівник Ніколаєнко В. В

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

COCKNEY AS AN EXAMPLE OF A BROAD ACCENT OF ENGLISH

Key words: Cockney accent, Received pronunciation (RP), comparison, dialect, phonology, pronunciation feature.

Introduction

Cockney accent (or dialect) is the broadest speech of Londoners, who are representatives of the working class. It is counted as one of the much-localized accents. According to the history of London, Cockney accent had the major impact on the development of Received pronunciation (RP). This accent can be described as an inhabitant of the East End of London [1]. The term “Cockney” appeared at the beginning of 15th century and was originated from the words “cock” and “egg”. The original meaning of this word was a misshapen egg but lately, it transformed into a person ignorant of country ways. [2] We may hear the Cockney accent in films (My Fair Lady (1964), Lock, Stock and Two Smoking Barrels (1998) etc.) which indicates the popularity of the dialect and its wide acclaim in the world, where Cockney is perceived as a comic element.

This article **aims** at consideration of phonetic aspects of Cockney as an example of a broad accent of the English language.

The purpose of this article is to analyse the Cockney accent in comparison to RP.

The subject and object of the study is the phonological system of Cockney accent and RP.

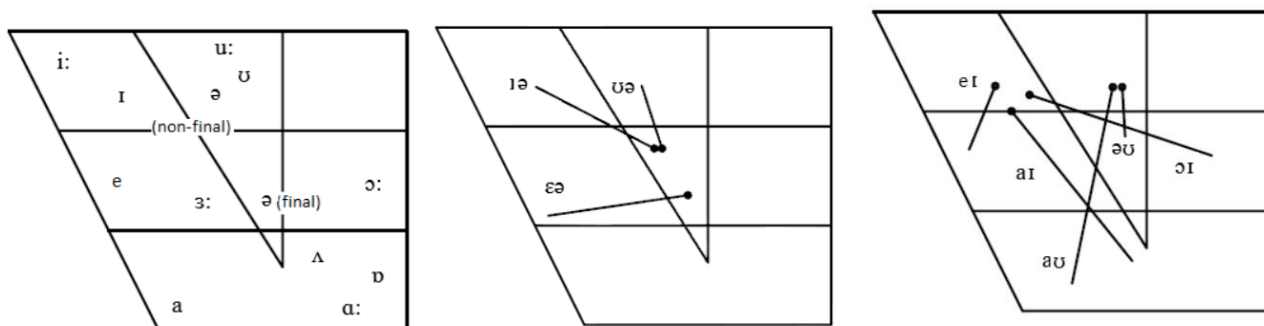
The topics connected with the research of Cockney accent and its comparative analysis of RP involved such scientists as B. L. Mott, U. Altendorf, S. Fox, A. Cole, P. Strycharczuk.

Main part

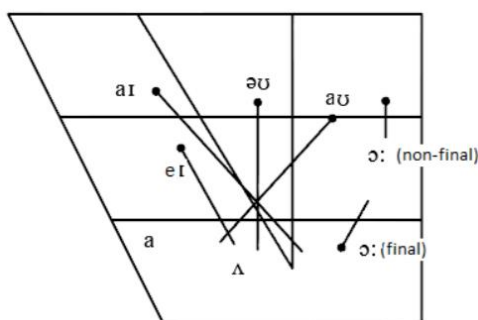
In this work we will consider RP as a very standard of English language pronunciation as it is considered to be in the United Kingdom.

According to the phonological systems of RP and Cockney accent we can distinguish no distinctive features in the list of consonants and vowel phonemes between them but considering the realization of phonemes, we may notice a large number of them.

Analysing the system of some distinctive monophthongs and diphthongs of Cockney accent and Received pronunciation, we can notice differences [4]:

The realisation of phonemes in RP According to Hughes, A., Trudgill, P.

Phonetic qualities of certain London vowels

According to Hughes and Trudgill [3], several diphthongs of Cockney accent are a lot different from diphthongs of Received pronunciation:

1. /eɪ/ - /æɪ/, e.g. later /'læɪtə/,
2. /aɪ/ - /ɒɪ/ and /aʊ/ - /æə/, e.g. outside /, æə t's ɒɪ d/,
3. /əʊ/ - /ʌʊ/, as in soap /sʌp/;

Considering the consonants, we can mention such pronunciation features [3]:

1. T Glottalization, which means replacing /t/ between vowels, e.g. bitter /'biʔə/, and before a pause, e.g. set /seʔ/.
2. TH Fronting - reducing the offset between /f, v/ and /θ, ð/ e.g. thing /fɪŋ/, brother /'brʌ:və/.
3. H Dropping - omission of initial /h/ in certain words e.g. have /æv/, mental health /'ment(ə)l`ælh/
4. L Vocalisation - /l/ becomes a close back vowel of changing quality between /o/ and /ʊ/ e.g. still /stɪʊ/, tall /təʊ/.

The practical part of our work includes the analysis of the Cockney speech fragment and the description of features that occur there. For our research we have chosen a fragment from Cockney accent examples [4]. The following example is an episode of a British television sketch comedy The Catherine Tate Show. Catherine Tate is an actress and comedian, born in London and she is a native speaker of a Cockney accent.

Transcription of recording:

W: **Three** double cheeseburgers, **three** large fries, one special salad and **three** Diet Cokes.

And would you like a dessert **with that?**

C: Um...

W: You get a free dessert `cause you spent over 10 pounds, is it?

C: Actually, I think that`s fine. Thank you.

W: **Have** you got every**thing** from your server **that** you asked for?

C: Sorry, everything that I...

W: Asked for. Is it **that** you got every**thing** from your server **that** you asked for?

C: Um, yeah, thank you.

W: **But** is it **the** best that you ever been served in a burger bar?

C: Sorry?

W: Is it **that that** I am **the** best server you ever seen in a burger bar?

C: Well, you`re certainly very efficient.

W: Employee of the month, **though**.

C: Well, that`s a great achievement. I`m gonna go now.

W: Are you employee of the month, though?

C: Uh, no, I'm not.

W: So, you've never been employee of the month, then?

C: I'm afraid my firm of lawyers don't have employee of the month.

W: Well, shut up, then.

Analysis

Although the specific pronunciation of the Cockney accent can be immediately noticed while listening to the record, taking a closer look allows us to distinguish certain aforementioned pronunciation features:

1. **T Glottalisation**: got |'gɒʔ|, shut |ʃʌʔ|, get |geʔ|, that |væʔ|, but |bʌʔ|;
2. **TH Fronting**: though |vʌʊ|, then |ven|, this |vis|, everything |'evri:fɪŋ|, that |væt|, three |fri:|, with |wɪv|, month |mʌnf|, the |və|;
3. **H Dropping**: have |æv|;
4. **L Vocalisation**: double |'dʌbo|, special |'speʃoʊ|, well |weo|;

We may also observe the transition /əʊ/ - /ʌu/ in the words *though*, *over* and /aɪ/ - /ɔɪ/ in the words *fries*, *like* that are typical for Cockney accent.

In comparison, the pronunciation of a customer who tends to speak the standard English pronunciation is devoid of the features, mentioned above.

References:

1. Miroshnichenko. Cockney as an example of a broad accent of English, Slide Share, URL: <https://slide-share.ru/cockney-as-an-example-of-a-broad-accent-of-english-85529>
2. A. Liberman. 2007. Does the cock, neigh? URL: <https://blog.oup.com/2007/07/cockney/>
3. Hughes, A., Trudgill, P., 2005, p. 47-51
4. J. Koprivová. 2018. Analysis and comparison of RP and Cockney accent.
5. Video: Cockney accent examples. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=X1_CdSa3PpY

Логінова В.О.

Науковий керівник Ніколаєнко В. В

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики викладання іноземних мов
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)*

AUSTRALIAN ENGLISH PRONUNCIATION INTO THE 21ST CENTURY

Key words: Austrian dialect, accent, pronunciation, Australian pronunciation.

Introduction

Australian English is traditionally considered a form of English. It is spoken by people who were born in this country or immigrated when they were little.

The Austrian dialect originated from the "melting pot". It was created by mixing early settlers living in Britain and Ireland. In the 1820s, the language of the native colonists was markedly different from British.

The Australian dialect of English is not subordinate to the English language of Great Britain, as is the case with territorial dialects. [4,15] The difference is that the Austrian and British accents differ in the pronunciation of individual letters. Namely, the pronunciation of vowels is different. Australians lengthen their vowels. For example, "and", "can". Even in the 21st century, this dialect continues to develop.

This article aims to consider the phonetic aspects of the Austrian English accent.

The purpose of this article is to analyze the Austrian accent. Investigate the phonetic and lexical features of the Australian version of English in the 21st century.

Australian linguists Mitchell and Delbridge were among the topics related to the study of Austrian accent and its comparative analysis of RP.

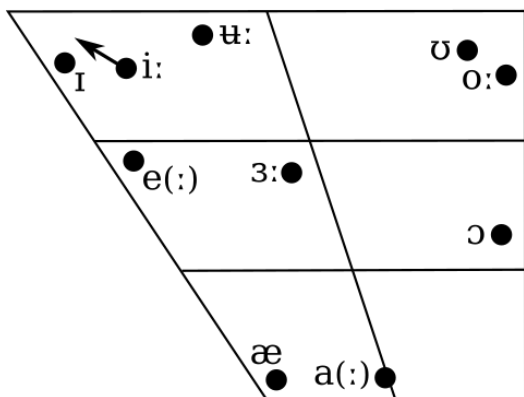
Main part

In this work, we will consider the pronunciation of English and spelling. Let's compare how they speak the Austrian dialect and the British pronunciation.

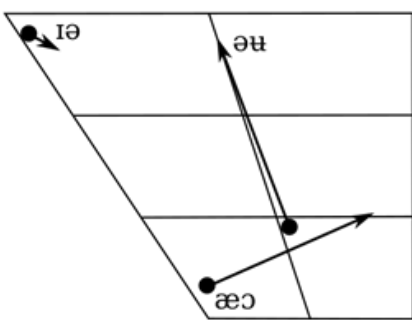
Some Australians speak fast, so the words match and end the sentence with an ascending intonation. Sometimes comments sound like questions. If we talk about the Austrian spelling, it is not much different from the British. [6,25]

The phoneme /u/ is retained in words like «colour» and the «ise» ending is used instead of the American «ize» suffix on words like «realise»/ «realize».

Of course the Australian accent may vary depending on the region where the person lives. There are several basic Australian English languages that differ from the British pronunciation.

Stressed monophthongs of the general variety on a vowel chart, from Cox & Fletcher (2017:65).

Other diphthongs of the general variety shown on a vowel chart, from Cox & Fletcher (2017:67)

The first feature is the «oh» sound. /əʊ/

The «oh» sound is more open and wider than the British one, so it's pronounced with a bit more open mouth, a bit wider and more relaxed.

For example:

don't - /əʊ/

know- /əʊ/

home- /əʊ/

The second part or second feature of the Australian pronunciation is actually one also common in British dialects.

This sound /t/, when it stands between two vowels in a word, sounds like a /d/ in more natural informal English, for example, in a word like "better". Unlike English, Australians

do not pronounce the letter /t/, they simply pronounce the letter /t/, and it sounds like /d /, so the tongue is just behind the teeth.

The next is the schwa /a/ and it is very weak. They relax the jaw up and keep it open up and the sound comes from the back of the throat the /a/ sound or schwa /ə/ when a word ends in these vowel sounds:

To make the typical Australian sound like this, the draw drops quite a lot and the mouth is quite wide open.

Moreover, Australian and British English don't pronounce a clear /r/ sound (especially the end of a word or syllable).

British or Australian English lose the /r/ sound if it's at the end of a word or syllable. For example, the word «smarter» is pronounced /smartər/ in American English, but /sma:tə/ in British and Australian English.

In Australian or Britain the word «car» would be pronounced without the final «r» sound (i.e. «ca») and «warmer» would be pronounced without the middle «r» sound (i.e. /wamer/).

In addition to the pronunciation of words, the intonation (the pitch of your voice) can be very different in different countries. For example, if a person asks a yes/no question in American English, their voice goes up at the end. But if a person asks that question in Australian English or British English, their voice would go down [4,35].

Both Australian English and British English follow received pronunciation .Oxford University recognizes this as the most common form of pronunciation.

However, The British English accent uses both vowel and consonant phonics whereas Australian English is predominantly vowel based phonics.

References:

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. - М.: Высшая школа, 1973. - 304 с
2. Adams C.M. A survey of Australian English Intonation // *Phonetica*.- 1969. - No. 2-4. P. 81-130.
3. Baker S.J. *The Australian Language*. - Sydney: Sun Books, 1970. - 223 p.

4. Video: Australians elongate their vowels. for example «and», «can». YouTube. URL: https://youtu.be/X2O5mUe_cMI

5. Video: 3 Features of Australian Pronunciation. YouTube. URL: <https://youtu.be/zM7k6XitJkw>

Лошицька Т. М.

Науковий керівник Ніколаєнко В. В

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

DISTINCTIVE FEATURES OF WELSH ENGLISH

Key words: accent, Welsh English, Received Pronunciation, phonology, pronunciation features.

Introduction

Welsh English belongs to the range of variants of the English-based group and is considered one of major accents which exist on British Isles. The geographical closeness with England has influenced the language of the nearest parts of Wales. Therefore, the English spoken in Wales is closer to Southern English than Irish or Scottish English. The Welsh English accent includes such sub-types as Southern and Northern Welsh English. The first one consists of Western and Eastern dialects. So, Eastern South Welsh English is the dialect closest to RP and Standard English.

The *object* of this research is peculiarities of such variant of English as Southern Welsh English. The *subject* of the research is the system of sounds (consonants and vowels) of Southern Welsh English in comparison with Received Pronunciation. The *purpose* of the research is to compare such variant of English as Welsh with Southern

English which was defined as the specimen of this language and to demonstrate the particularity of Welsh English in order to determine its distinctive features.

The most profound and complete research of varieties of English including Welsh English for this time was made by John Christopher Wells. The results of his scientific research were published in “Accents of English”

Main part

Below there are main distinctive features of southern Welsh English and its comparison with Southern English that is considered Received Pronunciation.

The sound /æ/ in Welsh English turns into a short open sound /a/. That is why such words as *gap* and *grand* have the following pronunciation in Welsh accent: /gap/ and /grand/, while in RP they sound like /gæp/ and /grænd /.

Furthermore, the majority of such words like *grass* which in RP pronunciation include a long /a:/ sound in Welsh English have a short /a/ in the contrary. So /gra:s / becomes /gras / in Welsh. However, this tendency does not cover all such words. The word *calf*, for instance, is pronounced the same way as in RP: / ka:f /.

The changes took place with those words in Southern English which include a long sound /ɔ:/. In Welsh English it becomes more open. For example, *more* and *force* which are pronounced as /mɔ:/ and /fɔ:s/ in RP are heard as /mɔ:/ and /f ɔ:s/ in Welsh English.

The central /ʌ/ sound is replaced with its close central schwa sound which can be found in such words as *butter*, *ran* and *blood*. Therefore, their pronunciation changes from /ˈbʌtə/ and /blʌd/ in RP to /ˈbətə/, /rən/ and /bləd/ in Welsh. Moreover, in RP pronunciation this schwa sound frequently appears in unstressed syllables, while in Welsh English /ə/ often emerges in stressed syllables as well.

In Welsh English the long vowels predominantly appear in those syllables which are stressed, so they can be found in polysyllabic words. Nevertheless, long vowels can take place at the end of the words like in *merry* /ˈmeri:/.

The diphthongs in Welsh English tend to be monophthongised comparing with RP. For instance, the diphthong /eɪ/ becomes /e:/ in words which contain letters “ea” or “a” (with silent “e” at the end of the syllable) situated together and such words as *lake* and *steak* sounds like /le:k/ and /ste:k/ when in RP we deal with /leɪk/ and /steɪk/. However, if

words include vowel combinations such as “ay”, “ai”, “ey” or “ei”, then their pronunciation remains the same as in Southern English, because the diphthong /eɪ/ is not monophthongised. For instance, *lay* and *gains* will sound /leɪ/ and /geɪnz /.

The diphthong /ɔʊ/ in Welsh English is replaced with the long sound /ɔ:/. So, the words *rope* and *gone* which contain the diphthong /ɔʊ/ in RP, are pronounced like /rɔ:p/ and /gɔ:n/ in Welsh English.

The diphthongs /eə/ and /uə/ have similar changes, as they become /e/ and /u:/. Such replacement can be seen in words *where* and *tour*. Therefore, their pronunciation of these words in Welsh English is /we/ and /tu:r/ instead of /weə/ and /tuə/ like in RP.

The sound /j/ in the position before vowel “u” tends to be omitted in pronunciation of words in Welsh English, while it is left in RP. For example, words *queue* and *music* will sound as /ku:/ and /mu:zɪk / in Welsh and /kjʊ:/ and /mju:zɪk / in RP.

In Southern Welsh English the sound /h/ is usually dropped oppositely to RP. Therefore, such words as *home* and *harm* which are pronounced as /h ɔʊm/ and /ha:m/ in Southern English will be pronounced without the sound /h/: /ɔʊm/ and /a:m/.

Initial voiced sound /f/ is commonly replaced with its voiceless pair /v/. While in Southern English the pronunciation of words *farm* and *find* is like /fɑ:m/ and /faɪnd/, in Welsh accent it is /vɑ:m/ and /vaɪnd/.

In Welsh English the sound /r/ at the end of the word with the preceding vowel make schwa sound. Therefore, Welsh English is mostly non-rhotic and it is the common feature with RP. For instance, such words as *near* and *player* will be pronounced in the same way in both accents: /nɪə(ɪ)/ and /pleɪə(ɪ) / with /ɪ/.

It is common to pronounce such words as *chew* and *chin* with the sound /tʃ/ in RP with another affricate /dʒ/. So, /tʃu:/ and /tʃɪn/ are changed to /dʒu:/ and /dʒɪn/.

In Welsh English consonants which follow short stressed vowels are usually lengthened. Such tendency we can see in words like *table* and *cradle*.

The combination of consonants “n” and “g” leave the nasal /ŋ/ sound like in RP pronunciation, although the sound /g/ is not omitted. So, in words *building* and *swimming* the pronunciation will be like that: /ˈbɪldɪŋg/ and /ˈswɪmɪŋg/.

The voiced fricative /z/ tends to change into voiceless fricative /s/ in Welsh English. For instance, word thousand, will be pronounced as /'θausənd / instead of /'θauzənd / as it is in RP.

Conclusion

The research allows to see how the consonants and vowels in southern Welsh English language differentiate from Received Pronunciation and that they have own features which distinguish them from English English. Monophthongised and reduced sounds commonly take place in words of this accent.

References:

1. Gareth King (1996), "Sounds and Spelling", Modern Welsh, A Comprehensive Grammar, London: Routledge, pp. 3–15.
2. John C. Wells (1982), Accents of English, Cambridge University Press, pp. 377-392.
3. Penhallurick, Robert (2008), "Welsh English: phonology", Kortmann & Upton (eds), pp. 105-121.
4. S. J. Hannahs (2013), "A Survey of Welsh Phonetics", The Phonology of Welsh, Oxford: Oxford University Press, pp. 21–22.

Ничепорук О. В.

Науковий керівник –

кандидат педагогічних наук, доцент

Ніколаєнко В. В.

Національний педагогічний університет

імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

PECULIARITIES OF NORTHERN IRELAND ENGLISH (PHONOLOGICAL ASPECT)

Key words: *Received Pronunciation, Northern Ireland English, dialect, phonology, pronunciation features.*

Introduction

English originated as a dialect of the common Germanic language, the language of the ancient Germans. The origins of the English language go back to the middle of the fifth century, when Germanic tribes began to settle in Britain. The English language gets its name from the name of the English tribe. The languages of the Celtic tribes, who settled in Britain before that, were the basis on which the Welsh, Scottish and Irish languages developed. Nowadays, being an international language English is represented by a great amount of dialects and accents. One of the dialects of the English language is Irish English. This dialect, in turn, has several dialects, among which there is Middle Ulster English or Northern Irish English. English was established in the north of Ireland by the British colonization of Ulster from the late sixteenth century onwards. Today, a large number of linguists are studying Irish English such as Raymond Hickey, [K. McCafferty](#), Jonnie Robinson etc. They highlighted and investigated rural population dialects as well and reflecting complex sociolinguistic situation of Ireland.

This article aims at analyzing of phonetical aspect of Northern Ireland English and compare it with Received pronunciation, highlighting its main differences and specific features.

The purpose of this work is to conduct comparative analysis of Northern Ireland English and Received pronunciation.

The subject and object of the study is consonant and vowel system of Northern Ireland English and Received pronunciation.

The problem of studying of modern variants of English, its phonetic features and historical influences involved such scientists as Hickey Raymond, Wells, J.C. Heggarty Paul, Maguire Warren, Filppula Markku, Trudgill Peter etc.

Main part

Beginning in 1609, British settlers began to arrive in Ireland in increasing numbers, bringing with them the British. For a time, the colonists remained surrounded by Gaelic-speaking communities in County Donegal. Thus, English in the northeast of the island

developed in a certain isolation from other English-speaking areas, such as Dublin. And this situation explains that a very unique hybrid has emerged. Therefore, the phonological boundaries between Received Pronunciation and Northern Ireland English are very well defined.

For Received Pronunciation, according to the article written by Daniel Vincent, there are some main phonological features associated with R.P.:

Features of Received Pronunciation are:

- 1) The long /ɑ:/ sound in words such as bath, palm and start.
- 2) No omission of the sound /h/ at the beginning of words, which is rather common in many other varieties of English, for instance, in cockney.
- 3) Such words as due, news, Tuesday, stupid are pronounced with a /j/ sound: /dju:/, /nju:z/, /'tju:zdeɪ/, /'stju:pɪd/.
- 4) There is no /r/ sound after the vowel sounds for example the word car is pronounced /kɑ:/

Meanwhile, according to studies of Jonnie Robinson in his work 'Diverse voices: varieties of English in the UK' the most significant peculiarities of Northern Ireland English pronunciation are the following:

- 1) Unlike in R.P. English, in the whole Ireland people pronounce the rhotic /r/ sound after vowels.
- 2) Examples: farm /fɑ:m/ & /fɑ:rm/; /kɑ:/ & /kɑ:r/
- 3) Pairs such as pull and pool are commonly homophones. Boot often rhymes with foot and phrases such as 'good food' are pronounced with vowels of equal length in such cities as Glasgow and Belfast.
- 4) Another feature is inherent for elderly people: insertion of a /y/ sound after an initial /k/ or /g/ in words such as car and garden, that's why they sound a bit like 'kyarr' or 'gyarrden'.
- 5) Northern Irish accent is described by a very perceptible tendency to raise the pitch at the end of the speech, even, when it is not a question.

Conclusion

Therefore, taking into consideration the above-mentioned facts, the Northern Ireland English can be described as a rather unique English dialect, according to its phonological aspect. This caused mainly by a unique history of the region featuring its own dialect variants. However, during our research, we have found some common features with Received Pronunciation as well. Nevertheless, all these factors make Northern Ireland English a very precious and valuable representative of British dialects that clearly and vividly reflects modern linguistic picture of English.

References:

1. Müller A. Features, Function and Importance of Received Pronunciation [Електронний ресурс] / Adrian Müller. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.grin.com/document/315662>.

2. Begimbet A. Northern Ireland English [Електронний ресурс] / A. Begimbet, A. Kalibayeva – Режим доступу до ресурсу: <https://en.ppt-online.org/256208>.

3. Vincent D. RP or Received Pronunciation – the characteristically British accent [Електронний ресурс] / Daniel Vincent – Режим доступу до ресурсу: <https://eltlearningjourneys.com/2015/12/09/received-pronunciation/>

Нікітенко К. Я.

Науковий керівник Ніколаєнко В. В

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

NEW ZEALAND ACCENT IN CONTRAST TO RECEIVED PRONUNCIATION

Introduction. English language is spoken all over the world. It is one of the 3 official state languages of New Zealand along with Maori and New Zealand Sign. Nevertheless, New Zealand English is currently used by about 90% of the population of

this country, this is equal to 3.2 million people. Nowadays the New Zealand dialect is completely independent, continues to develop and is a subject for study. The difference between the features of New Zealand Accent and Received Pronunciation (RP) is thoroughly studied in the scientific works of Ukrainian and foreign scientists, such as T.T. Vrabel, O.V. Tatarovska, Sokolova M.A., Tikhonova R.M., E. Gordon, L. Campbell [2].

Thus, the relevance of our study is justified by insufficient consideration of the issue of phonetic differences between the New Zealand accent and RP.

The aim of the article is to identify the distinctive features of phonemes; to conduct comparative analysis of New Zealand Accent and RP.

Main part. A number of consonants and vowels can be distinguished due to the peculiarities of pronunciation due to the historical background, the colonial expansion [3]. The people of New Zealand began to speak English as a consequence of their interaction with the Maori language and the New Zealand Sign, so English changed to become a variant called New Zealand English (NZE). It has certain distinctive features in contrast to the RP that is the pattern and standard of pronunciation. The differences between New Zealand accent and RP are as follows (table 1) [1].

Table 1. The differences of the monophthongs between NZE and RP

The New Zealand Accent	Received Pronunciation
The vowel [a:] – is pronounced as central according to the horizontal movement of the tongue. <i>Example words – start, cart, glass.</i>	The vowel [a:] – is pronounced fully back according to the horizontal movement of the tongue.
The vowel [ɪ] is the mid-open vowel of the center row. It sounds similar to a short sound [u]. <i>Example words – kit, pretty, fish.</i>	The vowel [ɪ] is high, front retracted.
The vowel [e] is high. It occupies the gap formed when the sound / ɪ / <i>Example words – shirt, nurse.</i>	The vowel [e] is mid-open according to the vertical movement of the tongue.

The short vowel [æ] is mid-open according to the vertical movement of the tongue. It approaches [e] in quality. <i>Example words – trap, sad, bad</i>	The short vowel [æ] is open according to the vertical movement of the tongue.
The vowel [ʌ] is mid-open. <i>Example words – cut, but, rough.</i>	The vowel [ʌ] is open according to the vertical movement of the tongue.
The vowel [ɒ] is mid-open. <i>Example words – lot, got, what.</i>	The vowel [ɒ] is open according to the vertical movement of the tongue.
The vowel [ɔ:] is high. <i>Example words – thought, draw.</i>	The vowel [ɔ:] is low according to the vertical movement of the tongue.
The vowel [ʊ] is mid-open, central. <i>Example words – put, book, foot.</i>	The vowel [ʊ] is high, back advanced.

Diphthongs. Wells introduced the terms "diphthong shift" and "glide weakening" to define the basic phonetic differences in the pronunciation of a diphthong. Diphthong shift is characterized by a change, the ongoing movement of their first diphthong elements. Due to this, native speakers of New Zealand English pronounce diphthong words differently, for example in such words as place [plæɪs] (in comparison to RP [pleɪs]); they can merge [iə] and [eə], for instance near [neə] (in comparison to RP [niə]) (*near* and *square*). The diphthong shift process gave rise to many words becoming homophones. The words *ear* and *air*, *bear* and *beer* have merged in New Zealand English.

Glide weakening reduces the wide diphthongs and changes them so that the distance between the sounds of diphthongs decreases and thus the first element influences and changes the second. An example of this process can be seen in the word *face* [fæes].

Consonants. New Zealand English has some characteristics that make it different from the Received Pronunciation. New Zealand English accent is characterized by a linking and intuitive r. It happens only in prevocalic position (e.g. *rat*, *marring*, *carry*). In the non-prevocalic position (e.g. *cart*, *mar*) this does not occur.

The New Zealand accent applies glottal reinforcement to the final stops of the syllable. The flapping of the intervocalic / t / in some words (e.g. *Dorset*, *city*, *letter*), has long been used in the speech of the country's working class. Recent research shows that it is

becoming more common. In New Zealand, English / tr / has always been pronounced with ‘affrication’. Recently, native speakers in New Zealand began to use more friction in / tr / cluster that sounds like *tree* [tʃi:]. The consonant [w] belongs to the labio-velar group as opposed to the RP, in which it is categorized as bilabial according to the active organ, place of obstruction.

Conclusion. Thus, taking into the consideration the above-mentioned facts, New Zealand Accent and Received Pronunciation has both common and distinctive features in their phonological systems. This is mainly caused by the historical background. This paper attempts to provide a comparative analysis of the New Zealand Accent and Received Pronunciation. As a result of our research, the differences in vowel, consonant systems of sounds between New Zealand accent and RP were compared. All the distinctive features make New Zealand Accent unique and substantive.

References:

1. Bauer L., Warren P., Bardsley D., Kennedy M., Major G. New Zealand English – URL: <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge%20core/content/view/715F8488473630A0123E5F3527023346/S0025100306002830a.pdf/new-zealand-english.pdf>
2. Biggs B., Sinclair K. (eds.) The Oxford Illustrated History of New Zealand. – Oxford : Oxford University Press, 1996. – 389 p.
3. Gordon E., Deverson T. New Zealand English and English in New Zealand. – Auckland : New House, 1998. – 318 p.

Павелко Мирослава Сергіївна,

Науковий керівник

кандидат філологічних наук, доцент

Семененко Г.М.

***Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)***

TYPES OF WORD STRESS IN DIFFERENT LANGUAGES

Key words: Word accent, stress placement, phonological and morphological factors, interstressed distance, silent feature, expiratory stress, musical stress, quantitative and qualitative stresses.

Introduction

Every language is characterized by different accentual patterns of the word. They share distinct relations between regular stress placement, syllable structure, primary and secondary accent. The matter of word stress was firstly developed in ancient Indian grammar in the 8th-6th century BC. The term “accentology” was introduced by famous Russian linguist Roman Brandt in the late 19th century. As a science, it deals with the types of stress, the ratio of prosodic characteristics of stressed and unstressed syllables; it studies the dependence of stress on the type of morphemes and morphological classes, word change (accent paradigms), and word formation. Such linguists, as O. Vostokov, O. Potebnya, F. de Saussure, I. Baudouin de Courtenay carried out the first fundamental accentuation research on the material of various languages in the 19th century.

This article aims at analyzing stress in distinct languages and its classification according to the various features, highlighting its main specific distinction.

The purpose of this work is to conduct a comparative analysis of types of stress in different languages.

The subject and the object of the study are accentual features of languages of the world.

The problem of studying word stress, syllable prominence, synchronic and diachronic aspects of word-prosody system involved such scientists as R. Derksen, H. van der Hulst, R. Kager, H. Tokizaki, V. A. Dybo, V. V. Vinogradov, A. Vaxman.

Main part

The term “word stress” stands for emphasizing one or more syllables in a word, which may be pronounced longer, with higher or lower pitch movement, and changes of the force of utterance. Syllable prominence is also characterized by the alternation of

quantitative and qualitative characteristics of the sound (a vowel or a sonorant) [3, p. 108]. The use of pitch is in no way a sole property of the stress system, as “it is widespread in tonal and pitch accent system” [6, p. 367]. Though, stress differs from tone and pitch accent in a variety of ways. To begin with, stress is culminative: at any rate, in any language of the world (with a few rare exceptions) every word has at least one stressed syllable. In the second place, stress is hierarchical, “since a prominence hierarchy may occur among multiple stresses” [6, p. 367]. Third, the accent is delimitative in a system where it marks word edges. Also, interchange of stressed and unstressed syllables makes stress rhythmic.

Generally, we classify word stress systems along several dimensions:

According to the stress placement, there are languages with the fixed accent, where the position of stress is predictable and regulated by rule (Czech - on the first syllable, Welsh and Polish – penultimate syllable is stressed, Turkish – accent on the final syllable); and languages with the free system, where it is changeable (English, Ukrainian, German). Thus, in the Ukrainian in the word “книжка” [к н і ж к а] the accent is placed on the first syllable, in the word “сусідка” [с у с`і д к а] - on the second, in the word “п’ятдесят” [п й а т де^н с`а т] - on the third, in the word “асиметрія” [а с и^е м е^н т п`і й а] – on the fourth, and in the word “багаторазовий” [б а г а т о р а з ó в и й] – on the fifth [1, p. 104].

A second feature is that between systems where stress is regulated by phonological aspects (the distance from word edges, rhythmic factors) and syllable weight or by morphological factors (differentiation between roots and suffixes). [6, p. 368] For example, in Greek, the inflectional ending [-á] has lexically pre-assigned stress pronounced on the surface.

We can also distinguish bounded systems, where the stress falls between among restricted distances from each other of from word edges (in Klamath, a language spoken in Oregon, the rightmost long vowel should be stressed), and unbounded system, where there are no constraints on interstressed distance (Tibetan, Altaic) [5, p. 403].

According to S. F. Leontyeva, depending on the most silent feature, there are expiratory, musical (tonic), quantitative and qualitative stresses [2]:

- In expiratory or dynamic stress – we pronounce one syllable of the word with greater force, stronger exhalation of airflow. It is typical for Ukrainian, English, Czech, German, French, Italian, Spanish. The intensity of dynamic stress is different for each language (for example, in German it is stronger than in French);
- Musical (melodic, tonic) stress - the stressed syllable is highlighted by the intonation, raising of the tone. It is typical for Norwegian, Swedish, Lithuanian, Latvian, Slovenian, Serbian, Croatian, and Japanese. For instance, in Latvian, the word “aüsti” means “a dawn” while “âusti” translates like “to freeze”. Chinese is generally believed to be a language with tonic stress, which is incorrect. In this language, the tone is an essential qualitative characteristic of a word, not a method of distinguishing syllables. In Mandarin, each syllable has its own historically determined tone;
- Quantitative accent – emphasizes the stressed syllable with a longer duration of a vowel. In such languages there is no distinction between long and short vowels in unstressed positions (predominant in the Indonesian language and modern Greek);
- In qualitative stress, peculiar prominence is accomplished by the alternation in the quality of stressed vowels. Such a type of accent prevails in no particular language. However, in Ukrainian, stressed syllables have such a characteristic.

Conclusion

In summary, the investigation of the word stress typology is a prominent area of accentology research. According to linguistics studies, in most languages, one type of stress predominates, but there are always features of other ones. In German, a dynamic accent is combined with a tonic one. In Norwegian, Swedish, Lithuanian, Latvian, and Serbian, the raising of the tone is accompanied by a strengthening of the voice.

References:

1. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. — К., 2000. — С. 102–162.
2. Леонтьєва С. Ф. Теоретична фонетика сучасної англійської. Підручник / A Theoretical Course of English Phonetics M. 2011 260 с.
3. Татаровська О. В. Лекції та методичні рекомендації з курсу «Теоретична фонетика» для студентів англійської філології факультету іноземних мов: навчально-методичний посібник / уклад. О. В. Татаровська ; ЛНУ імені Івана Франка. – Львів, 2020. – 252 с.
4. Fudge, E. (2016). English Word-Stress. Routledge.
5. Guion, S. G., Clark, J., Harada, T., & Wayland, R. P. (2003). Factors Affecting Stress Placement for English Nonwords include Syllabic Structure, Lexical Class, and Stress Patterns of Phonologically Similar Words. *Language and Speech*, 46(4), 403–426. <https://doi.org/10.1177/00238309030460040301>
6. Kager, R. (1989). A Metrical Theory of Stress and Destressing in English and Dutch. Foris Publications.
7. Vrabel, T. T. (2009). Lectures in Theoretical Phonetics of the English Language and Method-Guides for Seminars. PoliPrint.

Серветник Б.І.

Науковий керівник Ніколаєнко В. В

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

CANADIAN ENGLISH: PECULIARITIES OF PRONUNCIATION

Key words: *pronunciation, Canadian English, phonetic structure, phonetic peculiarities, Canadian accent.*

Introduction

The interest in the question of the English language variability is explained by the heterogeneity and complexity of its composition, the peculiarities of its functioning in

various linguistic situations and territorial areas. The variability of the language is associated with the impact of external factors and manifests itself in the variety of forms of language existence, its social and territorial differentiation. Many lands were under British sovereignty (as colonies or protectorates) for about three centuries [4]. Moreover, according to Statista (2021), about 1.35 billion people worldwide speak English either as a native or as a second language. That is why it is considered an international language and is represented a wide range of variants and dialects. Each of them has its own set of peculiarities: grammatical, lexical, phonological, or spelling, which distinguish it from other variants.

This article aims to examine a brief history of the English language in Canada's development, pronunciation features of the general Canadian English that distinguish it from General American and identifying the features of the Canadian pronunciation in Keanu Reeves' speech.

The problem of studying the features of Canadian English in their scientific works was considered by such scholars as C. Boberg, M. Joos, M. H. Scargill, R. J. Gregg, J.K. Chambers, H. B. Allen, and many others.

Main part

Canadian English began to develop in the 18th century. Both the French and British empires wanted to grab this piece of land, so the influx of immigrants from both nations was significant. British English's close contact with French, as well as with indigenous languages, has gradually transformed classical British English. In 1857, the British realized that Canadian English was not quite the language they themselves spoke. It was around 1969 that American English also began to influence Canadian English. This is largely a consequence of the cultural expansion of the United States in the form of film and music [1].

Canadian English is unique according to its status, which has for a while remained controversial. It was viewed as British English “polluted” with American English; as AE; as a hybrid of BE and AE; or as their fusion, with its own characteristics. More recent studies (for instance, P. Trudgill, J. Hannah, C. Boberg) have gradually consolidated the view of Canadian English as the American-based variant.

There are a set of features in the phonetic structure of general Canadian English that distinguish it from General American:

1) A number of words are still pronounced according to the British version, among them: progress, fragile, lieutenant, mobile, fertile, etc.

2) The more common pronunciation (in RP and GenAm) /aʊ/, /aɪ/ is with the tongue in a low position. In Canadian English, when the diphthong is preceded by voiceless obstruents (/p, t, f, s, k/), it rises to the middle position. This type of pronunciation is called Canadian raising. Sometimes, we can even hear that the vowel has risen further than it actually is. For example, the Canadian “about” [ə'baʊt] can be heard like [ə'bu:t], but this is only an illusion.

3) According to the rules of front vowels articulation (for ex. /æ/ (fact), /ɛ/ (friend), /ɪ/ (sin)), the language should be as close to the palate as possible. Canadians lower it when articulating, which makes the sounds of the front row look like the sounds of the middle row (as shown in Table 1). For example, “bit” [bit] sounds like “bet” [bɛt], and bet becomes “bat” [bæt]. It is called Canadian Vowel Shift.

Table 1. Canadian Vowel Shift.

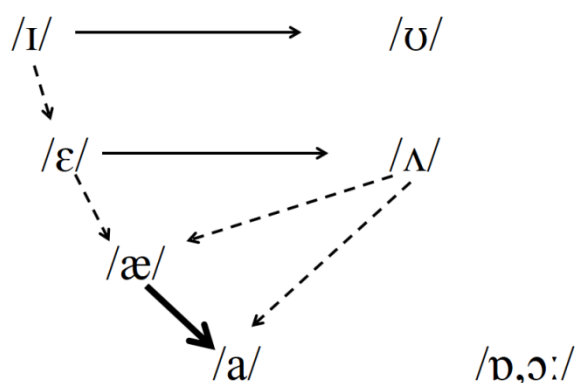

Fig. 1. The Canadian Shift according to Clarke et al. (1995) (dashed lines), Boberg (2005) (solid lines), and both (bold line).

4) A distinctive feature of the pronunciation of Canadians is also the very frequent use of the interjection “eh” (pronounced /ei/). It can play the role of “tag” in all tag questions. “Eh” can also mean “What?”, “Okay!”, “True”. Example: “You are ready, eh?” (You are ready, aren't you?). In many cases, “eh” serves to make the speaker's statements

a little more polite, and is used to attract the attention of the interlocutor. Example: “Thanks, eh.”

Among celebrities, it is quite difficult to find those who continue to use the Canadian accent. M. J. Fox, J. Carrey, J. Cameron, R. Reynolds are Canadians, but they speak AE. However, there are also cases when the Canadian accent has become a kind of actor's feature. Keanu Reeves is a great example of this. He has a classic Canadian accent, albeit a little smoothed out due to his life in the USA.

Let us analyze Keanu Reeves's 2015 interview for TIFF. In the speech, the examples of Canadian raising are heard: out ([aʊt] → [aət]), night ([naɪt] → [nəɪt]), like ([laɪk] → [ləɪk]). We can hear the British variants of words. For example, the word “watching”. The American pronunciation is ['wɑ:tʃɪŋ], with an open sound, as in the word “dark” (BE: [dɑ:rk]). Keanu pronounces it as ['wɒtʃɪŋ] (BE), like in “dog” (BE: [dɒg]). In general, Keanu's Canadian vowel shift is also heard pretty well. It has practically no front vowels, they are replaced by middle vowels.

Conclusion

Thus, the phonetic system of the Canadian accent is based predominantly on American English. The pronunciation of consonants does not differ from AE. However, there is a certain number of main peculiarities in the vowel system: some words pronounced as in BE, Canadian raising, Canadian Vowel Shift, and frequent use of the interjection “eh”. Many celebrities of Canadian descent have learned to speak AE in order to have successful careers. However, the Canadian accent (smoothed) has become a peculiar feature of the famous actor Keanu Reeves, in whose speech we can hear all the above-mentioned features.

References:

1. Boberg, C. (2019). Canadian English. Retrieved from <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/canadian-english>
2. Harbeck, J. (2015, October 20). Why is Canadian English unique? Retrieved from <https://www.bbc.com/culture/article/20150820-why-is-canadian-english-unique>
3. Statista. (2021, March 30). The most spoken languages worldwide. Retrieved November 12, 2021, from <https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/>

4. The Editors of Encyclopaedia Britannica. (2021, October 22). British Empire | Countries, Map, At Its Height, & Facts. Retrieved November 12, 2021, from <https://www.britannica.com/place/British-Empire>

5. Toronto International Film Festival. (2015, January 28). KEANU REEVES on becoming an actor | In Conversation With. Retrieved November 19, 2021, from <https://www.youtube.com/watch?v=A0ioOCqvZ9c&list=LL&index=1>

6. Trudgill, P., & Hannah, J. (1994). International English: A Guide to the Varieties of Standard English (The English Language Series) (3rd ed.). United Kingdom, London: Hodder Education Publishers.

T. I. Tsekhmeistruk

Scientific supervisor

V.V. Nikolaenko

Candidate of Pedagogical Sciences

Associate Professor

Drahomanov National Pedagogical University (Kyiv, Ukraine)

THE NATURE OF ENGLISH WORD STRESS

Keywords: *Word Stress, Rules of stress, Word & Sentence stress, Syllable & Stress timed languages, Functions & Tendentious of the English Stress.*

Word stress is not used in all languages. Some languages, such as Japanese or French, for example, pronounce each syllable with equal emphasis. Other languages, for example, English, use word stress. Word stress is not an optional extra that you can add to the English language if you want. It is a part of the language. English speakers use word stress to communicate rapidly and accurately, even in difficult conditions. If, for example, you do not hear a word clearly, you can still understand the word because of the position of the stress [1, p.15].

Word stress should not be confused with utterance stress. Word stress belongs to the word when said in isolation, whereas utterance stress belongs to the utterance. One of the main questions for the linguist is to determine the number of contrastive degrees of word stress in a language [4, p.142].

Word stress (WS) can be defined as the singling out of one or more syllables in a word, which is accompanied by the change of the force of utterance, pitch of the voice, qualitative and quantitative characteristics of the sound which is usually a vowel.

Language is the chief source of communication, and it just comes next to food. Different people and communities are living in this universe having different languages with their different written and spoken forms. As far as speech is concerned, all these languages can be divided into two categories: [1, p.35].

Syllable timed Language In a syllable-timed language, every syllable is stressed. Here all the syllables are equally emphasized, and they occur at equal time intervals. The rhythm thus created is said to be syllable-timed rhythm.

Stress-timed Language In a stress timed language only the required syllables are stressed. But these stressed syllables tend to occur at equal time intervals, the rhythm thus created in the language is known as Stress Timed Rhythm.

Word stress in languages is based upon a number of principles: [5, p.101]

The dynamic stress implies greater force with which the syllable is pronounced. It means that the greater muscular energy is produced by the speaker. European languages such as English, German, French, Russian possess dynamic word stress.

The quantitative principle of stress manifests itself by a longer pronunciation of vowels in stressed syllables, unstressed vowels are short.

The qualitative principle is based on the fact that vowels of full formation are a feature of stressed syllables only, and cannot occur in unstressed positions.

It has been known that the study of stress in English words is very difficult and making rules in this regard is a complex matter. Very often one will need to refer a good dictionary or hear the word spoken by a native speaker which itself is a tiresome job.

Though the nature of English stress is very complicated, yet the following rules based on the recent work on phonology by different scholars can be helpful in the context of foreign and second language teaching.

Word stress has a constitutive function, as it moulds syllables into a word by forming its stress pattern [4, p.143].

Word stress has a distinctive function in English, because there exist different words in English with analogous sound structure which are differentiated in speech only by their stress patterns.

Word stress has an identificatory function as well, because the stress patterns of words enable people to identify definite combinations of sounds as meaningful linguistic units.

References:

1. Ajhaz Gilani, Syed (1996). Study of Stress: A Paralinguistic Feature of English Speech
2. Ladefoged, Peter (2006). A Course in Phonetics, Thomson Corporation.
3. O'Conner, J.D. (2006). Better English Pronunciation, CUP.
4. Odden, David (2007). Introducing Phonology. CUP
5. Saleemi Anjum. P & Samina Amin (1988). The Application of the rinciples of Intonation.

Web Pages:

1. https://studopedia.su/2_24438_The-nature-of-English-stress.html
2. <https://sdamzavas.net/1-38282.html>
3. <https://doclecture.net/1-38187.html>

**Секція III. Динаміка та експресія в лексико-
семантичній системі англійської мови**

Гайдаєнко Х. О.

Науковий керівник – Вдовиченко Л. Ф.

Старший викладач

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

АНГЛІЙСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У ПОРІВНЯЛЬНОМУ АСПЕКТІ

Фразеологія (від грец. *φράσις*, –вираз і *λόγος* – слово, вчення) – це розділ мовознавства, що вивчає фразеологічний склад мови в його сучасному стані та історичному розвитку. Фразеологією називається також сукупність стійких поєднань у мові в цілому, а також у мові того чи іншого письменника, у мові окремого художнього твору тощо. Більш вузьке тлумачення терміну зустрічаємо у О. В. Куніна: «Фразеологія – це наука про фразеологічні одиниці, тобто про стійкі сполучення слів з ускладненою семантикою, які не утворюються за структурно-семантичними моделями змінних сполучень, що їх утворюють» [5, с. 5]. До складу фразеологій входять ідіоми, порівняння, крилаті вислови, прислів'я, приказки, стійкі формули, звороти науково термінологічного характеру, афоризми, сталі вислови з виробничо-технічної сфери та ін.

Одиниця фразеологічної системи називається **фразеологізмом**. Подібні вирази називаються ще **ідіомами**. Під **ідіомами** О. В. Кунін розумів «постійні поєднання слів, у яких частково або повністю переосмислене значення (наприклад, *убити двох зайців*)». [4]. **Фразеологізми** – це невід'ємна частина кожної мови, що відображає її фольклор, традиції та звичаї народу, пам'ятки його історії. Їх використовують для розмаїття рідної мови, для її багатства.

За семантичною злитістю компонентів розрізняють: 1) фразеологічні зрощення, 2) фразеологічні єдності, 3) фразеологічні сполучення (класифікація В. В. Виноградова).

Фразеологічні зрощення – абсолютно неподільні, нерозкладні, немотивовані фразеологічні одиниці, у значенні яких «немає ніякого зв'язку, навіть потенційного, зі значенням їх компонентів» (наприклад, *ні сіло ні впало*) [3].

Фразеологічні єдності – теж семантично неподільні фразеологічні одиниці, але цілісне значення їх умотивоване значенням компонентів. У них значення цілого пов'язане з розумінням внутрішнього образного стрижня фрази, потенційного смислу слів (наприклад, *плисти за течією; тримати камінь за пазухою*). [3].

Фразеологічні сполучення – тип фраз, створюваних реалізацією зв'язаних значень слів [3]. Фразеологічні сполучення не є безумовними семантичними єдностями (наприклад, *здобути перемогу; делікатне питання*).

Англійська мова має певну кількість фразеологізмів, які мають не лише однакове значеннями, а й однаковий зміст слів з українською мовою. Для зручності англійські фразеологізми діляться за темами: погода, гроші, час, тварини, їжа та багато інших.

Загально відомий факт, що англійці дуже люблять розмовляти про погоду, саме тому є багато фразеологізмів, які присвячені цій темі та відповідають українським фразеологічним одиницям:

- *for a rainy day* – *на чорний день*, означає “відкласти на потім; про запас”;
- *on cloud nine* – *на сьомому небі*, означають “бути дуже щасливим”.

Не менш популярна тема для розмов, яка викликає інтерес — це, звичайно, гроші.

- *make ends meet* – *зводити кінці з кінцями*, означає “сяк-так перебиватися, з великими зусиллями”;
- *be flush with money* – *купатися у грошах (розкоші)*, означає “бути багатим”.

Англійці дуже дбайливо ставляться до часу, тож і ця тема містить багато фразеологізмів:

- *time flies* – *час летить*, означає “швидкоплинність часу”;

- *go with the times* – йти в ногу з часом, означає “не відставати від часу”;
- *catch unawares* – настигнуть зненацька, означає “застати когось несподівано”.

Тварини займають значне місце не лише в оселі та серцях англійців, а й в фразеологічних одиницях:

- *be as busy as a bee* – працювати, як бджола, означає “дуже напружено”;
- *as poor as a church mouse* – бідний, як церковна миша, означає “дуже вбога людина”;
- *lion's share of something* – лєвова частка, означає “велика частина”.

Є низка англійських фразеологізмів, які пов’язані з їжею:

- *hard nut to crack* – міцний горішок, означає “людина зі складним характером; тяжка задача”.

Також є фразеологізми, які мають походження з міфології та фольклору як в англійській мові, та і в українській.

- *Achilles' heel* — Ахіллєсова п’ята, означає “вразливість”;
- *Adam's apple* — Адамовє яблуко розбрату, означає “розбрат”;
- *Arms of Morpheus* — обійми Морфея, означає “сон”.

Є фразеологізми, які в буквальному перекладі матимуть не такий зміст слів, як в українській мові, але матимуть одне значення:

- *rain cats and dogs* (дощові коти і собаки) – укр. відповідник: лити як з відра, означають “проливний дощ”;
- *face like thunder* (обличчя, як грім) – брови насунити, означають “бути похмурим”;
- *storm in a teacup* (буря в чашиці) — робити з мухи слона, означає “робити багато шуму з нічого, перебільшувати”;
- *Chicken heart* (куряче серце) — заяча душа, означає “боязнь”.

Фразеологія англійської мови має великий спадок та становить великий інтерес для розвитку лінгвістичної теорії. Як влучно зазначив О. В. Кунін «фразеологія – це скарбниця мови, а фразеологізми в мові є її багатством. Вони не лише

допомагають зробити мову найбільш виразною та емоційною, але й відображають її побут і культуру» [5].

Література

1. Береза Т. А., Коцюк, Л. М., Кулинський О. С. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Львів: БаК, 2011. 400 с.
2. Білоноженко В. М., Винник В. О. Фразеологічний словник української мови. АН України, Ін-т укр. мови. Київ: Наук. думка, 1993. 980 с.
3. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М.: Наука, 1977. 312 с.
4. Долгих Н. Н. Структурно-грамматические характеристики английских фразеологических единиц, содержащих анимальный образ//Язык и культура. Культурологический подход к преподаванию языка и литературы. К.: Изд-во Дом Дмитрия Бураго, 2004. - Т. 2. - Вып. 7. С. 196.
5. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка: Уч. пос. для ин-тов и фак. иностр.яз. 3-е изд., стереотип. Дубна: Феникс+, 2005. 488 с.

Грибчук С. С.

Науковий керівник – Василенко О.М.,

кандидат психологічних наук,

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

СТРУКТУРА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ПРИРОДА ЇХ КОМПОНЕНТІВ

Термін «фразеологічна одиниця» був введений В. Виноградовим для позначення тих сполук, які не утворюються в процесі мовлення, а відтворюються за традицією, що і є основною ознакою фразеологізму [1, с. 59–62]. На противагу, в англо-американській науці активно використовують термін «idiom». Англійський словник визначає: «idiom is a group of words that has a special meaning that is different from the ordinary meaning of each separate word» [2]. («Ідіома – група

слів, які мають особливе значення, відмінне від значення кожного окремого слова»).

Як відомо, фразеологізми виникають з вільного поєднання слів, яке вживається в непрямому значенні. В процесі еволюції мови пряме значення слів в таких сполуках забувається, стирається, і поєднання стає стійким. Фразеологізми частково або повністю створюють переносне значення сполуки як цілісної одиниці. Відтак розглядати природу компонентів фразеологічних одиниць слід нерозривно від вивчення їхньої структури.

Беручи за основу структурний принцип науковець І. Анічков виділив три типи словосполучень: [3]

1. Словосполучення, які мають у своєму складі одне повнозначне й одне службове слово.

Взаємозв'язок таких сполук має підрядну основу: тобто є одне головне слово, і одне – залежне. Відповідно до характеру домінуючого слова такі сполуки поділяють з граматично-функціональної точки зору на:

- Дієслівні - фразеологізми, де головне слово, яке несе смислове навантаження виражено дієсловом.
- Субстантивні - фразеологізми, де смислове слово виражено іменником.
- Адвербіальні - фразеологізми, які виконують функції прислівників.
- Ад'єктивні - фразеологізми, які відповідають на ті ж питання, що і прикметники. Для ад'єктивних фразеологічних одиниць характерною є двоплановість значення: одне порівнюється з іншим.

2. Поєднання двох повнозначних слів.

Фразеологізми зі структурою сурядного словосполучення побудовані на основі сурядного зв'язку поєднання однофункціональних, граматично рівноправних компонентів.

3. Словосполучення, що складається з трьох і більше повнозначних слів та має структуру речення або сполучення кількох речень.

Власне, ця категорія є найбільш рідкісною за вживанням, адже вона передбачає складну структуру, яка й обмежує вживання таких фразеологічних одиниць.

Однак граматична класифікація фразеологічних одиниць не впливає на структуру її компонентів; вона є формою в якій реалізуються семантичні взаємозв'язки, тому так критично визначити природу утворень сполук.

Незважаючи на те, що компоненти фразеологізму позбавлені основних ознак слова, вони так чи інакше беруть участь в утворенні фразеологічного значення. Внаслідок цього вони наділені певною частиною семантичної самостійності. У ході процесу набуття сполукою переносного значення досить вагому роль відіграє прототип фразеологічної одиниці, який передує появі фраземи. Якщо прототип відсутній, то переосмислюються лексеми, що входять до складу даного фразеологічного звороту. Таке явище зумовлене лінгвістичними та екстралінгвістичними факторами. Отже, фразеологічне переосмислення – це повне або часткове образне перетворення значення прототипу фразеологізму (чи фразеологічного варіанта), яке базується на семантичному зрушенні. Найважливіші типи переосмислення – це порівняння, метафора та метонімія [4, с. 32 – 46].

Спільність порівняння і метафори полягає в створенні фразеологічних асоціацій на основі схожості предметів чи явищ. Однак їх різницю слід вбачати перш за все у вираженні змісту. Метафоричний тип переосмислення є найбільш розповсюджений, багато слів набуває метафоричного значення.; те саме стосується і словосполучень. В англійській мові багато виразів набуло переносного значення і вживаються при описі дій чи обставин, які більш-менш аналогічні тим, що викликали їх до життя. (*It's raining cats and dogs* – *лє як з відра*; *to catch smb. red-handed* – *схопити когось на гарячому*)

Іншим типом переосмислення є метонімія. Воно також слугує для створення образності. Розглядаючи фразеологізми, не можна залишити поза увагою їхні основні риси – образність та експресивність, адже в більшості ви-падків ці характерні особливості і відрізняють сталі звороти від слів [5, с. 57]

На думку Л.П. Сміта, експресивність притаманна фразеологізмам та відіграє в мовленні не останню роль. Образність та метафоричність надають їм виразності, енергії. Англійський фразеолог також додає: "вони виконують необхідну функцію в мові. Ця функція полягає в тому, щоб повернути поняття від чистої абстракції до відчуттів, що їх породили, знову втілити їх в зорових образах і перш за все в динамічних відчуттях людського тіла..."[6]

Таким чином, теоретичний аналіз семантичної структури і граматичних особливостей фразеологічних одиниць свідчить не лише про їх неоднорідність та строкатість щодо будови, але й про їхню специфічність, своєрідність і неповторність в контексті сучасної лінгвістичної науки.

Література:

1. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М. : Наука, 1977. 308 с.
2. Siefiring J. Oxford Dictionary of Idioms. Judith Siefiring. Oxford : Oxford University Press, 2004. 340 p.
3. Аничков И. Е. Труды по языкознанию. СПб., 1997. 511 с.
4. Oksana M. Vasylenko, Yaroslava V. Khyzhun Translation strategies in reproducing the expressive means of public political speech: peculiarities and techniques. Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 9. Current trends in language development: collection of scientific works. Kyiv: Publishing House of NPDU, 2021. P. 32 – 46. (Index Copernicus International)
5. Василенко О.М., Ковальчук Л.П. Вивчення фразеологічних засобів на позначення кількості в процесі формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів старшої школи Теорія і технологія іншомовної освіти: матеріали IV (VIII) Міжнародної науково-практичної конференції 30 жовтня 2020 р. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 57–60.
6. Смит Л.П. Фразеология английского языка. Пер. с англ. А.Р. Игнатьева. Москва, 1959. 342 с.

Гуцал Я. М.
Науковий керівник – Василенко О.М.,
кандидат психологічних наук,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(Київ, Україна)

ТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ МАСИВУ СУКУПНОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ (НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТИ “TIMES”)

Зараз, в епоху масової модернізації, жодна із сфер людської діяльності не стоїть на місці та продуктивно розвивається: створюються нові винаходи, нові технічні засоби, нові поняття в моді та стилі, нові сленгові лексеми в різних соціальних мережах. Розглянуту інноваційну лексику було зібрано на основі матеріалів із періодичного британського видання “Times”. Зважаючи на різноманітність значення та відношення до різних сфер життя у ході дослідження аналізовані неологічні лексеми та сполуки лексем було вирішено класифікувати за такими шістьма тематичними групами: суспільно-політична сфера життя, екологічна сфера, всесвітня пандемія коронавірусу, науково-технічна сфера, сфера реалій повсякденного життя. Досліджені неологізми належать до декількох груп, залежно від контексту їхнього вживання.

Широко представленою у сучасних ЗМІ є **суспільно-політична** сфера життя, їй належить значний відсоток досліджених слів: *infodemic*, *child-free*, *flight shame*, *Megxit*, *BAME*, *Goldilocks*, *cakeism*, *gig economy*, *seaganism*, *Bitcoin* [1]. Поява таких термінів зумовлена різними соціальними та політичними ситуаціями, обставинами, які траплялись в останні 5 років.

Особливо гостро в останні десятиліття постала проблема екологічної ситуації на планеті Земля: забруднення біосфери, викиди вуглекислого газу в атмосферу – це все викликає занепокоєння та рішучість до дій, аби покращити екологічну та кліматичну ситуації. Внаслідок цього з'явилися такі лексеми: *climate emergency*, *eco-anxiety*, *ecocide*, *flight shame*. Усі ці лексеми так чи інакше мають зв'язок із занепокоєнням відносно екологічної ситуації у світі.

Особливо актуальною зараз є «коронавірусна» лексика, яка з'явилась в англійській мові дуже стрімко та не виходить з мови та мовлення носіїв уже близько півтора роки. Лексика в тематичній групі пандемії коронавірусу носить науковий, медичний, а також повсякденний характер, що стосується реалій життя під час пандемії. Насамперед було створено термін, який безпосередньо називає вірус, який спричинив пандемію: *COVID-19*. Зараз часто вживаються також лексеми, які називають вакцини від коронавірусу: *Astra Zeneca, Pfizer, Moderna, CoronaVac*. Тож під час дослідження британської газети "Times" було виявлено такі лексеми, які відносимо до тематичної групи всесвітньої пандемія коронавірусу: *COVID-19, covidiot, lockdown, Zoombombing, Astra Zeneca, Pfizer, Moderna, CoronaVac, quarantini* [1].

Завдяки новим можливостям, науковим напрацюванням впродовж довго часу технічна сфера життя активно працює на благо людства, серед досягнень створення нової техніки, інновації в медицині та науці, дослідження космосу та космічної тематики, роботизація діяльності, щоденне використання мережі Інтернет користувачами по всьому світу. До нової лексики із тематичної науково-технічної сфери відносимо такі неологізми: *Tesla, cobot, COVID-19, Zoombombing, digital detox, photobombing, emoji, biohacking, vape, assembler, Tik-Tok, Snapchat, Air Pods, zonkey, sinkhole, Astra Zeneca, Pfizer, Moderna, CoronaVac, app, Bitcoin* [1] [2].

У зв'язку з технологізацією усіх сфер життя, у тому числі навіть повсякденних його аспектів неологізми зі сфери реалії повсякденного життя часто характеризуються зв'язком з сучасними девайсами, активним та постійним проведенням часу в соціальних мережах, зараз також характерною особливістю життя став зв'язок людства з умовами пандемії. До тематичної групи реалії повсякденного життя віднесено такі неологізми: *normcore, digital detox, selfie, photobombing, COVID-19, lockdown, deadline, emoji, blokebuster, skin-care, vape, Tik-Tok, weblish, Snapchat, twerking, Air Pods, Astra Zeneca, Pfizer, Moderna, CoronaVac, seaganism, Bitcoin* [1].

Отже, тематична розшарованість неологічного складу англійської мови є досить високою, так як чи не кожна із сфер людської діяльності створює нові поняття, тим самим продукуючи нові терміни.

Література:

1. Macmillan Dictionary URL: <https://www.macmillandictionary.com/> (дата звернення: 17.11.2021)
2. Slang Dictionary – Text Slang, Internet Slang, & Abbreviations. URL: <http://www.noslang.com/dictionary/> (дата звернення: 18.11.2021)

Івашина М. О.

Науковий керівник – Блинова І.А.

доцент, кандидат філологічних наук

Національний педагогічний університет

імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПАСИВНИХ СТРУКТУР У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Пасивний стан (the passive voice) дієслів є доволі спонукальною для роздумів частиною англійської граматики. Учені часто критикують пасивний стан, вважаючи його статичним і ухильним, а активний – більш прямим і енергійним. Для того, щоб скласти загальний опис пасивного стану, нам необхідно зосередитися не тільки на дієслові, але і на більших одиницях, особливо на дієслівній фразі та простому реченні в складі складного. Пасив часто використовується в конструкціях з ознакою неоднозначності, намір яких полягає в тому, щоб приховати причетність і відповідальність виконавця дії. Таку категорію дієслів іноді називають ухильним або лукавим пасивним станом, виправданням за минулу дію або вибаченням без визнання причетності. Найбільш уживаними є пасивні структури в політичному дискурсі [1; 2; 3; 4].

Ця конструкція часто дозволяє політикам визнавати правопорушення без прямого приписування провини за них. Фраза «помилки зроблено» (“mistakes were made”) використовується, наприклад, як хитрий спосіб уникнути вживання фрази «я зробив помилки» (“I made mistakes”). Протягом історії багато разів політики використовували пасивні структури задля відведення провини.

Кожен політичний діяч визнає цінність використання в промовах дієслів пасивного стану. Найвідомішою фразою-прикладом є, звісно, зазначена вище “mistakes were made”, якою, незважаючи на десятиліття насмішок, регулярно послуговуються державні чиновники, щоб визнати наявність правопорушень, не вказуючи на винного. Отже, пасивна структура – це спосіб, яким користуються політики, щоб маніпулювати виборцями.

Речення, що містять пасивні структури, класифіковано вченими за трьома категоріями: 1) такі, де агент/діяч невідомий, неважливий або очевидний, наприклад: *On Sunday, Mr. Trump said he would consider paying the legal costs for a man who **was charged** last week with assaulting a protester* [4, с. 114]; *He **was brought** into the interview without my knowledge,” Mr. Trump said* [4, с. 114]; 2) такі, де наголос робиться на дії, а не на агентові/діячеві, наприклад: *Stuart Stevens, a senior strategist for Mr. Romney, believed that Mr. Trump **had been** strictly **corralled*** [4, с. 116]; *he overall poll results then **were weighted** to reflect the makeup of the nation’s population* [4, с. 116]; 3) такі, де суб’єктом активного стану дієслова виступають люди: *If he **were elected and attempted** to carry out his campaign promises, the social unrest of the past several days would seem tame by comparison* [4, с. 117]; *Clinton’s remarks **were met** with widespread criticism* [4, с. 117].

Дослідники виявили, що для людей більш складним є трактування речень з дієсловом, ужитим у пасивному стані, ніж в активному [2, с. 110]. Це пов’язано з тим фактом, що людський мозок очікує надходження лінгвістичної інформації в певному порядку. Концептуалізація дії, яка починається з пасивного учасника і спрямована на активного діяча, визначає нашу перспективу та розуміння всієї події, викликаючи пасивне кодування події, пропонуючи, таким чином, інші значення відношень у порівнянні з активними реченнями.

Отже, англomовна пасивна структура політичного дискурсу – це свого роду лінгвістична стратегія, розроблена з урахуванням успіху політика за рахунок своїх виборців. Пасивний стан дієслів зазвичай використовується в статтях як газет, журналів, так і політиків у їхніх промовах, текстах, заявах, виступах і дебатах. У процесі кодування своїх виступів політики та посадовці можуть маніпулювати передбачуваним значенням висловлювання або речення (повне значення якого може бути невідомим випадковим слухачам або читачам) шляхом порушення природного порядку речення елементів через фокусування, пропуск, рух, додавання тощо. Іншими словами, пасивні речення використовуються для досягнення певних цілей і бажань, про що може здогадатися лише уважний читач/слухач.

Література:

1. Guerra C.H. Textual, intertextual and rhetorical features in political discourse: The case of President Obama in Europe. *Revista de Linguística y Lenguas Aplicadas*, 8 (59). 2013.
2. Omotunde S.A., Akinwotu S.A. Functional Analysis of Passive Clauses in Selected Independence Speeches of Nigerian Heads of Government. *Journal for the Study of English Linguistics*, 2018. Vol. 6. No. 1. Pp. 94–113.
3. Pullum, G.K. Fear and Loathing of English Passive. *Language and communication*, 2014. 37, Pp. 60–74.
4. Stojan N., Novak S. Passive Voice in Political Newspaper Articles. *People: International Journal of Social Sciences*, 2017. Vol. 3. No. 2. Pp. 107–123.

*Моргун А. І.,
Науковий керівник – Блинова І.А.,
доцент, кандидат філологічних наук,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)*

РОЛЬ СИНТАКСИЧНОГО ПАРАЛЕЛІЗМУ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ ТА РИТОРИЦІ

Зазначимо, що в англійській граматиці паралелізм – це подібність структури в парі чи ряді споріднених слів, фраз чи речень. Також його називають паралельною або парною структурою. Сам термін «паралелізм» походить з грецької мови і буквально означає «те, що поруч», «те, що наближається».

Лорі Г. Кіршнер і Стефан Р. Манделл відзначають, що паралелізм «додає єдності, рівноваги та узгодженості письму. Ефективний паралелізм полегшує розуміння речень і підкреслює зв'язок між рівнозначно важливими ідеями» [1, с. 187]. У традиційній граматиці невідповідності сусідніх предметів у паралельній граматичній формі має назву «помилковий паралелізм».

Письменники використовують паралельні граматичні структури, щоб підкреслити ідеї чи теми, запропонувати простежити за зв'язками чи наголосити на контрастах у реченнях, додаючи при цьому структурі їхнього висловлювання певного ритму.

Ученими виокремлюються різноманітні види (фонологічний, морфологічний, лексико-семантичний) паралелізму, з-поміж яких **синтаксичний** є найбільш поширеним в англійській художній літературі і риторичі. Він відрізняється від інших використанням однієї і тієї ж структури речення як у вірші, так і в прозі. Послугування зазначеним прийомом дозволяє зробити опис явища, персонажа, предмета, почуття, дії, настрою більш повним, об'ємним, яскравим, наприклад: *The loss we felt was not the loss of ham but the loss of pig* (White E. B.,

Death of the Pig) [3]; *Immature poets imitate; mature poets steal* (Eliot T. S., *Philip Massinger*) [3];

O well for the fisherman's boy,

That he shouts with his sister at play!

O well for the sailor lad,

That he sings in his boat on the bay! (Tennyson A. L., *Break, Break, Break*) [3].

Наголосимо, що історія виникнення синтаксичного паралелізму бере свій початок з єврейської мови, яка в свою чергу використовувалася для складання псалмів. У середні віки найбільш шанованими і великими текстами були священні псалми, Біблія та життєписи святих. За спостереженнями дослідників, паралелізм зустрічається як у Старому, так і в Новому Завітах християнської Біблії.

Будь-які фігури синтаксичного паралелізму є різновидами стилістичних прийомів, що підвищують смислову виразність тексту, маючи певну навмисність і закономірність моделі. Існує кілька найбільш уживаних засобів паралелізму, які використовуються в англійських художніх текстах і промовах.

Одним з літературно-стилістичних прийомів є **антитеза**. В антитезі два елементи речення розміщені протилежно один одному за своїм значенням. Ніл Армстронг використовував антитезу у промові, коли вперше ступив на поверхню Місяця в 1969 році. Паралельну структуру простежуємо в обох простих частинах безсполучникового складного речення. Автор підкреслює контраст між «маленьким кроком» людини і «гігантським стрибком» в історії людства, спричиненим тим самим кроком: *That's one small step for a man, one giant leap for mankind* [4].

Ще одним специфічним різновидом паралелізму є **анафора**. Ця фігура мови передбачає повторення хоча б одного слова, уривку на початку послідовних речень або фраз. В одній з найвідоміших промов під час Другої світової війни Вінстон Черчіль зворушливо використовує анафору: ... *We shall go on to the end. We shall fight in France, we shall fight on the seas and oceans, we shall fight with growing confidence and growing strength in the air...* [4].

Епіфора – стилістична фігура, протилежна анафорі, повторення одних і тих самих слів, звукосполучень, фраз у кінці віршів, строф, у великих поетичних творах. Авраам Лінкольн використовував епіфору, коли він заявив у своїй Геттисбурзькій промові, що Союз бореться за захист уряду “*of the people, by the people, for the people*” [4]

В **асиндетоні** сполучник (наприклад, «і») опускається між частинами речення, щоб створити певний ритм. Часто це стає можливим завдяки паралелізму, який допомагає читачеві інтерпретувати значення речення, навіть якщо воно технічно або ж частково граматично некоректне. У знаменитій хвалі після перемоги в битві при Зелі Юлій Цезарь використовує асиндетон, оскільки пропускає слово «і» перед останньою фразою: *Veni, vidi, vici* [4]. Як видно, паралелізм дозволяє сенсу проникнути назовні і створює приємний ритм.

Стилістичні прийоми на всіх рівнях англійської мови створюють так звану тематичну сітку твору, в якій реалізується ідейно-образний задум автора. Паралелізм є важливим інструментом у розпорядженні будь-якого письменника або автора промови, і його можна використовувати для різних цілей, а саме: підкреслити зв'язок між двома чи більше реченнями в абзаці, або двома чи більше ідеями в одному реченні; порівняти або протиставити два різних предмета чи ідеї; створити сильне відчуття ритму в тексті або домогтися спеціальних художніх пауз через повторення; розширити ідею. Паралелізм, зокрема синтаксичний, сприяє кращому сприйняттю тексту – важливих ідей оратора, письменника, поета.

Література:

1. Kirzner L.G., Mandell S.R. The Concise Wadsworth Handbook. USA: Cengage Learning, 2014. 552 p.
2. Lauren K., Duncan McD. When Words Collide: A Media Writer's Guide to Grammar and Style. Wadsworth: Wadsworth Publishing Company, 2007. 243 p.
3. Nordquist R. Parallelism (Grammar). Retrieved 19 November 2021 from: <https://www.thoughtco.com/parallelism-in-grammar-1691569>
4. Parallelism / LitCharts English parallelism. Retrieved 15 November 2021 from: <https://www.litcharts.com/literary-devices-and-terms/parallelism>

*Мороз Т. Є.,
Науковий керівник – Блинова І.А.,
доцент, кандидат філологічних наук,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)*

ФУНКЦІЇ РІЗНОВИДІВ НАГОЛОСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Наголос – це виділення фонетичними засобами одного зі складів у словах чи інших мовленнєвих одиницях (синтагмах, фразах). Роль наголосу у фонетичній системі кожної мови, в усій звуковій організації винятково велика. Наголос у фонетиці англійської мови детально розглядається через здатність інтонаційно розрізняти не тільки слова, а й фрази, а також змінювати значення слів або фраз. Правильно наголошене слово допомагає зрозуміти співрозмовника. Відмінними рисами англійського наголосу є як виділення голосного звуку в слові, так і окремих частин фрази при вимові. Нетипова інтонація англійських фраз часто трансформує їх значення. Тому важливо знати особливості наголошення слів в англійській мові, щоб уникнути проблемних ситуацій у мовленні.

Існує три типи наголошення в англійській мові:

- Словесний наголос (якщо наголошується один або більше складів у слові), наприклад: *happy, relax, between*.
- Фразовий наголос (якщо потрібно виділити інтонаційну (головну) одиницю у фразі, наприклад: *an old computer, a defunct machine*.
- Логічний наголос (виділення слова або частини речення для того, щоб підкреслити значення), наприклад: *He visits his parents once a week*.

Словесний наголос – це наголос, який ставиться на певний склад у слові. Це розрізнення одного або кількох складів цього слова за допомогою артикуляційних засобів, м'язового напруження мовного апарату і збільшення сили видиху, збільшення тривалості звучання складного звуку.

Виділяють три функції виділення наголосу у слові: конструктивну, ідентифікаційну та дистинктивну (функцію контрасту) [2, с. 70]. Конструктивна функція полягає в організації складів у мовну одиницю, яка має певну акцентну структуру, тобто модель взаємодії між складами. Слово не може існувати як лексична одиниця без наголосу в слові. Наголос допомагає слухачеві оцінити кількість окремих слів, вимовлених у процесі спілкування. Ідентифікаційна функція полягає в тому, що правильний лексичний наголос дозволяє слухачеві точно розшифрувати інформацію в процесі словесного спілкування, тоді як неправильно поставлений наголос може погіршити розуміння. Дистинктивна/розрізнявальна функція означає здатність наголосу розрізняти значення слів та їх форми. В англійській мові існує близько 135 пар орфографічно ідентичних слів, які можуть виступати як іменники (з наголосом на другому складі в кінці слова) або дієслова (з наголосом на кінцевому складі слова). Наприклад: *'protest (noun) – pro'test (verb); 'conflict (noun) – con'flict (verb); 'conduct (noun) – con'duct (verb)* [1, с. 8].

Фразовий наголос в англійській мові – це вимова деяких слів більш емоційно, аніж інші, які називають ненаголошеними. Як правило, в англійській мові наголошеними словами є іменники, дієслова, прикметники, вказівні займенники, питальні займенники, прислівники, числівники. Зазвичай ненаголошеними є особові займенники, артиклі, сполучники, допоміжні дієслова, прийменники. Фразовий наголос допомагає побудувати своєрідний ритм англійської мови, оскільки, як правило, наголошені склади вимовляються з однаковим інтервалом. Через це ненаголошені склади слід скорочувати, вимовляти побіжно. Це одна з причин, чому іноді так важко зрозуміти розмовну мову. Основною функцією фразового наголосу є акцентуація. За допомогою цього наголосу виділяється і зосереджується центральне слово в реченні.

Логічний наголос – це засіб підкреслення змістовної одиниці висловлювання. Накладений на обов'язковий словесний наголос, логічний наголос зазвичай посилює фонетичні ознаки слова, підкреслюючи інформацію, нову чи спірну для одного із співрозмовників. Логічний наголос виконує в мові дві важливі функції:

семантичну та емоційну. Роль семантичної функції пов'язана із зовнішньою стороною мови: вона вказує на місце наголосу в мовленнєвому рядку чи окремому словосполученні та відносний ступінь семантичного навантаження наголошених слів. Роль емоційної функції пов'язана з внутрішньою стороною мови. У ній вказуються почуття, які наповнюють наголошені слова, та прийоми виділення й узгодження наголосів у фразі.

Отже, наголошення слів є важливою частиною розмовної мови. Дотримуючись правил наголосу в словах і словосполученнях, ви зможете правильно вимовляти слова. Це дуже важливо під час вивчення іноземної мови з подальшим її використанням у житті.

Література:

1. Громова О. П., Піддубна Л. М. Теоретична та практична фонетика англійської мови. Частина 1: Навч. посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2019. С. 7–8.

2. Колесник О. С., Гаращук Л. А., Гаращук К. В. Теоретична фонетика англійської мови: навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. С. 70–71.

***Обоні Я. В.,
Науковий керівник – Хижун Я.В.,
доцент, кандидат філологічних наук,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
(Київ, Україна)***

ІДИОМАТИЧНІ ВИРАЗИ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ІНЕРНЕТ-ПРОСТОРИ: СЕМАНТИКА ТА ЕТИМОЛОГІЯ

На сьогоднішній день преса займає незвичайне місце не тільки у світі, а й у нашому повсякденному житті. Засоби масової інформації охоплюють усі сфери життя.

Взагалі, фразеологія – галузь лінгвістики, яка вивчає різні типи сталих виразів. Фразеологія – це своєрідна картинна галерея, в якій зібрані яскраві та забавні замальовки звичаїв, традицій, спогадів про її минулу історію, народні пісні, казки, цитати великих поетів, жаргонізми тощо[1,182]

Фразеологізми – це емоційні лексичні одиниці, які роблять кожну публікацію потужною та легкою на згадку. Фразеологічні одиниці, за класифікацією, поділяються на фразеологічні зрощення (ФЗ), фразеологічні єдності (ФЄ) та фразеологічні сполучення (ФС). Пізніше цю класифікацію розширили, додавши таке поняття як фразеологічні вислови.

Прикладом ФЗ може бути (1) You must use a heavy hand. ФЗ heavy hand має негативну конотацію через своє значення: "щось зроблене без такту, або з надто великою силою", яка дає зрозуміти відношення автора до цієї теми з самого початку читання. Тобто, використовуючи цей фразеологізм у заголовку, автор намагався передати усю жорстокість дій, які описані у статі, при цьому, налаштувавши читачів на негативну реакцію по відношенню до відповідальних за "heavy hand". ФЗ – це ті одиниці, значення яких не можна визначити з їх складових.

Прикладом ФЄ в газеті може бути (2) "By the end of 1916, faith in the regime and the monarchy was a rock bottom". Автор використав у заголовку цю фразеологічну одиницю, яка має значення "найнижчий можливий рівень, або знаходиться у найгіршому стані. ФЄ – це ті одиниці, які ще не втратили свої асоціації зі значенням складових вислову, але синтаксично є неподільними.

Прикладом ФС може бути (3) "This event raised awareness of the problem and set the ton for the cooperation which will be required in the future". Денотативне значення фразеологізму to set the tone є "встановлення настрою чогось або способу, яким буде щось вестись". ФС – це ті одиниці, в яких кожен із складових зберігає своє денотативне значення, але лише одне «активізує» його в певному контексті.

Фразеологічні вислови (ФВ) це ті фразеологічні одиниці, які семантично неподільні та складаються із слів з вільним значення. Вони, в свою чергу, поділяються на прислів'я, приказки та крилаті вирази. В даному випадку розглянемо найуживаніші одиниці ФВ – прислів'я і приказки. (4) "Better late than

never”, Chairman Powell [2]. У цьому прикладі прислів'я було використане у заголовку, щоб, у першу чергу, звернутися до Джерома Паурелла, і показати своє відношення до ситуації, яка описана у статті. Взагалі, це прислів'я має значення "краще зробити щось пізно, ніж взагалі ніколи", тому заголовок асоціюється з нетерплячістю очікування дій, які вже почалися. Прислів'я мають повчальний зміст і передають якусь закономірність, яка заснована на багатовіковому досвіді народу.

(5) Must all good things come to an end? [3]. Тут приказка є заголовком, і саме це дає натяк, що по більшій частині дискусія буде йти саме про цю приказку. Значення приказки полягає в тому, що "всі позитивні або успішні моменти не назавжди". Взагалі, ця приказка може передавати різні емоції, такі як жаль, попередження або прийняття цього факту. У цьому випадку автор використав приказку для заклик до розмислів. На відміну від прислів'їв, приказки не мають метафоричності вислову та знаходять своє остаточне значення у контексті [4].

Отже, фразеологізми досить часто використовуються в політичних, економічних виданнях, які сфокусовані на більш складних сферах людського життя. Хоча, здавалося б, вони там недоречні, адже ЗМІ передбачає публіцистичний стиль мовлення, проте фразеологізми часто допомагають краще висловити думку, підібрати потрібний вираз. Коїм того, їх часто використовують у заголовках статей для привернення уваги читачів. Фразеологізми так гармонійно вплітаються в репортажі ЗМІ, репортерів, що найчастіше навіть не помічаються читачами. Головне вміти використовувати їх доречно і тоді стаття стане тільки цікавішою та легшою для сприйняття.

Література:

1. Chulanova G. V. Lexicology in theory, practice and tests: study guide / G. V. Chulanova. – Sumy: Sumy State University, 2015. – 241 p.
2. Financial Times (Лютий, 2019; Квітень, 2016).
3. The Economist (Вересень; Листопад, 2019).
4. Lazareva I. O. Functioning of phraseological appeals in the language of the press – Sumy: Sumy State University, 2020.

О. Д. Паршак
Науковий керівник – Василенко О.М.,
кандидат психологічних наук,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(Київ, Україна)

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

Нині усні та друковані ЗМІ якнайтісніше пов'язані з масовою комунікацією, під якою розуміють «систематичне поширення повідомлень серед чисельно великих розосереджених аудиторій з метою впливу на оцінки, думки і поведінку людей» [1, с.215]. Сутністю такої діяльності є опосередкований вплив на масову свідомість, а відтак і соціум загалом, який здійснюється шляхом упровадження визначеної системи цінностей. Масова комунікація ставить за мету змінити «соціальних суб'єктів в інтересах інших суб'єктів або всього суспільства», а однією з її важливих функцій є «здатність самоорганізовувати громадську думку, суспільну свідомість» [1, с. 215]. Така діяльність вирізняється багатовекторним характером: інформація передається від одного комунікатора до реципієнтів, які не пов'язані один з одним. На думку І.В. Соколової, «масова комунікація виконує роль регулятора динамічних процесів соціальної психіки; роль інтегратора масових настроїв» [1, с. 215].

Спілкування зумовлене потребою в ньому; воно відбувається за допомогою універсального засобу – мови. Мовна комунікація є складником масової комунікації, знаково-інформаційною системою, у межах якої виділяють інтернаціональні, національні та індивідуальні елементи. Умовою ефективної комунікації є знання її прагматичного, лінгвістичного та соціолінгвістичного аспектів, а також правил різноситуативної комунікативної поведінки.

Мовний вплив нині є актуальним напрямом лінгвістичного дослідження. Науковці витлумачують його в широкому та вузькому значенні. У широкому значенні під ним розуміють як довільне, так і мимовільне передавання інформації адресатом реципієнтові/реципієнтам у процесі усного та писемного спілкування, для реалізації якого використовують такі засоби, як лінгвістичні, нелінгвістичні та паралінгвістичні, до яких належать кінетичні, графічні та звукові засоби комунікації. Таке передавання інформації визначається як свідомими, так і несвідомими намірами мовця й метою комунікації, яка може бути *предметною* (щось отримати чи змінити, про щось довідатися), *інформаційною* (донести інформацію до адресата й переконатися в її отриманні) чи *комунікативною* (полягає у формуванні певного типу відносин зі співрозмовником). Мовний вплив здійснюється за умови реалізації всіх типів цілей.

У вузькому значенні під мовним впливом розуміють такий здійснюваний мовцем на реципієнта вплив, який передбачає зміну «особистісного змісту того або того об'єкта для реципієнта, перебудову категорійних структур його свідомості, зміну поведінки, психічного стану або психофізіологічних процесів»; [2, с. 84-85]. Технології мовного впливу та його різноманітні прийоми («специфічні психологічні, прагмалінгвістичні й семіотичні дії з боку суб'єкта впливу, спрямовані на досягнення його безпосередніх ілокутивних цілей і контроль над мовною ситуацією») [2, с. 86] широко використовуються в різних сферах суспільного життя, зокрема масмедійній.

Для здійснення комунікативно-прагматичного впливу на свідомість читача друковані англomовні ЗМІ, зокрема американські та британські газети «The Times», «New York Times», «The Washington Post», «The Sunday Times» використовують різноманітні лінгвістичні засоби, серед яких особливої ваги набувають лексико-семантичні. Застосовуючи різноманітні тактики та прийоми, сугестори використовують багатий лексичний арсенал - терміни, кліше, усталені вислови, «модні слова», «лозунгові слова», різного типу аббревіатури, власні назви тощо).

На свідомість чи підсвідомість реципієнта можуть впливати так звані *модні слова*, (наприклад, *криза*, *націоналізм* тощо), які набувають поширення в

політичній чи фаховій діяльності; їх використовують з метою підсилення важливості та новизни поданої інформації. Відбувається процес зомбіювання, спричинений регулярним нагадуванням, повторенням, а відтак і навіюванням, сугестією, відсутністю переконливих аргументів, на яких базуються різноманітні впливи. «Модні» слова - це не слова, які нині в моді, а певне соціальне явище, яке в англійській мові передає лексема *buzzword*, де *buzz* – «дзижчати», що свідчить про популярність, яка стала набридливою.

Такі слова (вузьковживані чи загальновідомі), що мають додаткове конотативне значення, найчастіше використовують у тексті з метою уникнення однозначності та чіткості переданої думки: *'Living in two realities': Indian diaspora reckons with crisis abroad*» (Життя у двох реальностях»: індійська діаспора переживає кризу за кордоном) (4); *«Oscars 2021: Golden era glamour makes a comeback»* (Оскар 2021: Золота епоха гламуру повертається) (5); *Involve the people and we'll be ready for the next crisis* (Залучайте людей, і ми будемо готові до наступної кризи) (5); *When is nationalism a good thing? When it unites an ethnically diverse citizenry* (Коли націоналізм - це добре? Коли це об'єднує етнічно різноманітне громадянство) (4).

Окрім «модних слів», журналісти використовують *лозунгові слова*, застосовуючи «прийом розмивання смислового значення виразу для створення переконливості ідеологічного тексту»[3, с. 122]. До так званих *лозунгових слів* (від нім. *Losung*) належать усталені сполучення, якими найчастіше послуговуються певні політичні сили для формулювання своїх завдань та закликів, наприклад, *ворожа політика*. Такі лексичні одиниці характеризуються оцінною конотацією, вирізняються суспільно-політичним чи ідеологічним спрямуванням, порушують актуальні соціальні проблеми: *«North Korea responds angrily to Biden's 'hostile' policy»* (Північна Корея гнівно реагує на «ворожу» політику Байдена») (4).

Друковані англомовні ЗМІ в сучасних економічних та соціальних умовах чинять свідомий маніпулятивний вплив на суспільство, здійснюваний шляхом залучення різноманітних стратегій і тактик. Не викликає сумніву, що важливими й беззаперечними щодо своєї дієвості є різноманітні лінгвістичні засоби, насамперед

лексико-семантичні, використовувані в газетній публіцистиці відповідно до комунікативних намірів адресата.

Література:

1. Соколова І.В. Мовні засоби впливу у масовій комунікації. // Тези доповідей XIV наукової конференції з міжнародною участю. Харків: ХНУ імені В.Н. Казаріна, 2015. С. 215.
2. Стасюк Т. Технології мовного впливу як компонент сучасної комунікації // Українська мова, 2010, № 1.С.82-87.
3. Чік Л. Засоби мовного маніпулювання у сучасних ЗМІ // *Літературний процес: методологія, імена, тенденції. Філологічні науки.* 2015. № 5. С. 121 – 123.
4. The Wahsington Post. May 2021. URL: <https://washingtonpost.com> (дата звернення 05.11.2021).
5. The Sunday Times. March 2021. URL: <https://www.thetimes.co.uk/> (дата звернення: 05.11.2021).

Порошина М.Ю.

Науковий керівник – Василенко О.М.,

кандидат психологічних наук,

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

ВЖИВАННЯ СЛІВ АНГЛОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ В РІЗНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛЯХ

Функціональний стиль – це своєрідний характер мовлення, що відповідає певній сфері суспільної діяльності та відповідній формі свідомості, що створюється особливостями функціонування в цій сфері мовних засобів та специфічної організації мовлення. Пропонуємо детальніше розглянути особливості використання англіцизмів у таких функціональних стилях, як науковий, офіційно-діловий, публіцистичний та художній.

1.Науковий стиль займає чільне місце в системі мовних стилів. Він функціонує в письмовій та усній формах.

Сьогодні терміни англійського походження складають переважну більшість серед іншомовних термінів у науково-технічній термінології, оскільки англійські країни все ще відіграють провідну роль у світовому науково-технічному прогресі:

– назви пристроїв, машин, деталей, частин, процесів і результатів виробництва напр.: *бульдозер* (англ. *bulldozer*), *багер* (англ. *bagger*), *елеватор* (англ. *elevator*), *тригер* (англ. *trigger*), *стрипер* (англ. *stripper*);

– фізика, напр.: *джоуль* (англ. *joule*), *рад* (англ. *rad*), *спін* (англ. *spin*), *бел* (англ. *bell*);

– комп'ютерні технології, напр.: *дискета* (англ. *diskette*), *монітор* (англ. *monitor*), *ноутбук* (англ. *notebook*);

– хімія, напр.: *умполонг* (англ. *umpolung*), *уайтспірит* (англ. *white spirit*)

– інформатика, напр.: *операнд* (англ. *operand*), *рендеринг* (англ. *rendering*) [2, с. 14–15].

Також визначається велика кількість сучасних термінів англійського походження з різних наук, оскільки вони позначають реалії сьогодення. Тому існує потреба реєструвати нові терміни англійського походження у словниках та відокремлювати тематичні групи запозичених термінів у кожній окремій науковій термінології.

2.Офіційно-діловий стиль обслуговує законодавство, адміністративно-господарську діяльність та інші сфери, що стосуються діловодства, звітності та документації. Використання в документах лексем іноземного походження пояснюється необхідністю точності та однозначності подання, властивих цьому функціональному стилю

Л. А. Чередник та Я. В. Савик поділяють запозичену з англійської мови термінологію офіційно-ділового стилю української мови на кілька типів:

1) запозичення досить давні і настільки пристосовані до мови, що вже не сприймаються як запозичені. Вони широко використовуються і мають велику кількість похідних, утворених афіксальним способом словотворення української мови (напр: *partner* – *партнер*, *партнерство*);

2) лексеми англomовного походження, які поступово виходять за межі професійної сфери вживання і стають частиною міжстильової лексики (*напр: спонсор, бренд, провайдер*);

3) інтернаціоналізми – міжнародні терміни, які виражаються не менше, ніж у трьох неспоріднених мовах, *напр.: англ. holding, нім. das Holding – холдинг тощо* [3, с. 5].

3. Одним з найбільш широко використовуваних стилів є **публіцистичний**. Він відповідає різним потребам суспільства, пов'язаним з політикою, адміністративною та господарською діяльністю. Основне завдання публіцистичного стилю – агітація, активний вплив на читача та слухача.

Домінування англійської мови в словниковому запасі сучасного публіцистичного стилю зумовлене такими факторами:

- детермологізація наукової термінології, включаючи наукову термінологію іноземного походження;
- процеси глобалізації та оцифрування, що знаходять своє відображення у зміні лексичного складу публіцистичного стилю в Інтернеті;
- прагнення авторів публіцистики зробити текст виразнішим, експресивнішим та сучаснішим.

4. Художній стиль займає особливе місце в системі стилів. Головною його функцією є дія та вплив, але його засоби відрізняються від засобів публіцистичного стилю, який виконує ту ж саму функцію [1, с. 150].

О. В. Гурко виділяє такі тематичні групи запозичень:

- 1) Англіцизми зі сфери культури та мистецтва: *попса, яка походить від терміну поп-музика (англ. pop music – «популярна музика») тощо*.
- 2) Лексеми англomовного походження зі сфери комп'ютерної техніки та інформаційних технологій, *напр.: комп'ютер, ноутбук, провайдер, сайт, дискета, чип, сервер, трафік, гемблінг, онлайн, Інтернет, хакер, джойстик тощо*.
- 3) Англіцизми зі сфери спорту: *волейбол, баскетбол, ринг, бокс, реванш, матч, армреслінг, серфінг і т.д.*

- 4) Найменування побутової техніки, товарів і сервісу, напр.: *ліпосакція, тримінг, скраб, пейджер, пілінг-крем, памперс, шокер тощо*.
- 5) Політична лексика англомовного походження, напр.: *віп-місія, віп, паблік, іміджмейкер, імідж, дайджест, імпічмент, бодигард, рейтинг*.

Сучасні українські автори прагнуть повною мірою відобразити у своїх творах сучасні реалії життя, що призводить до використання ними останніх запозичень англійського походження різних тематичних груп.

Література:

1. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика: пробний підруч. для гімназій гуманіт. профілю. Київ: Вежа, 1994. 240 с.
2. Скорейко-Свірська І. П. Освоєння англомовних запозичень в українській науково-технічній термінології: автореф. дис... канд. філол. наук. Нац. ак. наук. Ін-т укр. мови. Київ, 2009. 23 с.
3. Чередник Л. А., Савик Я. В. Англомовні запозичення у сучасному діловому мовленні. *Філософія і філологія. Мовознавство та іноземні мови у сучасному світі*. 2015. URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer38/30.pdf>.

***Ткаченко А.О.,
Науковий керівник – Хижун Я.В.,
доцент, кандидат філологічних наук,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
(Київ, Україна)***

ЗНАЧЕННЯ ПРИКАЗОК ТА ПРИСЛІВ'ІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Будь-який народ багатий на різноманітні жанри усної народної творчості, які виникли ще в давнину, розвивалися та занепадали. Але більшість їх збереглося й досі використовуються в побутовому спілкуванні. Прислів'я та приказки –

найхарактерніший приклад національного мислення будь-якого народу. Це фактично продукт узагальненої роботи думки певного етносу. Тому аби краще зрозуміти мову народу, його особливості та традиції, варто почати дослідження саме з прислів'їв та приказок.

Питання про використання прислів'їв та приказок в сучасній англійській мові є актуальним. Дослідженню цих мовних одиниць присвятили свої роботи такі науковці: О. Овсянко, О. Дандіс, О. В. Кунін, Г. Пермяков та ін.

Англійська мова насичена ідіоматичними сполученнями, прислів'ями та приказками, які широко функціонують в мові. Вони використовуються і в журналах, і в газетах, і в буденному мовленні самих англійців. Звичайно, з точки зору українця, ці мовні одиниці можуть бути складними для сприймання, адже вони формувалися та формуються в історичних умовах і відповідають менталітету конкретної нації.

Загалом, поняття «прислів'я» та поняття «приказка» трактуються вченими по-різному. Одні відносять їх до фразеології і вважають їх фразеологічними одиницями, ідіомами, фразеологізмами або фраземами (С. Я. Єрмоленко, М. Я. Плющ); інші додержуються думки, що прислів'я є одиницями пареміології – пареміями (прислів'ях та приказках, які відображають культуру та психологію) (О. В. Кунін)

Прислів'я (proverb) – це афоризм з повчальним змістом. Наприклад, «Good can never grow out of evil» – «Добро ніколи не виросте зі зла», або «Hope for the best, but prepare for the worst» – «Сподівайся на краще, але готуйся до гіршого». Українським еквівалентам у дослівному перекладі можуть бути такі фрази: «Хочеш миру – готуйся до війни», «На бога сподівайся, а сам не зивай» [5].

У прислів'їв також наявні комунікативна, експресивна, мислетвірна, денотативна, культурологічна та інші функції. Та якщо серед функцій мови першою постає комунікативна функція, то для прислів'їв провідною й облігаторною є дидактична (повчальна). Наприклад: «Live and learn» [2, с. 120]; «Live not to eat, but eat to live» [2, с. 148].

Приказка (saying) – це часто вживаний і поширений короткий вираз, частіше складений із двох частин та без повчального задуму. Наприклад, «Love is blind» – «Любов сліпа» або «Silence is golden» – «Мовчання – золото». Коротко і влучно. [5]

Як і в українській мові, більшість приказок мають в основі якісь життєві спостереження. Наприклад, приказка «to be as hungry as a bear». Семантичне пояснення дуже просте. Ведмідь – тварина, яка впадає в сплячку. Після пробудження він сильно голодний та небезпечний. Тому це дике бажання наживи й було перенесене на голодну людину.

За таким принципом утворилися і прислів'я. Наприклад, «No news is good news». – «Відсутність новин – хороша новина»; або «When in Rome, do as the Romans» – «Коли ти в Римі, то будь римлянином». Український еквівалент – «Серед вовків жити – по-вовчому вити».

Також багато приказок та прислів'їв пов'язані із їжею та смаковими рецепторами. Наприклад, «Sell like hot cakes». В українській – «Розходитися, як гарячі пиріжки» (щось швидко розібрати). Або в англійській мові є ще одна цікава приказка «like a lemon» (щось придбане, але з дефектом). Вважається, що це пов'язано із кислим посмаком самого лимона – таке і відчуття від поганої покупки.

Прислів'я «An apple a day keeps the doctor away» в дослівному перекладі «Яблуко в день тримає лікаря подалі» має прямолінійне і, мабуть, правильне значення, означає, що вживання продуктів рослинного походження підтримує здоров'я. Існує ймовірність того, що походить ця фраза з Уельсу, оскільки це стверджує найдавніший відомий приклад її використання в друкованому вигляді. «З'їж яблуко, лягаючи спати, і ти втримаєш лікаря, щоб він не заробив собі хліба». Українські аналоги звучать так: «Овочі на столі – здоров'я у домі», «Обід без овочів – свято без музики». Хоч формулювання речень у прикладах на англійській і українській мові різне, проте вона містить один і той самий сенс, що правильне харчування є важливою складовою здоров'я людини. [3]

Також варто згадати, що в англійській народній спадщині, як і в будь-якій іншій, мають місце Біблійні прислів'я і приказки, їх можна розглядати і як

літературні, і як запозичені, оскільки Біблія перекладена з івриту, і її мудрі висловлювання показують свідомість староеврейського суспільства. Наприклад, такі прислів'я з Біблії «When pride comes, then comes disgrace, but with the humble is wisdom» – «Коли приходить гордість, тоді приходить і безчестя, але поруч зі скромністю простує мудрість». «We can make our plans, but the Lord determines our steps» – «Ми можемо будувати плани, але Бог позначає наші кроки». [4]

Отже, прислів'я і приказки – це творча і духовна спадщина народу. В англійській мові вони зберігаються і часто використовуються в друкованих виданнях, в медіа та в буденному житті. За допомогою такого фольклору молоді покоління навчаються правил етики, розширюють коло знань у сфері базових моральних норм і, звісно, переймають мудрість предків. Ніщо не визначає культуру так чітко, як її мова, і елемент мови, який найкраще відтворює цінності та переконання суспільства – це його прислів'я і приказки.

Література:

1. Бережан, С.Г. До питання про діапазон варіювання фразеологізмів // Дослідження з семантикою. Семантика мовних одиниць різних рівнів. - Уфа, 1988. - 148 с.].
2. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / О. Ю. Дубенко. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 416 с
3. Овсянко О. Л. Структурно-семантичні модифікації англомовних прислів'їв у художньому та публіцистичному дискурсах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О. Л. Овсянко. – Запоріжжя., 2017. – 21 с
4. <http://poradu24.com/english/anglijski-prislivya-narodni-biblijno-i-citati.html> (біблійні)
5. <https://algorithm-centr.ru/uk/mythology/angliiskie-poslovicy-s-cvetovymi-slovami-russkie-poslovicy-na.html>
6. <http://eprints.zu.edu.ua/12755/1/Samoylenko.pdf>

А.С. Фадєєва
Науковий керівник – Василенко О.М.,
кандидат психологічних наук,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(Київ, Україна)

СЛЕНГ: ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ ТА ВЖИВАННЯ

Загалом, сленг є невід’ємною складовою будь-якої живої мови, у тому числі й англійської. Дослідники, що займаються вивченням сленгу, аналізують етимологію сленгових одиниць, їх лінгвістичні особливості, соціологічні передумови утворення, сферу використання тощо. Оксфордський етимологічний словник англійської мови вказує на те, що англійське слово *slang* походить від *sling* (*кидати, жбурляти*) і наводить приклад *sling the jaw* – *говорити образливі речі*[2]. У даний час у словниках представлені різноманітні трактування даного терміна, згідно з якими сленг є результатом варіативних модифікацій, які виникають у мові внаслідок соціолінгвістичних змін, і визначається як відносно стійкий, широковживаний, стилістично знижений лексичний пласт, компонент експресивного просторіччя, неоднорідний за своїми джерелами і ступеню наближеності до літературного стандарту. Частіше сленг використовується серед молоді, щоб зробити розмову більш грайливою, “своєю”. Але виникає проблема достовірного перекладу та доречності його вживання в різних ситуаціях.

Наприклад, слово *nigger* – це звернення до людини з темною шкірою. Або слово *bastard*, який перекладається як дитина народжена поза шлюбом, та наразі використовується як *виродок, сволота*. Цей сленг є дуже образливий, грубим, його використовують, щоб виразити своє ставлення до людини, але через це може з’явитися конфлікт і дійти до інших неприємних наслідків.

Широке вживання сленгу огрублює мову та суперечить нормам і культурі мовлення. Сленг поєднує соціальні, професійні та корпоративні жаргони з літературною лексикою і є проміжним ступенем у поповненні літературної мови із

соціального та професійного прикріплення лексики, що сприяє переходу жаргонізмів до літературної норми. Загальнозрозумілість і «розмитість» межі між сленгом і літературною мовою призводить до повної або часткової нейтралізації стилістичної маркованості сленгізмів.

Багато англійських слів в наш час вживається в українській мові. Наприклад, слово *go* перекладається як йти, щось робити. Є також інші слова: *ROFL* – тролінг, *donate* – жертвувати гроші, *crush* – ідеал або людина, яка дуже подобається, *friend-zoned* – зона “дружби”, тощо. Як ми побачили, вони короткі і милозвучні, їх легко зрозуміти та запам’ятати. Але проблема в тому, що люди не створюють свої нові слова на їхній рідній мові. Вони просто перекладають іншомовний сленг для себе та використовують, навіть не змінюючи звучання.

Розглянемо вживання сленгу у письмі, адже щодня люди переписуються між собою в соціальних мережах. Але через брак часу з’являється проблема скорочення та доречного використання.

Якщо слова *sis* (sister) та *bro* (brother) ми розуміємо, то популярне слово *you* може бути скорочене до літери *u*. А якщо подивитися як слово *for*, яке частіше позначається цифрою 4, або *4E* (forever) та *2DAY* (today), то недоречно використовувати сленг та скорочення в переписці з незнайомою людиною. Це може призвести до непорозуміння, оскільки переклад та використання сленгу у нас різний.

Оскільки телебачення і засоби масової інформації відіграють важливу роль в житті сучасної людини, то зупинимось на перекладі звичайних фраз на сленг у відомих фільмів *Веном* та *Вартові галактики*.

У фільмі *Веном* в самому перекладі на нашу мову звичайні фрази перетворили на сленг. Наприклад, вислів *never gonna happen*, що перекладається *ніколи не станеться*, в фільмі звучить *та пофігу*. Або *hard time* перекладається як *важчий час*, *дуже важко*, звучить як *хреново*. Хотілося б відмітити, що ці сленгові слова додають простоти та несерйозності, вони не роблять фільм жахливим, а навпаки – веселішим. Але в такому випадку постає питання про вірну передачу того, що хотів сказати режисер.

Це також стосується фільму *Вартові Галактики*. Наприклад, *ninja turtle* перекладається як *черепаха-ніндзя*, в нашому перекладі чомусь *чучело*. Також вислів *Oh, yeah*, який має значення *О, так*, а в сленговій мові це переклали як *ніждяк*. Ще цікавий сленг *What's the hell* означає *якого біса*, а в фільмі - *що за шизік*. Або *That's rude* означає *це грубо* в нас переклали *от жлоби*.

Той, хто читав історії Марка Твена оригінальною мовою та переклад українською, зміг побачити, як переклад був трохи спрощеним. Наприклад: *Holler nuff* означає *кричати*, а в нас переклали як *просити або благати про помилування*, тобто сильне, емоційне слово було спрощене на м'яке. Теж саме було з словотворенням *He's full of the Old Scratch*. Сленгізм *Old Scratch* означає *диявол*, а в нас знову пом'якшили на слово *чортятко*. Якщо б люди читали оригінал, то побачили різний емоційний фон цих сленгів. При перекладі літератури важливо враховувати індивідуальну характеристику персонажів та самі особливості стилю автора.

Отже, сленг заповнює нішу мови, займаючи середню позицію між стандартними і неофіційними словами, які сприймаються загальною публікою – школи й університети, політичні та професійні угруповання, військові. Його використовують для багатьох цілей, але в основному – для емоційного підсилення, здійснення впливу на слухача або глядача. Він часом може образити або шокувати, коли вживається прямо. Варто уточнити, що у залежності від соціального становища людини, яка вживає сленг, існує різниця і самому його значенні. Як бачимо сленгова мова процвітає у розмовах, переписках, у фільмах і навіть в піснях. Головне доречно їх використовувати та розуміти, що значення слів нашої мови може значно відрізнятися від значення іншомовних слів.

Література:

1. *Крылов А., Кадырбаев К.* Уроки русского: сегодня сленг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://esquire.kz/slang/>
2. Dictionary of English Etymology. London: Oxford University Press, 1996. 1024 p.
3. *Саблина С. О.* Проблема перевода сленга в английском языке [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lib.tpu.ru/fulltext/c/2014/C19/V3/048.pdf>

4. *Хомяков В.А.* Введение в изучение сленга – основного компонента английского просторечия. М.: Эдиториал, 2009. 104 с.

5. *EnglishDom.* Топ 50 крутых и грубых выражений на английском языке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.englishdom.com/blog/50-krutyx-i-grubyx-vyrazhenij-na-anglijskom-yazyke/>

Хилько Т. С.

Науковий керівник – Хижун Я.В.,

доцент, кандидат філологічних наук

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Молодіжний сленг Великобританії надзвичайно динамічна, неординарна та емоційно насичена складова лексики англійської мови. Сленг притаманний різним мовам і англійська не є виключенням. Причому, навіть якщо Ви володієте англійською літературною мовою на досить хорошому рівні, Ви можете бути здивовані та спантеличені деякими мовними специфічними зворотами, що є власне сленговими. Довгий час сленг залишався поза увагою, проте з 90-х років ХХ ст. він постає предметом вивчення багатьох учених. Це можна пояснити демократизацією суспільства, а саме можливістю самовиражатися за допомогою мовних засобів [2, с. 1].

Специфіка, актуальність та вживання молодіжного сленгу в англійській мові стала предметом вивчення багатьох науковців та мовознавців, таких як Маковський М., Гальперін І., Волошин Ю., Вілюман В., Береговська Н. В., Захарченко Т. С., Холстіна Т. В. та інші.

Актуальність молодіжного сленгу в сучасній англійській мові не зменшилася і до наших днів. Навпаки, з кожним роком з'являється все більше і більше слів, які, на думку сучасної молоді, допомагають у вираженні своїх емоцій і почуттів.

Причому, добре володіти ними можна лише у випадку, якщо ви проживаєте у країні з англомовним населенням.

Студентка Приазовського державного технічного університету К. Рахімова у своїй статті зазначила, що неможливо порахувати кількість одиниць сленгу, що знаходяться у вжитку в сучасній англійській мові. Однак слід зазначити, що сленг існує у всіх шарах суспільства. Більше того, одного разу з'явившись, деякі одиниці сленгу переміщуються в літературний стандарт мови. Поява нових слів і виразів у сленгу пов'язана зі змінами в товаристві, оскільки сленг є живою частиною мови і швидше, ніж літературна мова вбирає в себе нові тенденції, ідеї та новини навколишнього світу [4, с. 1].

Існує декілька способів утворення сленгу:

- звуконаслідування: *ticker* – годинник, *ding-dong* – бійка; *clackers* – вставні зуби;
- зміна семантики вже існуючих слів: *pickled* (маринований) – нетверезий; *law* (закон) – поліція, *make a bomb* (зробити бомбу) – розбагатіти;
- морфологічний спосіб: складання основ (*deadhead* – дурень; *milksop* – боягуз); метатеза (*reeb* замість *beer* – пиво; *doog* замість *good* – хороший); афіксація (*knockout* – красунчик/красуня; *shakedown* – вимагання; *workaholic* – трудоголік) [2, с. 2].

Так як найпопулярнішим сленг є серед молоді, варто зазначити особливості американського студентського сленгу, який не притаманний офіційному мовленню. Сюди можна віднести знижені дублети-синоніми, наприклад: *roaddog*, *boogerhead* означає товариш, друг; *bank*, *bones*, *Benjamin* – гроші; *dogpack* – коло друзів; *to bum* – просити; *to jack* – красти; *to jet, jam* – йти; *jewels* – дуже гарна пара взуття; *to lunch* – збожеволіти [6].

Також слід згадати про сленгові слова, які відносяться до емоційно забарвленої лексики і використовується найчастіше з іронічним чи пародійним характером, наприклад: *beef* – проблема; *dark side* – студентський район; *fruit* – дурник [6].

Деякі сленгові слова або вислови використовують для підкреслення позитивних рис людини. Наприклад, для опису гарної дівчини використовують слова *peach* – персик, *vamp* – жінка-вамп, *gold-digger* – золотко. Для давніх друзів використовують слово «*ace*», що означає «добрий товариш» [4, с. 4]. Також звичайне слово «*friend*» зазвичай замінюють сучасними сленгізмами, такими як *chap, pal, fellow, buddy, guy, chum, mate* [1, с. 54].

Також слід зазначити, що сучасні англійські пісні містять у собі особливості молодіжного сленгу, наприклад: злиття слів – *gonna, gotta, wanna*; скорочення – *'cause, 'bout, 'round, 'cross*; додавання зайвого звуку – *I'ma, coulda, woulda, shoulda*; використання нестандартних графічних форм слів – *yur, ova, betta* [1, с. 54].

Якщо розглядати комп'ютерний сленг, то тут дуже популярними є аббревіатури. Сучасний мережевий сленг є широким і різноманітним. Аббревіатури, які постійно створюють Інтернет-користувачі, є не лише скороченими варіаціями але й складнішими утвореннями з певним емоційним забарвленням. Найпопулярнішими є такі аббревіатури: *LOL: laughing out loud; OMG: Oh my god; AAF: As A Friend* (як друг); *AFAP: As Far As Possible* (наскільки це можливо); *ATM: At the moment* (у цей момент); *B4: Before* (перш ніж); *BBIAB: Be back in a bit* (я повернуся за хвилину) [3, с. 5].

Отже, проаналізувавши все вищезазначене, можна зробити висновки, що молодіжний сленг – це невід'ємна частина сучасного суспільства. Це особлива форма мови, яку досить важко вивчати, бо розглянуте явище рухоме та мінливе, а також притаманне лише певному колу людей. Проте для сучасної молоді сленг є засобом вираження своїх емоцій та почуттів. Тому, незважаючи на консервативні погляди деяких науковців, можемо сказати, що цей лексичний засіб відіграє неабияку роль в нашому житті.

Література:

1. Дубова Ю. С. Молодіжний сленг як засіб комунікації в англійській мові / Маріупольський молодіжний науковий форум: традиційні й новітні аспекти дослідження і викладання іноземних мов і літератури : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих учених (29 березня 2017 р.) / за заг. ред.

к.п.н., доцента Кажан Ю. М. – Маріуполь : МДУ, 2017. – С. 53-54. URL: http://91.250.23.215:8080/jspui/bitstream/123456789/639/1/molodizhnyi_forum_2017.pdf#page=54

2. Моргунова М. В. Місце молодіжного сленгу в сучасній англійській мові. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/download/5436/5398>

3. Павлюк В. І. Аббревіатури сучасної англійської мови як складова молодіжного інтернет-сленгу. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/353/539>

4. Рахімова К. Н. Молодіжний сленг сучасної англійської мови на матеріалі соціальних мереж. URL:

<http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/21552/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0->

[%D0%BF%D0%B5%D1%80.%20%D0%BA%D1%80.%202018%2C%20%D1%82.3%20%D1%81.153-154.pdf?sequence=1](http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/21552/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80.%20%D0%BA%D1%80.%202018%2C%20%D1%82.3%20%D1%81.153-154.pdf?sequence=1)

5. Саприкіна О. Молодіжний сленг у сучасній англійській лексикології. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/119/107>

Urban Dictionary – Mode of access. URL: <https://www.urbandictionary.com/>

Щербина О. С.,

Науковий керівник – Блинова І.А.,

доцент, кандидат філологічних наук,

Національний педагогічний університет

імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

СТИЛІСТИЧНЕ МАРКУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ ОДИНИЦІ В АНГЛОМОВНОМУ СЛОВНИКУ

Лексико-стилістичний шар сучасної англійської мови поділяють на літературний та розмовний. А вони в свою чергу поділяються на поетизми, архаїзми, варваризми, неологізми, okazіоналізми, професіоналізми, діалектизми, жаргонізми, вульгаризми та сленг. Розглянемо деякі з них більш докладно.

Поетизми, як і **архаїзми** – це незначний шар слів сучасної англійської мови, які відроджуються автором з особливою стилістичною метою. Вони можуть

комбінуватися, тобто бути архаїчними поетизмами. У сучасному тлумачному словнику англійської мови “Oxford Learner’s Dictionaries” [3] такі слова маркуються як *old use* або *old-fashioned*; власне поетизми маркуються як *literary*, а архаїзми як *archaic* відповідно, але також можемо спостерігати такі варіанти маркування як *old use, old-fashioned*.

Прикладами вказаних архаїчних поетизмів є, наприклад, **іменники**: *billow*, що має сучасне значення *wave*; *swain (peasant)*, *main (sea)*; **прикметники**: *yon (that)*, *staunch (firm)*, *hallowed (holy)*; **дієслова**: *quit (leave)*, *fare (walk)*, *trow (believe)*, тощо [2, с. 64]. До власне поетизмів можна віднести і такі слова, що через частотне вживання в поезії стали певною поетичною термінологією, як-от: *bard*, що перекладається як *поет*, *woe (gore)*, *billow (хвиля)*, *steed i charger (кінь)* [2, с. 64].

Щодо власне **архаїзмів**, то вчені поділяють на:

- власне лексичні архаїзми – абсолютно застарілі слова, які використовуються лише в художніх творах або народній творчості: *to hearke, ere, to befall* [1, с. 331];
- лексико-словотворчі архаїзми, які утворилися від запозичених слів під час адаптації до англійської мови; вони відрізняються лише застарілим словотворчим елементом: *beauteous – beautiful* [1, с. 332];
- лексико-семантичні архаїзми: вони втратили свої окремі значення і зараз вживаються лише з одним загальним лексичним змістом, можуть мати відмінний від первісного значення зміст внаслідок свого розвитку в англійській мові: *fair* в значенні “прекрасний” – архаїзм, а його сучасне значення – *білокурый* [1, с. 332];
- лексико-фонетичні архаїзми – слова, утворені внаслідок фонетичної трансформації: *troth* і сучасне *truth* [3];
- лексико-морфологічні архаїзми, які характеризуються застарілою граматичною формою, яка була змінена внаслідок розвитку мовлення для більш зручного використання, наприклад: *whereof*, що має аналог *of what or which* і перекладається як «з чого» [3].

Неологізми – будь-які нові словникові одиниці, які позначають нові поняття, що виникли в результаті розвитку суспільства та появи нових речей у ньому, що потребують назви або виражають новими словами вже наявні поняття. В аналізованому словнику “Oxford Learner's Dictionaries” такі слова не мають маркування, але у розділі “Word origin” наявний процес словотворення певної лексеми.

Сучасна англійська мова завдячує багатьом новим словам таким поетам та філософам як Спенсер, Томас Мор, Мілтон. Останньому приписують появу таких слів, як *consolidate, disregard, sensuous* [2, с. 79]. Цікавим є факт, що такі слова як *emancipate, eradicate, exist, extinguish, harass, meditate* також були створені письменниками [2, с. 79].

Професіоналізми – це слова, які виникли в колі людей однієї професії або діяльності, але в новому сенсі позначають вже відомі поняття, як правило, предмети і процеси діяльності. Професіоналізми здебільшого залишається в розмовній лексиці тих осіб, хто пов’язаний з певним видом занять. У вказаному словнику такі слова не мають маркування, але у розділі “Word origin” надано також процес словотворення певної лексеми. Наприклад, у військовій лексиці це *blockbuster* [3]. Первісне значення зазначеної лексичної одиниці – спеціальна бомба, призначена для руйнування великих будівель, але у сучасній мові вже має загальноживану назву для бойовиків чи кінокартин з масштабним дійством. У лексиці, пов’язаній зі спортом, є таке слово як *four-bagger*, яке більшість англомовних людей знає як слово *home-run*. Подібними є *coveted paste boards (hard-to-get tickets), grid classic (big game), tankmen (swimmers), centure (100-yard dash)* [2, с. 94].

Жаргони – це окремі слова, словосполучення та мовні звороти, створені певною будь-якою соціальною групою або навіть окремо людиною, які мають спеціальні значення, відомі лише тій групі людей, серед яких ці жаргоні створюються. У словнику “Oxford Learner's Dictionaries” такі слова маркуються як *informal*. Цікаво, що такі слова як *fun, queer, bleff, fib, humbug* раніше мали стилістичне забарвлення жаргонізмів [2, с. 100].

Отже, з наведених прикладів бачимо різноманіття стилістичних позначень лексичних одиниць, що існує в англійській мові. Стилiстично марковані лексеми, які існують у повсякденному вживанні, мали досить цікаву історію походження та входження до загального словникового запасу.

Література:

1. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка: уч. пособие М.: ФЛИНТА, Наука, 2012. 376 с.
2. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка. М.: Высшая школа, 1997. 335 с.
3. Oxford Learner's Dictionaries. Retrieved 19 November 2021 from: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>.

**Секція IV. Актуальні проблеми вивчення слова,
речення, тексту і дискурсу англійської мови у
сучасних мовознавчих парадигмах**

Т. С. Блинова
Науковий керівник – А. А. Іщук,
кандидат філософських наук, доцент.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
(Київ, Україна)

STYLISTIC FEATURES OF R. DAHL'S NOVEL "CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY": PHONO-GRAPHIC MEANS

Today, the interpretation of prose and linguistic-stylistic analysis of fiction are interrelated with the study of different stylistic means that are an additional marking of text organization conveying implicit information. Their use is predetermined by the need to focus the reader's attention on the context, to emphasize the semantic significance of some individual elements. The aspects of phono-graphic literary text organization have been studied in works by I. V. Arnold, V. A. Kukhareiko, V. V. Zhukovska, L. P. Yefimov, O. A. Yasynetska, D. Crystal, and other scientists [1, 2, 3, 4, 5].

First of all, we have to consider the phonetic means of stylistics, among which rhythm and instrumentation are distinguished. For its part, instrumentation consists of three basic stylistic devices: alliteration, assonance, and onomatopoeia. Such devices are generally used both in poetry and prose in order to intensify the rhythmic effect of the text.

The group of the visual graphic expressive means includes irregular spacing, changes of the font type (italics, bold type, capitalization), spacing of graphemes and lines (doubling or multiplication). They are used to add more logical or emotive significance to a word or a sentence.

Rhythm is the movement communicated by the arrangement of stressed and unstressed syllables and by their duration [7]. The presence of rhythmic patterns intensifies an emotional response and often affords the reader a sense of balance. Rhythm may often be presented with the use of other phono-graphic means, e.g.:

Then he turned left.

Then left again.

Then right.

Then left.

Then right.

Then right.

Then left [6, p. 66].

Such an example includes irregular spacing which shows us some clipped manner and rhythm of the sentence.

"How d'you do? And how d'you do? And how d'you do again? He is pleased to meet you" [6, p. 19], – there is a certain rhythm in this example which provides the repetition and affects the emotional state of the reader.

Alliteration is the repetition of the same consonant sounds at the beginning of words, especially as used in poetry. As a poetic device, it is often discussed with **assonance** – the repetition of stressed vowel sounds within words in order to achieve the special effect (euphony), e.g.: *"Who's always chewing chewing-gum"* [6, p. 97] (the repetition of the sound /tʃ/ is emphasized:); *"But now, how strange!"* [6, p. 98] (the repetition of the diphthong /aʊ/ is used).

There is a clear use of phonetic means in the title of the novel "Charlie and the Chocolate Factory", such as the alliteration of the sound /tʃ/, the repetition of the vowel /ɪ/, cacophony. The names of the characters are also presented with the use of instrumentation's means: *Willy Wonka* (alliteration of the sound /w/); *Oompa-Loompas* (assonance of the sounds /u:/, /ʌ/ and alliteration of the sounds /m/, /p/). Furthermore, the names of Charlie's grandparents are full of instrumentation: *"Grandpa Joe and Grandma Josephine on this side, Grandpa George and Grandma Georgina on this side"* [6, p. 20]. In this case, we may see the use of both alliteration (the repetition of the sounds /g/, /dʒ/) and assonance (the vowels' repetition: /æ/, /ɑ/, /əʊ/). Thus, the aforementioned stylistic means may help to connect important words.

Onomatopoeia is frequently used in literature where it reflects the imitative sound of different objects and actions, e.g.:

"Opening and shutting, snap-snap-snap!

Faster and faster, chop-chop-chop..." [6, p.99].

This abstract is underlined with onomatopoeic sound words "*snap*" and "*chop*", which convey the sound associated with jaw and chewing.

Doubling or ***tripling*** of the letters conveys strong excitement of the character, the length of his speech and acquires different emotional and semantic nuances depending on what is repeated, for instance: "*Yippeeeeeeeeeee!*" *he shouted. "Three cheers for Charlie! Hip, hip, hooray!"* [6, p. 55]. Such multiplication and onomatopoeic words emphasize the happiness and excitement of Grandpa Joe who was very satisfied to know the news that Charlie had got The Golden Ticket.

"So far as children are concerned,

Is never, NEVER, NEVER let

Them near your television set –

Or better still, just don't install

The idiotic thing at all" [6, p. 131].

In this abstract, italics and capitalization are used to show the importance of Oompa-Loompas' advice. Such a character as Mike Teavee was a TV addict which led him to bad consequences.

In the next sentence capital letters and bold type show the significance of this headline in the news: "***WONKA FACTORY TO BE OPENED AT LAST TO LUCKY FEW***" [6, p. 31].

To sum up, nowadays phono-graphic stylistic means are closely studied. It is very important to know how to realize the perception of text due to the phono-graphic formalization. A graphic form of the text reflects its structure but also promotes expressiveness and emotional mood. Thus, phono-graphic means transmit emotional colouring, the author's feelings which he/she wants to indicate in the abstract. Having analyzed the work by R. Dahl "Charlie and the Chocolate Factory", we note that the author often uses various phono-graphic means to intensify the language of the characters. In addition, they serve as an effective transmission of authentic language in the text.

References:

1. Арнольд И. В. *Стилистика*. Современный английский язык [Электронный ресурс]: учебник для вузов. 13-е изд., стер. М.: ФЛИНТА, 2016. 384 с.
2. Єфімов Л. П., Ясинецька О. А. *Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз*: учбово-метод. посіб. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 240 с.
3. Жуковська В. В. *Основи теорії та практики стилістики англійської мови*: Навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 240 с.
4. Кухаренко В. А. *Інтерпретація тексту*: навч. посіб. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 272 с.
5. Crystal D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press. 2019. 473 p.
6. Dahl R. Charlie and the chocolate Factory. URL: <https://www.bdmi.org/Book-Reading/Charlie-and-the-Chocolate-Factory.pdf>
7. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/>

Гуменюк О.Д.

***Науковий керівник – Калитюк Л. П.,
кандидат філологічних наук, доцент***

***Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
(Київ, Україна)***

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ Д. ТРАМПА

Медіа виступи Д. Трампа за період його президентства 2017 – 2021 р.р., дібрані з сайту Rev, являють собою особливий тип дискурсу, а саме, медійний (МД). МД як складне соціокультурне мовне явище, реалізується в медіапросторі Інтернету, радіо, преси, телебачення з метою інформування суспільства про суспільно важливі та актуальні проблеми, впливу на маси, пропаганди певних політичних та ідеологічних ідей, для консолідації суспільства [1; 2; 3; 4]. Досліджуваний МД потрактовується як індивідуальна медійна підмова президента

США – медіалект Д. Трампа, у якому наявніший особливий прошарок новостворених лексичних одиниць «неомедіалект Д. Трампа» (НМТ).

Інновації розглянуто з урахуванням семантичного, структурного та функціонального підходів. У праці диференціюються неологізми та інновації, перші належать до одиниць мови, натомість лексичні інновації (ЛІ) – до одиниць мовлення. ЛІ є «нові за формою або змістом, утворені за традиційними, усталеними або новими словотвірними моделями слова чи словосполучення, запозичення, значення чи відтінки значень слів, які з'явилися упродовж останнього часу та які для носіїв мови мають відтінок новизни, що іменують нові поняття в різноманітних сферах життєдіяльності людини та забезпечують організацію повідомлення» [3, с. 3] та здатні реалізувати прагматично-комунікативні цілі дискурсу, в якому вони використовуються.

В межах НМТ виокремлено ЛІ (-слова і -словосполучення), створені на лексичному, синтаксичному рівнях мови. Кількісно ЛІ-словосполучення переважають ЛІ-слова у відношенні 59% до 41%.

За ступенем пізнаваності у суспільстві ЛІ були згруповані як: а) неологізми (92%), б) потенціалізми (8%). Група okazіоналізмів не засвідчена в межах НМТ, що пояснюється як офіційним статусом промов президента США Д. Трампа, так і гостротою та делікатністю питань обговорення.

Лексико-семантичні інновації Д. Трампа виокремлено у наступні тематичні групи: медична сфера COVID-19 (*anti-vaccine, Astra Zeneca vaccine, China virus vaccine, COVID antigen, COVID antibody, Live-VectorVaccine, N95 masks, PPE, rapidpoint-of-caretests*), воєнно-політична сфера (*AbrahamAccords, Blexit, Blexit Foundation, Brexit, F-35s, G7, G8, ISIS, MS-13*) та соціокультурна сфера (*Al-Aqsa Mosque, Platinum Plan, Right to Try, Tri-state area, VA Choice, VA Accountability*), сфера виборів (*Black Voices for Trump, mail-inballots, pandemic ballots, voter ID*), концептосфера COVID-19 (*Chinaplague, China virus, corona, coronavirus, COVID, COVID-19*) та соціальна сфера COVID-19 (*COVID Relief Bill, COVID relief package, Lockdown, non-pandemic*).

У ході дослідження було виокремлено ЛП-словосполучення, на позначення: назв організацій, спільнот; договорів, політичних документів та програм; послуг; сертифікатів, документів особи; медичних препаратів та вакцин; захворювань та медичних термінів; медичного обладнання, медичних засобів тестування та захисту; явищ та предметів виборчого процесу, виборчої кампанії; територій, місцевих пам'яток; якостей, характеристик; сфер діяльності.

ЛП-слова розподілені на такі групи як: назви політичних рухів, політичних процесів; назви захворювань; назви політичних спільнот та організацій; назви медичних станів людини; назви медичних препаратів, засобів захисту; назви ознак та характеристик; назви соціально-політичних реформ та форм організації діяльності; назви емоцій.

Структурно ЛП-слова утворені словотворенням, полісемією та запозиченням, а ЛП-словосполучення утворені синтаксичним способом шляхом додаванням слів один до одного. ЛП НМТ, утворені запозиченням, передаються за допомогою транслітерації.

Словотворення – найпродуктивніший спосіб творення ЛП на рівні слова. ЛП, утворені скороченням використовуються для номінації: військової техніки; політичних спільнот та організацій; медичного обладнання та засобів захисту; видів медичних захворювань. ЛП, утворенні словоскладанням, використовуються для номінації ознак та характеристик; соціально-політичних реформ та форм організації діяльності суспільства. Афіксація використовується при створенні ЛП для номінації ознак та характеристик; медичних станів людини. ЛП, утворені телескопією, номінують медичні препарати та політичні рухи у суспільстві. Редуплікація використовується для створення ЛП, які номінують емоції. ЛП, утворені конверсією, використовуються для номінації медичних станів людини та захворювань.

Належність ЛП до певної тематичної групи та їхній кількісний підрахунок дозволяє ідентифікувати найбільш гострі та актуальні проблеми, яких торкається президент Д. Трамп у своїх медіа виступах, серед яких проблема подолання пандемії ковід-19, воєнно-політичні та соціокультурні проблеми, а також

проблеми, пов'язані з виборчою кампанією у США. Водночас, розподіл ЛІ за тематичним групами та їхнє якісне та кількісне співвідношення пов'язуємо з реалізацією іміджу президента Д. Трампа, який постає як національний лідер, здатний вирішувати гострі проблеми національного та глобального рівня: боротьби з подоланням пандемії ковід-19, здатний грати провідну роль на світовій арені як лідер впливової країни з потужним воєнно-політичним потенціалом, а також як національний лідер не байдужий до вирішення соціальних проблем громадян США.

Таким чином, ЛІ у медійних промовах Д. Трампа пов'язані з певними сферами суспільного життя, ідентифікуючи гострі та нагальні проблеми, які мовець піднімає у своїх промовах, сприяючи реалізації як прагма-комунікативних намірів промовця в цілому, так і реалізації політичного іміджу президента. Водночас, ЛІ утворюються за певними структурними моделями, конкретним мовним матеріалом, номінуючи ті чи інші предмети, об'єкти, явища та процеси реальності.

Література

- 1.Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. Из-во «Рефл-бук». 2001.
2. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору (на матеріалі політичного різновиду українського масовоінформаційного дискурсу) : дис. ... д-ра. філол. н.10.01.08 – журналістика. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2003. 408 с.
3. Чумак Л. М. Лексичні інновації в англomовному медійному дискурсі початку ХХІ століття: структурний і лінгво-прагматичний аспекти : дис. канд. філол. н. 10.02.04. 2018. 269 с.
4. O'Keeffe, A. Media and Discourse Analysis. Gee, J. & Handford M. (eds), The Routledge Handbook of Discourse Analysis. London: Routledge, p. 441–454.

Литвиненко І. М.

Науковий керівник – доцент кафедри англійської

філології Рудник Т.М.

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)*

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Функціональний підхід до вивчення мовних явищ акцентує увагу на призначення тих чи інших структур, а також їх взаємодію з іншими елементами мови. На сьогодні такий підхід є домінуючим серед досліджень фразеологічних одиниць, адже саме ФО виступають провідниками мовленнєвості того чи іншого висловлення, є направленими на досягнення перлокутивного ефекту та виконують перші дискурсивні стратегії [3].

Основна увага з боку вчених, що дотримуються функціонального підходу, припадає на призначення фразеологізмів та їх взаємодію з іншими мовними одиницями в межах певного контексту. Саме їх призначення дозволяють об'єднати фразеологічні одиниці, що належать до різних структурних типів, в один функціональний мовний клас, та сформулювати їх прагматичний аспект [1].

В основу досліджень прагматичності ФО покладено саме широкий підхід до сутності явища фразеології, і такі погляди можна знайти у працях М.М. Шанського, І.О. Єфимова та ін [2].

Ч. Фернандо у своїй роботі «Ідіоми та ідіоматичність» зазначає, що відповідність ФО мовним ситуаціям є їх головним завданням, адже саме це є основою для задоволення потреб мовців. Ідіоми здатні виконувати свої функціональні задачі у повній мірі саме завдяки їх конотаціям (стійким емоційним образам), які є основою їх структури [4, с. 75].

Серед властивостей, що відображають властивості ФО з точки зору функціонального підходу лінгвісти виділяють наступні:

- понадслівність,
- відтворюваність,
- смислова цілісність,
- стійкість,
- ідіоматичність як непрозорість структури чи значення,
- національно-культурний компонент семантики,
- експресивно-емоційна виразність чи емотивність [2].

Робота Дж. Стреслера є яскравим прикладом функціонального підходу, адже автор говорить про те, що додаткова інформація стосовно контексту використання фразеологічних одиниць спричинює їх функціональне призначення загалом, а також допомагає визначити наявність фразеологізмів у певних мовних ситуаціях. [6, с. 78 – 79, 85 – 89, 101 – 103, 116 – 119].

У своїй праці «Вступ до функціональної граматики» Майкл Халлідей подає наступну класифікацію ФО згідно функціонального критерію:

- мисленнєві ФО, що використовуються на позначення речей, явищ щото, Judas' kiss, a perfect storm;
- міжособистісні ФО, що відрізняються комунікативним характером (до цього класу М.Халлідей також відносить мовні кліше), наприклад, good evening, say no more;
- текстові ФО, що виступають засобом когезії дискурсу, наприклад, on the other hand [5].

Отже, функціональний підхід передбачає проведення аналізу множинної природи фразеологічних одиниць, враховуючи їх семантику, структуру, категоризацію, взаємодію з іншими мовними одиницями та, звичайно ж, функціонування у мові. Функції, що виконують фразеологічні одиниці у мові, пов'язані з процесом актуалізації їх значення. Саме використання фразеологічних одиниць забезпечує цілісність висловлювання у певному контексті, і саме це забезпечує високу функціональну цінність ідіом.

Література:

1. Бирих А. К. и др. Проблемы фразеологической семантики. СПб.: Издательство СПб. ун-та. 1996. 172 с.
2. Гордій О.М. Фразеологічні експресиви і комунікативи сучасної німецької мови в інтернет-текстах. : дис. ... канд. філ. наук. Івано-Франківська, 2016. 270 с.
3. Мосейчук О., Усова І. Підходи до вивчення ідіоматики та фразеології. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2019. Випуск 1 (41). С. 77—82.
4. Fernando C. Idioms and Idiomaticity. Oxford: Oxford University Press, 1996. 265 p.
5. Halliday M. A. K. An Introduction to Functional Grammar. London: Edward Arnold, 1985. 387 p.
6. Strässler J. Idioms in English: A Pragmatic Analysis. Tübingen: Verlag, 1982. 160 p.

Лошицька Т. М.

Науковий керівник – Ніколаєнко В.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри

методики викладання іноземних мов

Національний педагогічний університет

імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

ВЕРБАЛЬНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ ЖІНКИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ 19 СТОЛІТТЯ

В середині XIX століття розгорнувся громадський рух, однією з цілей якого була боротьба проти утисків прав жіночої частини суспільства і який був спрямований на подолання гендерних стереотипів, що міцно вкорінилися в культурі соціуму. Це спонукало жінок відверто говорити про свою нерівність з чоловіками.

Рух торкнувся багатьох сфер життя, зокрема і літератури. Бажання висвітлити дійсний стан речей зумовило своєрідну стилістику жіночих оповідань даного періоду.

Автори різних країн у своїх книгах відображають феміністичний світогляд. Питання, якими вербальними засобами американські письменниці відображають другорядне положення жінки в стосунках з чоловіками сьогодні є особливо актуальним, тому матеріалом для дослідження було обрано твір Шарлотти Перкінс Гілман “The yellow paper” («Жовті шпалери») та такі твори Кейт Шопен, як “The Story of an Hour” («Історія Однієї Години»), “The Storm” («Буря»), “Désirée’s Baby” («Немовля Дезіре»), “A Respectable Woman” («Поважна жінка»), “A Pair of Silk Stockings” («Пара шовкових панчіх») Кейт Шопен. В них особливості мовлення персонажів підкреслюють помітне протистояння між чоловічим прагматизмом і жіночою чуттєвістю.

Творчий доробок зазначених письменниць є ґрунтовним джерелом мовного матеріалу, який дозволяє зробити висновки щодо істинного становища жінок в тогочасному суспільстві. Зокрема Ш. Гілман сприяла тому, що читач переконується в несправедливості чоловічої переваги та усвідомлює «небезпеку повної залежності жінок від чоловічого трактування їхніх потреб» [2].

Панування чоловіка передусім виражається в мовленні персонажів. Не рідко можна зустріти глузливе забарвлення фраз. Наприклад, в оповіданні Шарлотти Гілман «Жовті шпалери» героїня часто відзначає реакцію свого чоловіка на свої думки:

“It is a false and foolish fancy.” — так відповідає він на припущення власної дружини.

Далі за допомогою таких дієслів бачимо, що чоловік не сприймає дружину всерйоз:

“John laughs at me ...”

“...he scoffs openly at any talk of things...”

“...John would think it absurd.”

Заборона жінці робити будь-що виражається за допомогою дієслів, що виражають суто негативне ставлення до дій:

“He has no patience with...”

“...he hates to have me write a word.”

“...*hardly lets me stir without special direction...*”

“*I... am absolutely forbidden to "work"*”

Бачимо, що жінки сприймаються як недосконалі особи, що без чоловіка не здатні адекватно діяти та будь-яким чином приймати важливі рішення у власному житті й житті сім'ї.

Нерідко письменниці за допомогою реплік своїх персонажів жінок вказують на вищість персонажів чоловіків. Наприклад, героїня Ш. Гілман визначає положення своїх чоловіка та брата фразою “*of high standing*”, що безумовно свідчить про домінування в сім'ї та суспільстві чоловічого авторитету.

Помітною рисою мовлення героїв чоловіків є владний тон та часте використання слів з холодним забарвленням на протигагу покірності, яка прочитується у виборі слів героїнь. Окрім цього, у висловлюваннях героїв та героїнь є помітною різниця на синтаксичному рівні, а саме від персонажів чоловіків часто надходять репліки імперативного характеру, які спрямовані до персонажів жінок. В їхньому зверненні до жінки часто зустрічається саме наказовий спосіб дієслова, в той час як у жінок формулювання фраз виходить переважно непевним. Особливо, це підтверджуються використанням слова “*perhaps*”. В оповіданні Ш. Гілман героїня, сама контролює, яким голосом і що потрібно говорити в присутності чоловіка. Те, які інтонації вона підбирає, і як будує речення, щоб він не запідозрив її справжні думки, в мові відтворено відповідними прикметниками та структурою речення[4].

Варто також звернути увагу на підбір прикметників, які характеризують ті чи інші дії персонажів, як вони позиціонують себе. Наприклад: “*such a stern, reproachful look*”. В даній фразі бачимо не лише відтінок погляду персонажа, авторка також підсилює ефект за допомогою слова “*such*”. Таким чином, підкреслюється, з якою зневагою може ставитись чоловік до дружини. Тобто те, як сприймає дійсність жінки зі своєї точки зору, зневажається.

Цікавим є такий факт, що в оповіданні Ш. Гілман, наприклад, оповідь ведеться від першої особи. За допомогою займенників “*I*”, “*me*”, “*my*”, “*myself*” читач дізнається про положення, в якому знаходиться жінка начебто з перших уст.

Варто відзначити, що поряд з займенником “I” в реченні можна також зустріти прислівник “personally”:

“Personally, I disagree with their ideas.”

“Personally, I believe”

Наявність даного прислівника вказує на прагнення жінки також мати право висловлювати свою думку. Мовлення героїні вказує на те, що письменниця «виказує темні істини про становище жінок в Америці», як зазначає Керол Девісон [1].

Дане дослідження дозволяє дійти висновку, що для відтворення в художніх творах залежності жінки від чоловіка, а також вимушеного підпорядкування жінок американські письменниці використали ряд мовних засобів, які присутні в мовленні персонажів та авторській мові: спосіб дієслова, відтінок прикметників, довжина речення й наявність чи відсутність у ньому другорядних членів, емоційна забарвленість слів, наявність вигуків та повторів, вибір конкретних слів з синонімічного ряду. Дані мовні засоби дозволяють зрозуміти становище жіночої половини американського суспільства дев’ятнадцятого століття.

Література:

1. Davison C. M. Haunted House/Haunted Heroine: Female Gothic Closets In “The Yellow Wallpaper.” – *Women’s Studies*. – 2004. – 47-75.
2. Kirszner L., Mandell S. *Compact Literature: Reading, Reacting, Writing*. The USA: Cengage Learning. – 2015.
3. Teresa Gibert, “The Role of Implicatures in Kate Chopin’s Louisiana Short Stories”. – *Journal of the Short Story in English*, 40. – 2003. – 69-84.
4. Treichler, Paula A. «Escaping the Sentence: Diagnosis and Discourse in “The Yellow Wallpaper.”» – *Tulsa Studies in Women’s Literature*, vol. 3, no. 1/2, University of Tulsa, 1984, pp. 61–77.

Назаренко А. Ю.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук,

доцент Тамразян А.С.

Національний педагогічний університет імені

М.П. Драгоманова (Київ, Україна)

A CORPUS BASED STUDY OF LINGUISTIC MEANS OF EXPRESSING OBLIGATION AND NECESSITY IN BRITISH AND AMERICAN VARIETIES OF ENGLISH

This study provides a detailed corpus analysis of current changes in modal verbs expressing obligation and necessity based on real-time spoken American English and British English. The class of English modal verbs has undergone some important changes during the historical development of the English language and it continues to change rapidly in the modern period. These changes are the subject of this study.

There are two groups of verbs in English to express modality - **central modals** of obligation and necessity (*must, should, needn't*) and **semi-modals** (*have to, have got to, need to, be supposed to, be allowed to*). The group of central modals is historically older than the semi-modals, which were formed relatively recently. The research demonstrated that the **modal verbs decrease** in frequency and become unambiguous and face possible competition from **semi-modals**, which frequency **increases**.

Modal expressions of necessity and obligation are an especially interesting object of study for the following reasons: despite the fact that the general frequency of modal expressions of obligations is the lowest, it is the only group where semi-modals exceed the central modals in the frequency of usage. (3) In addition, it is also the only group where modal and semi-modal verbs can be considered competitive. Whereas *have to* and *need to* replace **must** in many of their uses, for example, *can* is not replaced by *be able to*, and *will* is not replaced by *be going to*.

Comparing the frequency of central and semi-modal verbs in British and American varieties of English during the period between 1990s and 2010s, a significant change can

be observed in both varieties. Although some central modals decrease significantly in frequency, the semi-modals either increase or remain relatively stable. Moreover, some semantic changes can be observed as well.

COCA and **BNC** are the main sources of linguistic data.

One important assumption of this research is that in basic grammatical areas, such as modality, language change usually begins in a spoken language before it spreads to a written language. Concerning previous research, spoken American English often shows an even more advanced stage of development than spoken British English. (5) Previous research suggests that American English is leading in most of the changes in the modality. **British English follows American English** in the decline of the central modals, and only in the American English semi-modals catch up with the main modals in frequency.

The following table illustrates the frequency of modal verbs.

The research showed that *have to* and *need to* are more syntactically flexible, because they can occur in a number of syntactic contexts that are impossible for central modals. The syntactic distribution of modals of obligation is similar in both varieties with some notable differences: *must* is almost never used in objections, and the number of objections with *must* is quite small. Thus, the syntactic paradigm of *must* also decrease, as the frequency, and the development is led by the American English. The meaning of *have to* is relatively similar in both varieties. The syntactic flexibility of *need to* is used more in the British than in the American variety.

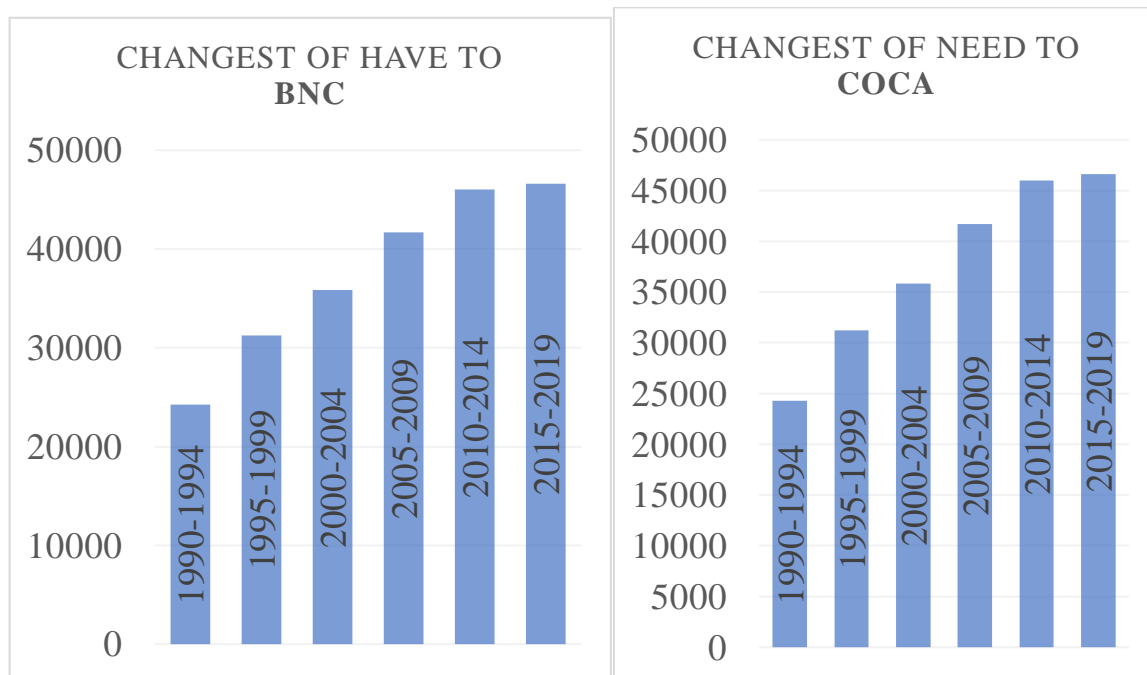
must	the frequency in the two varieties of English decreases sharply
have to	the most common modal of obligation in varieties; the overall frequency remains stable; in variations of forms of obligations it grows
need to	significantly increases after <i>have to</i>
needn't	sharply decreases in different varieties

The following adapted table compares the syntactic forms of *must*, *need to*, *needn't*, *have to* in different varieties of English (American, British) based on BNC,

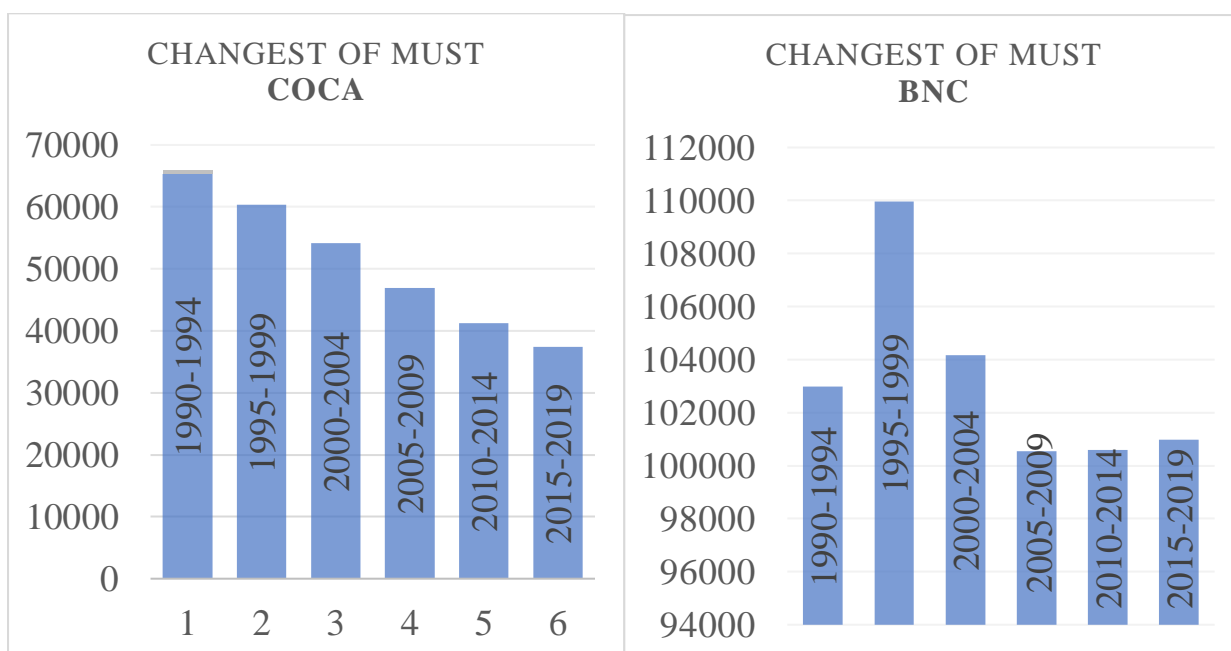
COCA. *Have to* is the most common type of obligation in the American version, but British English shows much lower usage. The decline in *must* and *need* is most advanced in American data. So, focusing on the two varieties that are important for this study, the following differences are important: *Have to* predominates other necessities and obligations in both British and American Englishes. *Must not* is the least commonly used obligation in the American variety, and *need to* is really often used in both varieties. *Must* are used less often in American English than British spoken English. *Have got to* is almost absent in both varieties. These outcomes confirm the theory of Americanization, according to which changes in the modal auxiliary area are more advanced in American English. *Needn't* shows the most significant decline in the thirty-year period in British English. *Must* shows the sharpest decline after *need*, and shows the most significant differences between American and British Englishes. Concerning the reduction of central modals, in general, American English looks more advanced than British. The difference in the frequency of semi-modals between the two varieties of English is not statistically significant, as the frequency of *have to* and *have got to* remains relatively stable. The only exception is *need to*, which shows a sharp increase in frequency in COCA and BNC, but is used with similar figures in British and American Englishes. American English takes the lead in lowering the central modals *must* and *should* and in increasing the semi-modals *have to* and *need to*. The reasons for the extreme frequency of *have to* still need further investigation.

	COCA	BNC
Must	433.74	694.96
Must not / mustn't	9.35 / 9.06	18.73 / 9.06
Need not / needn't	6.75 / 2.08	17.51 / 4.88
Need to	346.11	217.11
Not need to / n't need to	4.29 / 19.96	6.20 / 9.49
Have to / has to	625.28 / 102.22	426.82 / 97.06
Not have to / n't have to	10.01 / 73.63	12.17 / 29.16
Have got to / has got to	5.14 / 3.88	5.14 / 3.13

The frequency of *have to* exceeds in all varieties of English. *Need to* shows a sharp increase in frequency over a thirty-year period in BNC and COCA in spoken English.

Must shows the most significant decline in the thirty-year period in English.

Regarding the reduction of central modals, in general, American English looks more advanced than British. American English takes the lead in lowering the central modal *must* and in increasing the semi-modals *have to* and *need to*.

Thus, one of the important factors of high frequency *have to* and *need to* in both varieties is their syntactic flexibility and this flexibility ultimately makes changes possible.

Important results of this analysis are, for example, that, comparing the increase of *have to* and *need to* with the decrease of *must*, there is some evidence that *have to* and *need to* assume some of the functions previously expressed by *must*. *Have to* expresses weaker obligations or necessities. All these results also indicate that the system of modal obligations is still very flexible and allows for change and grammaticalization. The usage of the modals also depends on the person to whom the obligation is addressed. Obligations in face-to-face conversations are usually expressed more carefully than obligations made to a person who is absent. Most language changes begin with spoken language, and the modals of obligations in spoken English is an important source for research. Perseverance is common in spoken language.

Discourse analysis has shown that the "true" semantics of individual modals depend on the syntactic and pragmatic environment where they are used. The whole modality system in English is very flexible.

English modals are a paradigm of cases of language change and constant grammaticalization. This study showed that the grammaticalization of English modal verbs is not obvious, but interacts with a number of stylistic, regional and pragmatic factors.

References

1. Aijmer, Karin, Altenberg Bengt *Advances in Corpus Linguistics (ICAME 23) / Journal of Linguistics*, Volume 51, Issue 3, 2015, Amsterdam – New York: Rodopi, 2004 – 677-682p.
2. Biber Douglas *Modal use across registers and time / In Anne Curzan and Kimberly Emmons (eds.), Studies in the history of the English language II: Unfolding conversations*, Berlin: Mouton de Gruyter, 2004 – 189-216p.
3. Biber Douglas, Johansson Stig, Leech Geoffrey, Conrad Susan, Finegan Edward / *English Language & Linguistics*, Volume 6, Issue 2, 2002 – 379-416p.
4. Biewer Carolin *Modals and semi-modals of obligation and necessity in South Pacific Englishes / Anglistik (20)*, 2009 – 41-55p.
5. Bybee Joan *Mechanisms of change in grammaticalization: The role of frequency / Handbook of Historical Linguistics*, Oxford: Blackwell Publishing, 2003 – 602-623p.
6. Close Joanne, Aarts Bas *Current change in the modal system of English: a case Study of must, have to and (have) got to / English Historical Linguistics 2008: Selected papers from the fifteenth*

- International Conference on English Historical Linguistics (ICEHL 15), Munich, 24-30 August 2008..
Volume I: The history of English verbal and nominal constructions, 2010 – 165-182p.
7. Coates Jennifer The Semantics of the Modal Auxiliaries / First edition, 2014 – 272.
 8. Coates Jennifer The Semantics of the Modal Auxiliaries / London and Canberra: Croom Helm, 2015 – 272p.
 9. Collins Peter The modals and quasi-modals of obligation and necessity in Australian English and other Englishes / English World-Wide 26, 2005 – 249-73p.
 10. Collins Peter Modals and Quasi-Modals in English / Amsterdam: Rodopi, 2009 – 204p.
 11. Depraetere Ilse, Verhulst An Source of modality: A reassessment / English Language and Linguistics 12 (1), 2008 – 1-26p.
 12. Depraetere Ilse, Reed Susan Mood and modality in English / The handbook of English linguistics, Malden, MA: Blackwell, 2006 – 269-290p.
 13. Diaconu Gabriela The Expression of Obligation and Necessity in New Englishes – A corpus-based study / PhD Dissertation, Freiburg University, 2011.
 14. Graeme Kennedy Amplifier Collocations in the British National Corpus: Implications for English Language Teaching: tesol Quarterly, 2012 – 467-487p.
 15. Heine Bernd Grammaticalization and Linguistic Analysis / The Oxford Handbook of Linguistic Analysis, Oxford: Oxford University Press, 2010 – 401-423p.
 16. Heine Bernd, Narrog Heiko Introduction / The Oxford Handbook of Linguistic Analysis, Oxford: Oxford University Press, 2010 – 442-456p.
 17. Leech Geoffrey, Hundt Marianne, Mair Christian, Smith Nicholas Change in Contemporary English: a Grammatical Study / English Language & Linguistics, Volume 16, Issue 1, Cambridge Cambridge University Press, 2009 – 341p.
 18. Lorenz David From reduction to emancipation: is gonna a word? / Corpus Perspectives on Patterns of Lexis. Amsterdam, Benjamins, 2013 – 133-152.
 19. Mair Christian British English/American English grammar: Convergence in writing - divergence in speech? / Anglia 125, 2007 – 84-100p.
 20. Mair Christian Twentieth-Century English. History, Variation and Standardization / English Language & Linguistics, Volume 11, Issue 3, 2006 – 601-603p.
 21. Mair Christian, Leech Geoffrey Current changes in English Syntax / The Handbook of English Linguistics, Malden, Oxford and Victoria: Wiley-Blackwell, 2006 – 318-342p.
 22. Millar Neil Modal verbs in TIME: frequency changes 1923-2006 / International Journal of Corpus Linguistics 14/2, 2009 – 191-220p.
 23. Schulz Monika Morphosyntactic Variation in British English Dialects – Evidence from Possession, Obligation and Past Habituality / PhD dissertation, Freiburg University, 2011 – 305p.

24. Smith Nicholas Changes in the modals and semi-modals of strong obligation and epistemic necessity in recent British English / Modality in Contemporary English, New York: Mouton de Gruyter, 2003 – 241-266p.
25. Tagliamonte Sali Analysing Sociolinguistic Variation Cambridge: CUP, 2006 – 296p.
26. Tagliamonte Sali Have to, gotta, must – Grammaticalisation, Variation and Specialization in English Deontic Modality / Corpus Approaches to Grammaticalization in English, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2004 – 33-55.
27. Tagliamonte Sali, Alexandra D’Arcy The Modals of Obligation / Necessity in Canadian Perspective / English World Wide 28 (1), 2007 – 47-78p.
28. Tagliamonte Sali, Smith Jennifer Layering, competition and a twist of fate – deontic modality in English / Diachronica 23 (2), 2006 – 341-380p.

Перевайло О. С.

*Науковий керівник – Тараненко Л.І., доктор філологічних наук, професор
кафедри теорії, практики та перекладу
Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського (Київ, Україна)*

ФУНКЦІЙНО-ПРАГМАТИЧНІ ОЗНАКИ ТЕКСТІВ ПРОМОВ АДВОКАТІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ЮРИДИЧНИХ ТРИЛЕРІВ)

Які ж функції виконує той чи інший мовний зворот у промові адвоката? Як контекст співвідноситься до змісту сказаного, тобто у чому полягає прагматика спічу юриста? Ці питання все активніше вивчаються мовознавцями, адже юридичних трилерів на полицях книжкових магазинів стає все більше, а інтерес читачів у такого роду літературі невпинно зростає.

У мережі існує безліч рейтингів найкращих юридичних трилерів усіх часів. У списках ‘Must-Read’ ми неодмінно знайдемо роботи цього жанру, який цікавий не тільки адвокатам чи прокурорам, а й пересічним громадянам, котрі надають перевагу літературі з елементами «головоломки»

Зоєрберг О. дав наступне визначення юридичному трилеру: «це жанр кримінальної фантастики, який зосереджується на ході розслідування, з особливим

акцентом на перебіг судового засідання та на життя персонажів [5, с. 12]. Характерними ознаками для цього жанру літератури є судовий процес та питання справедливості, винуватості та рівності.

Часто безпосередньо судді та адвокати і є авторами книг юридичного жанру. Автор Джон Грішем як юрист робить великий внесок у розвиток жанру юридичного трилера та кримінальних романів [5, с. 7]. Більше 7 мільйонів читачів придбали його книгу під назвою «Фірма», яку у 1993 екранізували в однойменному фільмі, а у 2012 – у телесеріалі [1].

Юрист та письменник Скотт Туроу поділився досвідом, набутим на юридичній ниві у книзі «Презумпція невинуватості», що стала бестселлером у 1987 році. У роботі автор описав реальний допит свідка під час судового процесу [3]. У ході чергового судового засідання захисник Томмі Мольто звертається до головного героя Расті Сабича, котрий сам є прокурором, якого звинувачують у вбивстві своєї колеги, і каже:

“We’ve got the print results. The ones you never could remember to ask for. And they’re your prints on the glass. Yours. Rozat K. Sabich. Right on that glass on the bar. Five feet from where the woman was found dead. Maybe you didn’t remember at first that all county employees get printed.” [7, 146]

Мольто використовує анафору, коли говориться про склянку, на якій були знайдені відбитки пальців. У цитаті простежується характер насміху, адже він наголошує, що слідству вдалося підловити підозрюваного, бо той не врахував всіх тонкощів роботи працівників суду і все ж допустив помилку, котра може наблизити його до позбавлення волі.

Відома американська письменниця та публіцистка Гарпер Лі була донькою юриста. У 1960 році вийшов друком її бестселлер «Убити пересмішника», за який трохи згодом вона отримала безліч нагород, таких як «Оскар» та «Золотий Глобус». Цей твір був включений у шкільну програму, адже він порушує споконвічні питання расизму та соціальної несправедливості, що є болючими для Америки сьогодні [6].

У ході судового процесу, описаного у книзі, адвокат Аттікус Фінч звернувся до одного зі свідків обвинувачення Боба Юела зі словами

Mr. Ewell, folks were doing a lot of running that night. Let's see, you say you ran to the house; you ran to the window; you ran inside; you ran to Mayella; you ran for Mr. Tate. Did you, during all this running, run for a doctor? [4, ст. 95]

Ми можемо спостерігати анафору у цитаті, яка використовується мовцем для демонстрації того, що не всі показання свідка сходяться та є послідовними і логічними. Складається враження, що Бобу повинно було прийти на думку пошукати медика для жінки з синцями та ранами, а те, що він навіть не розглядав таку можливість допомогти, може корелювати з його причетністю до злочину.

Отже, вивчаючи промови адвокатів у юридичних трилерах, можна встановити зв'язок між функціональними характеристиками окремих вжитих ними комунікаційних прийомів та мовленнєвого впливу на суддю, підсудних чи присяжних. Слова адвокатів часто мають оцінний та експресивний характер. Адвокати переконують у правильності тієї точки зору, яку вони сформуvalи у ході слідства, а автори, у свою чергу, незримо переконують читачів у тому, через яку призму сприймати прочитане.

Література:

1. American Academy of Achievement: John Grisham. November 3, 2020. URL: <https://achievement.org/achiever/john-grisham/> (Last accessed: 24.11.2021)
2. Biography.com Editors: Harper Lee Biography. April 13, 2021. URL: <https://www.biography.com/writer/harper-lee> (Last accessed: 26.11.2021) (17)
3. Bourne, Michael: The Lasting Influence of Scott Turow's Presumed Innocent. 10 Years of The Los Angeles Review of Books. December 4, 2013. URL: <https://lareviewofbooks.org/article/the-lasting-influence-of-scott-turows-presumed-innocent/> (Last accessed: 23.11.2021) (16) (61)
4. Lee, Harper To Kill A Mockingbird. New York: McIntosh and Otis, Inc, 1960. 285 p. (11)
5. Sauerberg, Lars Ole The legal thriller from Gardner to Grisham: See you in court! Denmark: Springer Nature, 2016
6. Shapiro, Emily: Harper Lee: The impact of 'To Kill a Mockingbird'. February 19, 2016. ABC News. URL: <https://abcnews.go.com/US/harper-lee-impact-kill-mockingbird/story?id=37055512> : (Last accessed: 26.11.2021)

Плюта Н.Л.

Науковий керівник – Калитюк Л.П.,

кандидат філологічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

(Київ, Україна)

СПЕЦИФІКА ПРОЯВУ АДРЕСАНТ-ІДЕНТИФІКУЮЧИХ КАТЕГОРІЙ У МОВЛЕННІ АДРЕСАНТА-РЕТРАНСЛЯТОРА

Дискурс як текст, занурений у ситуацію спілкування [1], досліджується на базі різних підходів, які часто не виключають один одного. Каузально-генетичний підхід до аналізу дискурсу І.Ухванової-Шмигової слугує методологічною основою для нашого дослідження. У розвідці зроблена спроба дослідження проблем вербальної саморепрезентації мовця за умов регламентування ситуації соціальним інститутом, що призводить до деперсоналізації продуцента мовлення. Дослідження здійснено на матеріалі прес-брифінгів прес-секретарів Білого дому: Ді Ді Майєрс і Джейка Сівєрта (Президент Білл Клінтон), Арі Флейшера й Дани Періно (Президент Джордж Буш), Шона Спайсера і Кейлі Макінані (Президент Дональд Трамп). Об'єктом дослідження є вербальна поведінка прес-секретарів Білого дому у ролі адресантів-ретрансляторів. Предметом дослідження є специфіка використання прес-секретарямимовних засобів, віднесених нами до адресант-ідентифікуючих.

Услід за В.Карасиком, ми розглядаємо політичний дискурс як вид інституційного дискурсу, тобто комунікацію в умовах попередньо окреслених статусно-рольових відносин на підставі специфічних цілей учасників [1]. В.Карасик стверджує, що жоден вид інституційного дискурсу не може бути цілком позбавленим виявів особистісних рис мовця [1]. Накладання на політичний дискурс

характеристик інших видів і жанрів дискурсу, а також особистісних якостей мовця, до певної міри регулює співвідношення *особистісне – індивідуальне* у кінцевому тексті[4].

З огляду на те, що комунікативна ситуація прес-брифінгу певним чином знебарвлює особистість адресанта, який не має права прокламувати особисті погляди у дискурсі, видається доцільним ідентифікувати такого мовця як адресанта-ретранслятора (у термінах Г.Почепцова) позиції інституту (Білого дому) [3].

Цікавим для дослідження є співвідношення інституційного і особистісного у дискурсі адресанта-ретранслятора. У якості інструментарію дослідження слугувала група адресант-ідентифікуючих дискурс-категорій, запропонована І.Ухвановою-Шмиговою, куди входять категорії самоідентифікації, часу і простору, цілей і діяльності адресанта [2]. У цій науковій розвідці зроблено припущення про те, що однорідність результатів, продемонстрованих прес-секретарями у певній категорії, свідчить про потужне регулювання цієї категорії інституційними параметрами.

Результати дослідження дозволяють стверджувати, щоу категорії *само ідентифікації* кожному з прес-секретарів притаманні специфічні прояви використання мовних засобів. Тим не менш,у центрі дискурсу прес-секретаря перебуває політичний інститут, котрий він представляє. Кількісний показник вживання самоідентифікуючих мовних засобів коливається залежно від проектування дискурсу прес-секретарем на себе як частину інституту, безпосередньо на інститут чи на президента як символ інституту. Прес-секретар протистоїть політичним суперникам інституту (категорія «чужий» у його мовленні). Частота звернення до нації корелює з популістською складовою дискурсу прес-секретаря.

Не виявлено суттєвих відмінностей між способами й цілями вербалізації *часової орієнтації* прес-секретарів. Домінуючою є орієнтація на теперішній час, вживання минулого і майбутнього залежить від такого фактору, як початок – середина – кінець каденції Президента США. Це є свідченням того, що дискурс-

категорія часової самоідентифікації прес-секретаря значною мірою регулюється інституційною нормою, що унеможливорює особистісні прояви у дискурсі мовця.

Усі прес-секретарі визнають себе представниками інституту, тому опираються на простір Білого дому, на місце поряд з президентом, або на рівень кабінету для проведення брифінгів. Засвідчені окремі випадки проєкції мовця на рівень країни з метою впливу на цільову аудиторію. Відмінностей у меті і способі просторової орієнтації мовців не виявлено. Отже, дискурс прес-секретаря Білого дому у категорії *просторової* ідентифікації регулюється нормами політичного інституту.

Знаходить своє підтвердження наше припущення про те, що у дискурсі прес-секретаря Білого дому категорія діяльності збігається з категорією *цілі*: поширення інформації і захист іміджу політичного інституту. Зразки дискурсу прес-секретарів свідчать про інституційне регулювання вказаних категорій. Додатковим аргументом на користь цієї тези слід вважати і те, що дискурс двох прес-секретарів каденції Д.Трапа (Ш.Спайсера і К.Макінані) відображає адміністративну політику протистояння медіа. Результати розвідки дають нагоду стверджувати про наявність вираженої тенденції до поступової деперсоналізації дискурсу прес-секретаря Білого дому з часом.

Отже, інституційна регламентація дискурсу обмежує особистісні прояви мовлення адресанта-ретранслятора у категоріях *просторової* і *часової ідентифікації*, *діяльності* та *цілі*. Деяко менший тиск інституційних норм на мовлення ретранслятора засвідчено у категорії *самоідентифікації*, у межах якої переважно трапляються прояви особистісних рис адресанта.

Література:

1. Карасик В.И. О типах дискурса. *Языковая личность: институциональный и персональный дискурс*: Сб. науч. тр. / Под. ред. В.И. Карасика, Г.Г. Слышкина. Волгоград: Перемена, 2000. С. 5 – 20.
2. Методология исследований политического дискурса. Актуальные проблемы содержательного анализа обществ.-полит. текстов. Вып. 3 / И.Ф. Ухванова-Шмыгова, А.А.

Маркович, В.Н. Ухванов; Под общ. ред. И.Ф. Ухвановой-Шмыговой. Минск: «Технопринт», 2002. 360 с.

3. Почепцов Г.Г. О коммуникативной типологии адресата. *Избранные труды по лингвистике: монография* / Сост., общ. ред. и вступ. статья И. Шевченко. Винница: Нова Книга, 2013. С. 449 – 454.

4. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса: дис. ... док. фил. наук: 10.02.01 / Волгоградский государственный педагогический ун-т. Волгоград, 2000. 440 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/260472/>

Пугач Н. В.

*Науковий керівник – Бежека Д.А., кандидат педагогічних наук, доцент
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)*

ІНТЕРНЕТ-АБРЕВІАТУРА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Спілкування в Інтернеті – це об'єктивна лінгвістична реальність для сучасного суспільства, тому дослідження оформлення електронних повідомлень стало дуже важливим, якщо брати до уваги перспективи розвитку мови й мовлення. Багато відомих праць присвячено класифікації та певним аспектам інтернет-скорочень в англійській та українській лінгвістиці, а також психолінгвістиці (О. Кириченко, О. Медвідь, Ф. Смирнов, Л. Чумак та інші) [6; 9; 10; 11].

Абревіацію або скорочення визначають як процес утворення одиниць вторинної номінації зі статусом слова. Цей процес полягає в скороченні будь-яких лінійних частин джерела мотивації та сприяє появі такої лексеми, що своєю формою відображає певну частину або частини компонентів вихідної форми [7, с. 165]. Постійне збільшення кількості аббревіаційних та акронімізованих інновацій у сучасному англомовному медійному дискурсі відбувається через явище омофонії або омографії загальноживаного слова та нової форми одиниці синтаксичного

рівня, котре спричинене прагненням учасників комунікації скоротити складні найменування, форма яких суперечить єдності та цілісності їх номінативної функції [8, с. 141].

Абревіація спостерігається в усіх цифрових засобах комунікації – електронній пошті, чатах, форумах, блогах, засобах миттєвого обміну повідомленнями, конференціях, соціальних мережах “Instagram”, “Facebook” та ін. Утворені абрєвіатури прийнято вважати інтернет-сленгом. Вони дають змогу комунікантам швидко розуміти один одного. Дані скорочення використовують для позначення слів, словосполучень і цілих речень.

У лінгвістиці існує декілька типів класифікацій скорочених лексичних одиниць. За класифікацією В. Б. Борисова, скорочення поділяються на лексичні та графічні [3, с. 13]. Графічна абрєвіація – це скорочення слова в писемному мовленні, а лексична абрєвіація – це скорочення слова у сфері усного спілкування [2, с. 9].

Розглянемо приклади графічних скорочень, а саме абрєвіатури, котрі поділяються на:

1. ініціальні (складаються з наступних елементів):

окремих слів: *s* – *smile*; w/ – *with*; [14]

словосполучень: *FBO* (*Facebook official*) – абрєвіатура, що вказує на офіційний статус блога публічної особи; *FBOCD* (*Facebook Obsessive Compulsive Disorder*) – абрєвіатура для позначення захворювання психіки, викликане надмірною прив’язаністю до соцмережі Facebook. *ICYMI* – *In case you missed it* (якщо ви це пропустили).

2. Контрактури (консонантні скорочення, консонатограми) – знаки, які передають лише приголосні звуки. Прикладом таких скорочень можуть слугувати наступні абрєвіатури: *DM* – *Direct Message* – приватне повідомлення, котре можуть отримати тільки ті люди, які є «в друзях» у користувача; *JFF* – *Just Facebook Friends* – користувачі соцмережі, котрих нечасто можна побачити у реальному житті, але про таких людей можна дізнатись будь-що завдяки їхнім регулярним

оновленням у Facebook; *SNH* – *Social Network Hot* (людина, яка в соціальній мережі виглядає привабливішою, ніж у реальному житті).

3. Фоноідеограми – утворюються завдяки заміні компонента або слова буквою/цифрою. Лексикалізована форма має такі ж (чи наближені до них) фонетичні характеристики, що і компонент, який було замінено [5, с. 46].

Існує два типи фоноідеограм.

1) Буквені. Прикладом таких аббревіацій є займенник «*you*», який перетворюється відповідно до звучання на літеру «*U*» і дієслово «*бачити*» (*see*), котре передається літерою «*C*», (наприклад: *cu – see you*).

2) Комбінований підтип (буквено-цифровий). Наприклад, слово *fate* трансформується у комбінацію першої букви і цифри 8 (*eight*) – *F8* (що в результаті дає аналогічне звучання). Таким самим чином утворюються акроніми наступних слів: *hate* – *H8*, *Cre8* – *те ж саме що і to Create* (створювати), *Waiter* – *W8R*. Д. Крістал називає такі скорочення подібними до ребусів [13, с. 198].

Як було зазначено вище, існують і лексичні скорочення. Дані аббревіації поділяються на:

- ініціальні (утворюються завдяки поєднанню початкових літер скорочуваних словосполучень чи складних слів);
- акроніми (певна послідовність звуків, які позначені початковими буквами, і читаються як звичайне слово).

Ініціаліزم – це лексичні одиниці, до складу яких неодмінно входять вихідні букви/звуки слів скороченого словосполучення. Скорочення даної категорії можна поділити на звукові та літерні [4, с. 45]:

1) літерні ініціальні аббревіатури – промовляються як почергово розташовані букви алфавіту, наприклад: *IP* [*'ai: pi:.*] (*Internet Protocol*); *BBC* [*bi: bi: 'si:.*]; *IT* [*'ai: ti:.*]. Дані аббревіації ще називаються літерними скороченнями або алфавітізмами.

2) звукові ініціальні скорочення (акроніми) – вимовляються як звичайні слова (згідно орфоепічної норми мови) і утворюються завдяки додаванню усічених до ініціала повнозначних слів. У соцмережах вони отримали назву *lolacronyms*

(laughing-out-loud acronyms), наприклад: *TIL – Today I learned...* ; *TOY–Thinking of you*; *KISS – Keep it simple, stupid*.

3) ініціально-слівні аббревіатури – комплекси, в котрих ініціали змішуються не тільки з аббревіаційними складами, а й з нескороченими словами, наприклад *Bberry* (Blackberry – смартфон). Однак існують ініціальні аббревіатури, що включають у свій склад не тільки початкові літери, наприклад: *JAC – Just a second*, де спостерігаємо залучення артикля [1, с. 1].

Лексика інтернет-користувачів залежить від інтересів комунікантів або їх діяльності. До важливих факторів впливу можна також віднести вік, рівень володіння комп'ютерними технологіями, професійне спрямування та національну належність [12, с. 439]. Існують і різні підмови: підмова любителів комп'ютерних ігор, підмова програмістів з її скороченнями, підмова системників, web-дизайнерів, хакерів. Кожна група користувачів використовує певні скорочення, котрі можуть бути зовсім не знайомі іншим групам або знайомі лише частково.

Література

1. Бодик О.П. Типологія аббревіатур у сучасній англійській мові [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/tipologia-abreviatur-u-sucasnij-anglijskij-movi-133843.html>
2. Виноградов В.А. Аббревиатура / В.А. Виноградов // Лингвистический энциклопедический словарь / гол. ред. В.Н. Ярцева. – М. : Сов. энцикл. 1990. – С. 9.
3. Винокуров А.М. Новообразования и неологизмы морфологического типа в современном английском языке / Винокуров А.М // Языковая динамика в синхронии и диахронии. – Тверь, 1993. – С. 10–17.
4. Волков С.С. Неологизмы и внутренние стимулы языкового развития / С.С. Волков, Е.В. Сенько // Новые слова и словари новых слов. – Л. : Наука, 1983. – С. 43–57.
5. Елькин В.В. К вопросу о многоэтапной аббревиации / В.В. Елькин // Некоторые проблемы грамматических категорий и семантики единиц языка. – Пятигорск : ПГЛУ, 2003. – С. 45–46.
6. Кириченко О. А. Новації у мові комп'ютерних користувачів /О. А. Кириченко // Філологічні трактати. – 2010. – Т. 2. – №3. – С. 51–55.
7. Кубрякова Е. С. Типы языковых значений: Семантика производного слова. Москва : Наука, 1981. – С. 165.

8. Левицький А. Е. Функціональний підхід до аналізу системи номінативних одиниць сучасної англійської мови // Вісник Харківського державного університету. Іноземна філологія на межі тисячоліть. 2000. № 471. С. 137–143.
9. Медвідь О. М. Комп'ютерний сленг / О. М. Медвідь // Вісник СумДУ. – 2005.– №6 (78). – С. 50–56.
10. Смирнов Ф. О. Искусство общения в Интернете. Краткое руководство /Ф. О. Смирнов. – М. : Издательский дом Вильямс, 2009. – С. 240.
11. Чумак Л. М. Складноскорочені слова як особливий клас слів у сучасній англійській мові / Л. М. Чумак // Вісник Житомирського державного університету. – 2008. – С. 212–215.
12. Bazarova N. Expertise Recognition and Influence in Intercultural Groups: Differences Between Face-to-Face and Computer-Mediated Communication / N. Bazarova, Y.C. Yuan // Journal of Computer-Mediated Communication. – 2013. – Vol. 18 (4). – P. 439.
13. Crystal D. Language and the Internet / D. Crystal. – Cambridge : Cambridge University Press, 2002. – P. 272 .
14. Slang Dictionary – Text Slang, Internet Slang, & Abbreviations [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.noslang.com/dictionary/>.

Таран Д.В.

*Науковий керівник – Тараненко Л.І., доктор філологічних наук, професор
кафедри теорії, практики та перекладу
Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського (Київ, Україна)*

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Основу військової підсистеми мови як невід'ємної складової цієї сфери професійного спілкування, формує військова лексика, до якої, як правило, входять терміни, аббревіатури, фразеологізми та ситуаційні кліше. Крім того, військова лексика охоплює не лише термінологію на позначення військових понять, але й емоційно-забарвлені елементи військового лексикону, які у більшості випадків є стилістичними синонімами відповідних військових термінів. Слід також зазначити, що склад сучасної військової термінології не є стабільним, оскільки він постійно

змінюється під впливом низки позамовних факторів, які призводять до виведення з ужитку одних слів та поповнення лексичного складу новими термінами унаслідок, наприклад, реорганізації видів збройних сил, розробок нових зразків зброї, військової техніки, нових методів ведення війни тощо.

Вивчення структурно-семантичних особливостей англomовної військової термінології дозволяє констатувати, що для військової термінології характерною є афіксальна будова. Так, суфікси *-er*, *-or*, *-ian*, *-ant* притаманні словам, які номінують професійну діяльність, посаду, звання, наприклад: *-er* – *officer, soldier, bomber*, *-or* – *sailor, major, advisor*, *-ian* – *guardian*, *-ant* – *lieutenant, sergeant* [2]. Серед іменників також часто зустрічаються префікси: *sub-*, *counter-*, *de-*, *non-*, за допомогою яких утворено такі слова, як *subversion, submarine, subcommittee, countermeasures, counterterrorism, counterattack, demilitarization, demobilization, noncombatant, nongovernmental, non-alliance, non-nuclear* [2]. Прикметникам військової галузі також властивий афіксальний спосіб творення, наприклад, суфікс *-ous* у словах *amphibious, hazardous, instantaneous*, та префікси *inter-* й *anti-* у словах *intercontinental, international, intergovernmental, anti-aircraft, anti-tank, anti-terrorist* [1]. Суфікс *-ize* характерний дієсловам (*terrorize, mechanize*). Наведені приклади свідчать, що значна кількість військових термінів утворена саме шляхом афіксації, що можна кваліфікувати як один з продуктивних способів словотвору.

Словоскладання є не менш продуктивним способом утворення військових термінів, особливо коли йдеться про офіційні назви органів влади, установ, назви зброї, військової техніки. Більшість складних іменників побудовані за моделлю $N+N=N$, наприклад: *aircraft, warhead, battlefield, firepower*. Зустрічаються також слова, утворені шляхом поєднання іменника та дієслова, де за першою моделлю $N+V=N$, наприклад, *warfare*, утворюється іменник, а у другому випадку $N+V+(-e)=Adj$ з додаванням суфіксу *-e* утворюється прикметник, наприклад, *airborne*. Найважливішою ознакою терміна-словосполучення є його відтворюваність у професійній сфері вживання для вираження конкретного спеціального поняття. За межами конкретної термінологічної системи таке словосполучення не буде стійким і не сприйматиметься як мовна одиниця. Значна частка композитів військової

лексики – це тематично-споріднені складені прикметники: *land-based, air-based, sea-based, long-range, medium-range, medium-sized, tactical-sized* [1].

Скорочення як активний спосіб словотвору можна виокремити у дві групи: аббревіатури та усічені слова. Скорочення часто зустрічаються у текстах військової тематики, як наприклад, у статті Марка Кеннеді, де використовується скорочення звання *General: Chief of the Staff of the Air Force Gen. Charles Brown* [2]. Крім того, серед скорочень зустрічаються назви посад, наприклад, *Chief of the Staff – CofS* або *C-of-S*, але у більшості випадків посада пишеться повністю, навіть якщо повторюється декілька разів. У військовій сфері є багато складних термінів, що називають предмети і явища, з якими не стикаються цивільні. Сюди входять назви установ, зброї та техніки, наприклад: *intercontinental ballistic missile (ICBM), Reserve Officers' Training Corps (ROTC),* супутник *Satcom*, де слово утворене шляхом телескопії від словосполучення *satellite communication* [1].

Семантична природа військових термінів відіграє ключову роль у процесі їх перекладу. Так, наприклад, при перекладі багатозначних слів, як-от *force, unit, staff, enemy* у військовій сфері ці слова матимуть повний еквівалент в українській мові, наприклад *force* – збройні сили (стосується видів збройних сил), *unit* – підрозділ, частина, *staff* – штаб, *enemy* – противник.

Військова термінологія відображається не лише у військовій галузі, але й у інших сферах людської діяльності, як, наприклад, запозичене з давньогрецької слово *tactics*, поширене у спорті, політиці, мовознавстві. Часто терміни зустрічаються у фразеологізмах, наприклад, фразеологічна єдність *a leader of the highest caliber*, яка означає людину з високим рівнем майстерності [2].

Викладене свідчить, що військова термінологія є перспективною для подальшого дослідження, адже у сучасних умовах, коли засоби масової інформації мають доступ до висвітлення різних політичних подій, у тому числі й військових конфліктів, регулярна військова термінологія стала притаманною і мовленню політиків, журналістів, дипломатів та представників інших галузей, а також пересічних громадян.

Література:

1. Malekos Smith Z. Where will the Space National Guard land? [Електронний ресурс] / Zhanna L. Malekos Smith // Military Times. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.militarytimes.com/opinion/commentary/2021/11/14/where-will-the-space-national-guard-land/>.
2. Mark K. The real Space Force — a great second season [Електронний ресурс] / Kennedy Mark // Military Times. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.militarytimes.com/opinion/commentary/2021/11/21/the-real-space-force-a-great-second-season/>.

Ярцева В.К.

Науковий керівник – Калитюк Л.П.

кандидат філологічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

(Київ, Україна)

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПЕРСУАЗИВНОСТІ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ СЕРІАЛІ ‘THE CROWN’

Матеріалом для аналізу мовних засобів персуазивності є британський історичний драматичний серіал Пітера Моргана ‘The Crown’ (4 сезони – 40 епізодів, 2016–2020 рр.). Ця картина репрезентує життя британської королівської родини періоду правління Єлизавети II. В основу сюжету покладені головні історичні події країни та факти з життя видатних політичних діячів Британії, а також основні події Букінгемського Палацу. Мовленнєві ситуації переконання відбуваються в межах двох типів дискурсу. Діалоги між членами родини Віндзорів та людей, наближених до них, характерні для *побутового дискурсу*. Ролі комунікантів зазвичай асиметричні. Єлизавета виступає главою сім’ї, займає домінуючу позицію і здебільшого досягає комунікативної мети. Всі інші члени королівської родини

постають як “тіні” корони, другорядні фонові герої без влади та права вибору; їхні спроби мовленнєвого впливу на Єлизавету невдалі.

Діалоги між королевою та її секретарями, прем'єр міністрами та членами парламенту типові для *інституційного дискурсу*. Формально ролі учасників комунікації детерміновані інститутом влади. Проте в реальності хід діалогу, домінантність того чи іншого мовця та шанси на досягнення комунікативної мети залежать від психологічних особливостей героїв та їхнього ставлення один до одного. Це зумовлено тим, що головні герої постійно борються за право на владу.

В.Є Чернявська трактує персуазивність, як вплив автора усного чи письмового повідомлення, націленого на переконання, спонукання до певних дій або навпаки запобігання реалізації намірів адресата [7, с. 23 – 32]. За класифікацією Л.Є. Сорокіної, персуазивність як вид мовленнєвого впливу є завжди інтеціональною, може бути як експліцитною, так і прихованою, індивідуально та соціально орієнтованою [4, с. 157]. Також персуазивність може поєднувати як маніпулятивні, так і сугестивні тактики впливу [1 – 6; 8; 10].

У результаті проведеного дослідження встановлено, що всі мовні засоби персуазивності можна поділити на три категорії: 1) емпатичні засоби переконання (68% – 332 приклади); 2) мовні засоби з семою заклику до дій (23% – 114 прикладів); 3) мовні засоби з семою включення (9% – 44 приклади).

Емпатичні мовні засоби поділяються на три групи: 1) стилістичні фігури (анафори та епіфори, паралелізм, повтори, порівняння, антитези, градації, риторичні питання і оклики, апосіопеза і парцеляція); 2) експресиви (модифікатори значення, наприклад *entirely, huge, critical, hardly, merely*; лексичні одиниці, що виражають впевненість мовця, такі як *surely, really, absolutely*; лексичні одиниці, що виражають правильність певного рішення, а саме *right, only, one*); 3) синонімічні одиниці (слова, словосполучення та речення, однакові та різні за синтаксичною структурою, прості синоніми та синоніми за асоціацією).

Мовні засоби переконання з семою *заклику* до дій (чи навпаки запобігання реалізації намірів адресата) поділяються на 4 підгрупи. Першу складають засоби вираження прохання, а саме *verba volendi* та *verba facendi* (*I'dlike, I was wondering*),

слова вірогідності (*might, could, if, whether*) та підготовчі реквестивні висловлення. До другої підгрупи включено засоби вираження пропозиції та поради, а саме *Я-висловлення* (*I would suggest, I say, I would argue*) і модальні дієслова: *would, should, can, need*. Третя підгрупа включає засоби реалізації наказів. Експліцитні накази виражаються за допомогою імперативних форм і категоричних модальних дієслів (*have to, must*). Імпліцитні накази в серіалі реалізуються через пропозиційні висловлення, як-от: *Let's... , Why not...?* та питання. До четвертої групи відносимо засоби вираження погроз та попереджень. Вони також можуть бути реалізовані прямо, переважно за допомогою умовних речень, та приховано, коли погрози контекстно обумовлені.

Мовні засоби персуазивності з семою *включення* реалізують наступні тактики: 1) єднання з опонентом через пошук спільної проблеми, 2) протиставлення «більшість проти одного» і 3) підтримки через власний авторитет «більшість + я». Вказані тактики актуалізуються через займенники *we, our, us, all, everyone, together, both*, вираження згоди *I concur, I totally agree* та протиставлення *we – you, the country – you, the family you* тощо.

Отже, персуазивність у серіалі 'The Crown' реалізується на різних рівнях мови. Найбільш вживаними є, по-перше, засоби, причетні до створення належного емоційного контексту ситуації; по-друге, такі, що мотивують до дій, і, по-третє, психологічні кроки включення, які є ефективними з огляду на психологічну природу людини (соціального суб'єкта), а саме бажання належати до колективу і бути прийнятим у соціальне коло.

Література:

1. Гришечко Е. Г. Определение понятия речевого воздействия и виды этого воздействия / Е. Г. Гришечко // Гуманитарные и социальные науки. Северокавказский науч. центр высшей школы. – Ростов н/Д, 2008. – С. 53-59.
2. Екшмідт В. Р. Мовленнєва маніпуляція: персуазивність та сугестія / В. Р. Екшмідт // Мовні і концептуальні картини світу. – 2015. – Вип. 1. – С. 275-281.
3. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. Изд. 8-еб испр. и доп. – М.: ЛЕНАНД, 2017. – 308 с.

4. Сорокіна Л. Є. Мовленнєва маніпуляція та інші види мовленнєвого впливу: термінологічне розмежування понять / Л. Є. Сорокіна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. – 2014. – Вип. 8(2). – С. 157-159.
5. Тарасов Е. Ф. Речевое воздействие: Методология и теория / Е. Ф. Тарасов // Оптимизация речевого воздействия. – М.: Наука, 1990. – С. 5-18.
6. Харитонов Д. Д. Поняття персуазивності та аргументативності як макро- та мікрокатегорії у політичному дискурсі / Д. Д. Харитонов // *Studia linguistica*. - 2017. - Вип. 11. - С. 184-194.
7. Чернявская В.Е. Дискурс власти и власть дискурса: Проблемы речевого воздействия / В. Е. Чернявская. – 3-е изд., стер. – М.: ФЛИНТА, 2017. – 128 с.
8. Шелестюк Е. В. Текстовые категории аргументативности, суггестивности и императивности как отражение способов речевого воздействия / Е. В. Шелестюк // Вестник Челябинского государственного университета (Серия "Филология. Искусствоведение"), 2008. – Выпуск 26. – No 30 (131). – С. 170–175.
9. O'Keefe D. J. *Persuasion: Theory and Research* / D. J. O'Keefe. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc, 2016. – 408 p.
10. Plohinova A. S., Lapinskaya I. P. *Lingual Manipulation* // *Language, Communication and Social Environment*. Voronezh: VGTU, 2002. Is.2. – P. 178-181.

**Секція V. Актуальні аспекти дослідження романських
мов**

Новінська Катерина Ігорівна.

Науковий керівник – Вінчук Л. С., кандидат педагогічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)

АБРЕВІАЦІЯ У ФРАНКОМОВНОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ

Ключові слова: абревіація, скорочення, медіа-дискурс.

Сутність проблеми: Абревіація давно належить до одного з активних способів словотвору. Дослідження зумовлене необхідністю у поглибленому-теоретико практичному дослідженні явища абревіації у франкомовному медіа-дискурсі на синхронному зрізі.

Аналіз останніх досліджень. Проблема скорочень або абревіації знаходиться в центрі уваги вітчизняних та закордонних мовознавців та займає важливе місце у сучасній французькій мові. Зокрема, цим питанням цікавилися такі дослідники: Могилевський Р. І., Нелюба А. М., Селіванова О. О., Цинюк Г. М., Алексеєв Д. І., Борисов В. В., Гагліо Г., Брюне Е., Кальве Ж.–Л., Бланшар Ж. та інші. Досі не існує єдиного терміна для позначення скорочених слів. Якщо ж одні французькі мовознавці надають перевагу таким термінам, як *abbreviation* або *sigle*, то інші частіше використовують *acronyme*, *anagramme* тощо. Така синонімія до терміна «абревіація» зустрічається у багатьох мовах світу, зокрема і в українській, де можна доволі часто зустріти такі визначення, як скорочення, абревіатури, усічення, акроніми, стягнення тощо. Р. І. Могилевський та А. М. Нелюба також зазначають, що абревіацією є «процес скорочень словосполучень до початкових елементів» [2].

О. О. Селіванова під абревіацією розуміє «морфологічний спосіб творення слів шляхом усічення простого або компонентів складного слова чи елементів твірного словосполучення до рівня звуків або букв, складів чи інших фрагментів слів». [4, с. 5].

У Лінгвістичній енциклопедії 2010 року термін «абревіатура» (від лат. *Abbrevio* – скорочую) означає – «зазвичай іменник, утворений шляхом скорочення простого слова або компонентів складного слова чи елементів твірної словосполуки до рівня звуків або букв, складів чи інших фрагментів слів» [3, с. 5].

Що ж стосується поняття абревіації у французькій лінгвістиці, то Ж. Марузо зазначає, що термін *abréviation* використовується для позначення фонетичного скорочення [1, с. 19].

Таким чином, під словом «абревіація» у французькій мові, на відміну від української, розуміється процес скорочення певного слова чи словосполучення, так і отриманий результат, тобто вже саме скорочення.

Питання скорочених слів досі вважається відкритим та широко обговорюваним серед лінгвістів.

Цілями статті є аналіз структурних, семантико-стилістичних та граматичних особливостей скорочень у франкомовному медіа-дискурсі.

Завданнями статті є проаналізувати функції абревіатури в Інтернеті та мові засобів масової інформації, виявити їх продуктивність та використання у різних тематичних групах. З'ясувати інтенсивність вживання скорочень у медійному просторі.

Виклад основного матеріалу. Абревіація є невід'ємною частиною лексики, яку використовують у різних сферах. Останнім часом скорочення активно вживають й у франкомовному медіа-дискурсі. Підставами для цієї тези є досліджені франкомовні видавництва *Le Figaro*, *La tribune*, *Le Monde*, *La Libération*, *Le Dauphiné Libéré*, *L'Humanité*, *20 minutes*.

Незалежно від медійного джерела, майже всі видання висвітлюють політичні, економічні, соціально-культурні, спортивні, медичні та екологічні тематики.

Політика. Абревіації, притаманні політичним статтям, можна поділити за тематичними групами:

1. Скорочення на позначення політичних партій;
2. Скорочення на позначення об'єднань та організацій;
3. Скорочення, які пов'язані з біографією та діяльністю політичних діячів.

Журналісти активно використовують ініціальні *CGAD* (*La Confédération Générale de l'Alimentation en Détail*), звукові *FEP* (*la Fédération des Entreprises de Propreté et Services Associés*), ініціально-цифрові *U2P* (*l'Union des entreprises de proximité*), омоакроніми *AURA* (*Auvergne–Rhone–Alpes*) та мовні контамінації *le Brexit* (*Britain exit*). Для назв партій французи надають перевагу дво- або трибуквеним скороченням. Для назв організацій використовуються зазвичай чотири- або п'ятибуквені скорочення. Журналісти непослідовно надають розшифрування. Це пов'язано з тим, що партії й так відомі реципієнтам, а ось написання повної назви об'єднання займатиме багато місця та буде надлишковою інформацією. Якщо ж журналіст вважає за необхідне вказати повну назву, то це означає, що він хоче звернути увагу читача на факт, пов'язаний зі вжитим скороченням.

Економіка. Аббревіатури економічної тематики здебільшого означають складні назви міжнародних та національних організацій, бізнесу, брендів, також можна зустріти скорочені найменування видів транспорту та підприємств, у скороченому вигляді подаються й назви посад тощо.

Економічна сфера є однією з найменш гнучких у плані аббревіації, хоча кількість скорочень в одній статті може сягати більше 20. Поширеними є ініціальні та звукові аббревіатури. Знайти усічення або композитні слова у статтях економічного спрямування доволі складно.

Переважає кількість скорочень стосувалася саме національних та міжнародних організацій. При цьому більшість аббревіатур невідомі широкому загалу, тому, працюючи з рубрикою «економіка», журналісти переважно надають розшифрування для читачів. Це свідчить про те, що велика кількість скорочень незрозумілі загалу, а є професіоналізмами.

Соціум та культура. У текстах соціально-культурної тематики набагато менше використовують ініціальних скорочень у порівнянні з іншими тематиками. Переважають усічення *l'expo* (*l'expositon*), *la télé* (*télévision*), *la radio* (*radiographie*), *la photo* (*la photographie*), *le micro* (*le microphone*) та змішані *MaMA* (*Marché des musiques actuelles*) (усічено-ініціальна) аббревіатури. Ці форми скорочень більше

притаманні для усної форми мовлення. А їхнє використання можна пояснити тим, що людина хоче висловити більше думок за менший проміжок часу задля економії енергії та часу. Їх відображення й на письмі свідчить про важливість культурної сфери у повсякденному житті французів. Крім цього, перенавантаження текстів складними аббревіатурами та термінологією не будуть приваблювати реципієнта, який читає про культуру та соціальні теми. Вважаємо, що такі тексти мають бути легкими для сприйняття.

Спорт. Переважна кількість скорочень, що використовуються у спортивних медійних текстах, більшість є назвами асоціацій та організацій різних видів спорту. При цьому, назви, пов'язані зі спортом в інших країнах, надаються за оригінальною аббревіатурою, на відміну від інших досліджених тем. Це пов'язано з тим, що вболівальники в більшості використовують оригінальні назви, що сприяє кращому розумінню. До того ж, більшість подій є світового масштабу, то ж і доцільніше використовувати уніфіковані скорочення, як і подають журналісти. Цим передається ефект масштабності події.

Велику увагу у своїх статтях французи приділяють футболу, боксу, велоспорту, хокею. Більшість назв французьких футбольних команд є звуковими скороченнями *OL (Olympique Lyonnais)*. Однак, у спорті більше надають перевагу саме ініціальним скороченням *VRDR (Valence Romans Drôme Rugby)*. Французи полюбляють використовувати початкові цифри індексів у скороченнях *GF38 (Grenoble Foot)*, у якому 38 – початок індексу Гренобля. Зустрічається це і в текстах, пов'язаних з екологією. В аббревіатурах, пов'язаних зі світовими організаціями, такий тип скорочень не зустрічається взагалі.

Не можливо уявити французькі статті й без усічених слів, а саме без апокопи, наприклад: *le volley (le volley–ball)*, *le basket (le basketball)*, *la gym (la gymnastique sportive)*, *le foot (le football)*, *le vélo (le vélocipède)*.

Розшифрування аббревіатур у статтях спортивної тематики подаються дуже рідко. Це можна пояснити тим, що статті присвячені саме світовим подіям або зазначено команди, які відомі місцевому населенню. Більшість уваги зосереджена на фотографіях, які займають значну частину статей. Саме за допомогою відеоряду

вболівальники дізнаються основну інформацію, а скорочення вже надають другорядну інформацію та не є основними в текстах, що пов'язані зі спортом. Окрім цього, у спорті скорочення є більш стійкі, тобто більшість з них використовується вже протягом десятиліть або й століть, на відміну від тем культури або ж навколишнього середовища, наприклад.

Медицина. Найпоширенішими у медичній сфері є ініціальні *ANRS (Agence nationale de recherche sur le sida et les hépatites)* та ініціально-цифрові *B117, V2, N501Y* аббревіатури. Цифрові зазвичай позначають назви вірусів та їхні варіації. Зустрічається також невелика кількість аббревіатур змішаного типу *Covid-19 (Co – corona, Vi – virus, D – disease (maladie) 2019)*.

На сучасному етапі більшість скорочень пов'язані з коронавірусом, що спричинено всесвітнім попитом на інформацію такого типу. Майже в кожній статті зустрічалася аббревіатура COVID-19, при чому не лише у статтях з медичною тематикою. Незалежно від тематичної групи, з об'єктивних причин, використовується це скорочення.

Французи активно описують нові штами хвороби, не забуваючи вказувати їхню назву.

Екологія. Поширеним явищем у текстах екологічного спрямування є ініціальні аббревіатури, які представляють доволі різноманітні сфери, пов'язані з навколишнім середовищем. Це свідчить про зацікавленість людей у різних сферах, які почали більше турбуватися про екологію, усвідомлюючи її сучасний стан.

Зазначимо, що звукові аббревіатури теж є доволі розповсюдженим явищем у сфері екології. Французи часто використовують такий тип скорочень для назви асоціацій, які діють в межах певного регіону, наприклад *Capca (la communauté d'agglomération Privas centre Ardèche)* або *Sytrad (Syndicat de traitement des déchets Ardèche Drôme)*.

Зазвичай, назви організацій оформлені ініціальними *GCRMN (Réseau mondial de surveillance des récifs coralliens)* та звуковими *SIG (Services Industriels de Genève)* скороченнями. Для наближення розуміння екологічних проблем журналісти надають розшифрування та починають активно використовувати композитні

абревіатури *biogéographie* (*biologie* + *géographie*), *bioclimatologie* (*biologie* + *climatologie*) та усічення *l'agglomération* (*agglomération*).

Останні типи значною мірою впливають на сприйняття та на підсвідоме зближення, коли людина починає більше перейматися поставленою проблемою, оскільки використовується той тип скорочень, який вона активно вживає у повсякденному житті.

Окремо слід виділити таке скорочення, як *ndlr* (*note de la rédaction*). Журналісти часто роблять таку примітку, щоб вказати на зміни, які було внесено під час цитування тощо. У цьому скороченні можна прослідкувати чіткі зміни, коли спочатку **note de la rédaction** скорочували за принципом **N.D.L.R.**, а потім перейшли до варіанту **ndlr**.

Висновки. Абревіація займає значне місце в текстах медійного простору. З функційного погляду скорочення служать для уникнення надлишку інформації. Найчастіше в медіа використовуються ініціальні та звукові абревіатури. Такі абревіатури дозволяють заощадити медійний простір та допомагають уникати великих нагромаджених повторень, складних термінів та назв організацій. Кількість абревіацій може варіюватися залежно від тематики.

Література:

1. Марузо Ж. Словарь лингвистических терминов. Москва : Издательство иностранной литературы, 1960. 436 с.
2. Нелюба А. Явища економії в словотвірній номінації української мови. Харків, 2007. 302 с.
3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля–К, 2010. 843 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля–К, 2006. 715 с.
5. *20 minutes* : site Web. URL: <https://www.20minutes.fr>
6. *L'Humanité* : site Web. URL: <https://www.humanite.fr>
7. *La tribune. Partageons l'économie* : site Web. URL: <https://www.latribune.fr>
8. *Le Dauphiné Libéré* : site Web. URL: <https://www.ledauphine.com>
9. *Le Figaro* : site Web. URL: <https://www.lefigaro.fr>
10. *Le Monde* : site Web. URL: <https://www.lemonde.fr>

Грицун Вікторія Віталіївна
Науковий керівник – Вінічук Л. С., кандидат педагогічних
наук, доцент
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Модальність у французькій мові може виражатися різними засобами, а саме: фонетичними (інтонація, ритм, пауза), лексичними (модальні слова та вирази, модальні дієслова, модальні частки, прикметники та модальні вигуки) та граматичними (способи дієслова).

Граматика та лексикологія зазвичай не дуже просунута у вивченні модальностей, але в той же час вивчення впливу модальних маркерів на значення виразу чи стилістичну цінність тексту часто є важливим елементом дослідження. Прийнята точка зору є як семантичною, так і синтаксичною. Насправді значення модальних маркерів дає змогу класифікувати їх за різними типами модалізації, тоді як їх обсяг у реченні часто пов'язаний із синтаксичним зв'язком із рештою висловлювання. Модальність визначається як вираження позиції, яку займає мовець щодо пропозиційного змісту його висловлювання.

Сьогодні проблема модальності залишається однією з найактуальніших проблем мовознавства через її складність і різноманітність. У лінгвістичній літературі більше уваги приділяється тлумаченню терміну «модальність», аніж засобам його вираження. Проте дана тематика серед українських лінгвістів-

дослідників не отримала необхідної популярності, як результат відсутність системних лінгвістичних досліджень українською мовою.

Категорія модальності знайшла своє відображення в працях іноземних і вітчизняних науковців. Дослідженням цієї проблеми займалися Голтвяниця Н. (*conditionnel de probabilité*), Давидова О. (модальність тексту та засоби її вираження), Корді Є. (оптатив та імператив), Красненко О. (модальні засоби вираження припустимості, можливості, необхідності та сумніву), Мозгунов В. (модальність предикатів дозволу), Ошанова О. (функціональна характеристика модальних частин), Barbet C., de Saussure, L. (*présentation: Modalité et évidentialité en français*), Bassano, D., Mendes-Maillochon I. (*early grammatical and prosodic marking of utterance modality in French a longitudinal case study*), Busquets J., Denis P. (*l'ellipse modale en français*), Bybee J., Fleischman S. (*modality in Grammar and Discourse*), Chu Xiaoquan (*les verbes modaux en français*).

Різноманітність підходів до тлумачення модальності в сучасних лінгвістичних дослідженнях свідчить про недостатній рівень аналізу цієї категорії та визначає актуальність обраної теми. Особливо важливими для сучасного мовознавства є питання визначення категоріального статусу та кола підкатегорійних значень модальності з урахуванням синтаксичного, семантичного та прагматичного аспектів висловлювання, результати досліджень структури модального судження, характеру співвідношення між змістом висловлювання і фактів екстралінгвістичної дійсності, особливості експлікації суб'єктивних відношень мовця до цього змісту з точки зору його достовірності, необхідності чи бажаності, його раціональних чи емоційно-оцінних характеристик. Такий підхід до аналізу мовної модальності дозволяє розмежувати суто комунікативні категорії (тема, рима, комунікативне ставлення тощо) та модальність як логіко-граматичну категорію, що формується на рівні судження і, отримавши відповідне граматичне оформлення, що актуалізує мовця в мовленнєвому акті чи контексті, вплив на одержувача, але й вираження власного ставлення до змісту повідомлення.

Типовими для експлікації об'єктивної та суб'єктивної модальностей є об'єктно-уточнюючі конструкції, які в мовознавстві також визначаються як

експліцитні висловлювання. Вивчення особливостей побудови та функціонування таких конструкцій у мовленні дозволяє визначити та проаналізувати специфіку поєднання суб'єктивно-модальної та об'єктивно-модальної площин на рівні синтаксичної виразності.

Модальності у французькій мові відрізняється великим розмаїттям мовних засобів, в першу чергу граматичними та лексико-семантичними засобами. Найпоширенішим способом вираження припущення є модальні слова, які, у свою чергу, виявляють більшу або меншу міру впевненості переданих фактів. Ще одним досить продуктивним способом побудови гіпотези у висловлюванні є питальна інтонація. У французькій мові спостерігається використання чотирьох основних модальних одиниць, які виражають значення можливості *pouvoir* (могти), ймовірності *savoir* (мати ймовірність, знати, вміти), необхідності *devoir* (висловлює повинності) і бажаності *vouloir* (хотіти). Так, модальний дієслово в процес утворення запитальних форм має вербальний інфінітив базового дієслова.

Семантика модальних предикатів досить різноманітна: модальні предикати, що виражають думку про можливість здійснення передбачуваного, модальні предикати, що виражають упевненість у можливості здійснення передбачуваного, модальні предикати, що виражають думку про необхідність здійснення передбачуваного, модальні предикати, що виражають думку про допустимість здійснення передбачуваного. В функції вступних слів модальні предикати цієї групи не використовуються [1].

Українська та французька мови істотно відрізняються одна від одної з точки зору вираження ймовірності. Засоби вираження даних модальних значень перебувають у тісному зв'язку з системою та типологічними характеристиками кожної з мов, що зіставляються. Відносна обмеженість морфологічних засобів вираження ймовірності у системі української мови компенсується винятковим багатством інших мовних засобів і насамперед лексичних.

Вживання умовного способу часто є механістичним, тому що диктується вживанням того чи іншого союзу. Модальні слова і частинки можуть перетворити значення прямого затвердження або заперечення факту, властивому дійсному

способу, на значення недостовірності, сумнівності, навіть ірреальності дії. У такому разі значення форм дійсного способу наближаються до сфери значень умовного способу. Ця властивість очевидно проявляється при перекладі українською мовою.

Не дивлячись на різницю в синтаксичному статусі, семантично модальні прислівники і безособові обороти видаються як еквівалентні, проте можна помітити ряд відмінностей. Відмінною особливістю неоціночного використання даного типу дієслів є їх вкрай рідкісне вживання як вступного речення. Дієслова дуже складно розмістити на осі ймовірності. Кожне дієслово, крім ступеня ймовірності містить додаткові семантичні відтінки.

Засоби вираження тих чи інших сторін оціночної структури в різних мовах мають семантичну схожість, але їх вживання у висловлюваннях відрізняється. Невідповідності в мовах можна пояснити не лише власне семантичними розбіжностями, а й розмитим характером шкали оціночних позначень та оціночних стереотипів.

Для вираження варіацій модальності речення франкомовці мають у своєму розпорядженні просодичні засоби, зокрема інтонаційний контур і лексико-морфосинтаксичні засоби (зокрема спосіб дієслів, окремі морфеми та порядок слів). Серед просодичних параметрів, що дозволяють відзначити контраст між декларативною та окличною модальністю, на першому плані стоїть інтонація.

У класі французьких частинок виділяється група лексичних одиниць, які мають модальне значення домінантним. Дослідники французької мови зараховують до групи модальних частинки, що виражають ставлення того, хто говорить до інформованої інформації, що оцінюють її в плані достовірності, можливості, неможливості, випадковості.

Виявили наявність специфічних характеристик у модальних дієслів в анафоричній функції. Вони не лише репрезентують дієслівну синтагму, а й повідомляють їй додаткове (модальне) значення – ставлення до особи або до дійсності. Особливості французького синтаксису у ряді випадків зумовлюють вживання в анафоричній функції саме модальних дієслів.

У французькій та українській мовах немає чітких ознак, що дозволяють виділити модальні дієслова в окрему групу, не вдаючись до семантичних критеріїв. Тому більш точним буде вважати їх прикордонним варіантом між граматичними і лексичними засобами вираження модальності.

Висновок. Отже, у французькій та українській мовах немає чітких ознак, що дозволяють виділити модальні дієслова в окрему групу, не вдаючись до семантичних критеріїв. Тому більш точним буде вважати їх прикордонним варіантом між граматичними і лексичними засобами вираження епістемічної модальності.

Література:

1. Красненко О. Модальні засоби вираження припустимості, можливості, необхідності та сумніву (на матеріалі французьких текстів із міжнародних відносин). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 2013. №19, С. 175–180.

2. Monte M. Modalités et modalisation: peut-on sortir des embarras typologiques?, *Modèles linguistiques* [En ligne], 2011. №64. URL: <http://journals.openedition.org/ml/353>

3. Nuyts J. Modality: Overview and linguistic issues. *The Expression of modality*. Berlin and New York: Mouton de Gruyter, 2006. P. 1–26.

4. *Politique étrangère: revue trimestrielle / directeur T. de Montbrial*. Paris.: Ifri / Armand Colin, 2007. № 1. 234 p.

5. Rahardi K. *Sosio pragmatik*. Yogyakarta: Erlangga. 2009.

6. Simenon G. *Maigret hésite*. Moscow: Менеджер, 2000. 208 с

7. Sumarlam et Tri Wiratno *Modalité des modaux du français dans les actes discours directifs dans BD Michel Vaillant en perspective Sociopragmatique*. *Proceeding of Conférence internationale sur le français*. 2018. №1–6.

Квятківська Марина Русланівна
Науковий керівник – Вінчук Л. С., кандидат педагогічних
наук, доцент
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,
Україна)

**ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИСЛОВЛЕННЯ ЗВИНУВАЧЕНЬ У
ВЕРБАЛЬНИХ ІНТЕРАКЦІЯХ НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ
ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ**

Ключові слова: вербальна інтеракція, прагматичні акти, звинувачення

Сутність проблеми полягає в тому, що дослідження на сучасному етапі розвитку науки про мову, дослідження сенсів висловлень та особливості застосування лексики, семантики стають все більш популярними. Адже мова є найнеобхіднішим засобом спілкування, з її допомогою реалізуються різні мовні інтенції: поділитись новинами, змусити когось щось зробити, дізнатись нову інформацію або виразити емоції. Особливо цікавим є вивчення і дослідження конфліктної комунікації і особливостей її реалізації на мовному рівні, зокрема висловлення звинувачень у вербальних інтеракціях.

Аналіз останніх досліджень показав, що висловлення звинувачень були об'єктом вивчення як вітчизняних так і зарубіжних науковців. Зокрема, серед вчених, що займались цією проблемою були: Ю.Д.Апресян, М.Є.Баскова, Т.В. Булигіна, Д. Вільямс, М.Я.Гловінська, С.В.Дорда, Х.Куссе, Т.А. Ларіна, Т.А.Мирончук, Дж. Остіном, А.Д. Падучева, Ч. Філмор, і М. де Форнель.

Проте, комунікативна ситуація «звинувачення» на прикладі сучасної французької мови проаналізовані не повністю, залишається ще багато відкритих питань, наприклад: прагматичні аспекти висловлення звинувачень, роль інтенції та можливості її реалізації в процесі мовлення. Слід зауважити, що в українській та зарубіжній лінгвістиці ще недостатньо розкрита проблема саме лексичних та

стилістичних особливостей висловлення звинувачень, в тому числі з прагматичної точки зору.

Головною ціллю статті є виявлення та дослідження лексичних, прагмасемантичних особливості висловлення звинувачень у вербальних інтеракціях у перекладі на сучасну французьку мову.

Реалізація поставленої цілі передбачає вирішення таких завдань:

- визначити термін «вербальна інтеракція»;
- дослідити особливості комунікативних ситуацій «звинувачення»;
- з'ясувати проблему прагматичного аспекту висловлення звинувачень та його реалізацію в мовному плані на прикладі аналізу літературного перекладу французькою мовою романів Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер».

Прагмалінгвістика важливий розділ лінгвістики, адже враховується комунікативний підхід до мови, зосереджується увага на людському факторі в комунікації, тобто вивчається як зазначав Корольов І.Р «комунікативне призначення мовної одиниці, особливості використання її мовцем, а також її співвіднесеність із поведінкою й діяльністю адресанта та адресата в конкретній ситуації спілкування»[3, с.110].

Спробуємо дослідити прагматичну структуру комунікативного акту «звинувачення» і особливості його реалізації лексичному та синтаксичному плані.

Термін «інтеракція» будемо розглядати як «обмін інформацією, що здійснюється в певних конкретних умовах»[2, с.62].

Ми керувались теорією мовленнєвих актів, започаткованою Дж. Остіном, а також вченим американського походження Дж. Серлем [5].

Та теорією сегментації мовленнєвих актів за Г.Г. Почепцовим і В.В. Бацевича, що базується на врахуванні оцінної семантики в мовах: перформативи; експресиви; директиви реквестивного типу; промісиви; констативи [3].

Важливо відмітити, що комунікативна ситуація звинувачення відображає комунікацію двох учасників спілкування в їхній діалогічній взаємодії, причому звинувачення виступає ініціюючим актом.

У цьому зв'язку слід зазначити, що мовець використовує констативні висловлювання, комунікативно-інтенціональний зміст яких полягає в утвердженні. Вони формують рамку спостереження та граматично оформлені розповідними емотивними конструкціями.

На мовному рівні виражається за допомогою таких предикатів в французькій мові: прикметник *coupable*, іменники *la culpabilité*, *le tort*, *la faute* з семантикою глибокого почуття вини, а також конструкції типу *être coupable*, *reconnaître ses torts*, *prendre les torts sur soi*.

В наведеному прикладі мовець прагне поділитись власними спостереженнями, що для нього певна ситуація жартом не виглядало : «*Ce n'était pas drôle du tout, Fred !*»[7], а також задає уточнюючі питання, щодо попередньої конфліктної ситуації «*Qu'est-ce que tu as donné à ce pauvre petit Moldu ?*»[7].

Варто відмітити яскраве вираження семантики слів, що проявляється в контексті, коли необхідно вказати на недоліки людини, яка не дотрималась певних законів. Наприклад, іменник *la faute* в комунікативній ситуації в цьому випадку означає «*responsabilité de quelqu'un ou de quelque chose dans un acte coupable, une erreur, un manquement, ou dans une quelconque situation*» [6].

«*C'est sa faute s'il l'amangé, je ne lui ai jamais dit de le faire*»[7].

В той час , адресант наголошує на навмисності вчинку « *Tu l'as laissé tomber exprès*»[7].Отже, можемо зробити акцент на застосуванні прислівника «*exprès*»[7],який можемо перекласти як «*faire quelque chose dans une intention spéciale ; spécialement*» [6].

Також адресант зверта увагу на те, що вчинок все таки зроблений навмисно, наголошуюючи на тому, що адресат володів певною інформацією, яка могла б запобігти конфліктній ситуації, але все таки нею не скористався «*Tu savais qu'il allait manger ça, tu savais qu'il était au régime...*»[7].

Значимо що використання констативних висловлювань «*Tu savais qu... tu savais qu*»[7],виражається за допомогою минулого часу зокрема *Imparfait*.

Користуючись визначення В.Ф. Веливченко , розглядатимемо директиви як настирливе упрощування [1, с.108].

Тому у висловленні звинувачень це може проявлятися у застосуванні дієслів, що допомагає виразити спонукальну дію або навіть і наказовість.

Інтенційність упрощувань полягає в намаганні більше дізнатись про конфліктну ситуацію і визначити винного в скоєному. «Lequel d'entre vous a fait ça?Lequel d'entre vous a fait apparaître la Marque des Ténèbres?»[7].

Необхідно також зазначити, що в цих уточнюючих питаннях застосовується минулий час, а саме *Passé composé*.

Під констативами ми розуміємо ствердження, описи, повідомлення про негативні властивості чи дії мовця, котрі граматично оформлені розповідними емотивними конструкціями [4, с.74].

Особливо часто констативи застосовуються саме у звинуваченнях, коли мовець повністю впевнений в своїй правоті, і тому говорить про це прямо. Тоді зазвичай застосування констативів вмотивоване, щоб просто констатувати факт обвинувачень[3]. Враховуючи високу емоційність таких ситуацій, розповідні речення можуть ставати окличними.

Отже, було виявлено застосування констативних висловлювань комунікативно-інтенціональний зміст яких полягає в утвердженні. Вони формують рамку спостереження та граматично оформлені розповідними емотивними конструкціями. Особливо часто констативи застосовуються саме у звинуваченнях, коли мовець повністю впевнений в своїй правоті і тому говорить про це прямо. Тоді зазвичай застосування констативів вмотивоване, щоб просто констатувати факт обвинувачень. Також було з'ясовано наявність директивів, які у висловленні звинувачень проявляються у застосуванні дієслів, що допомагають виразити спонукальну дію або навіть і наказовість. Інтенційність директивних висловлювань полягає в намаганні більше дізнатись про конфліктну ситуацію і визначити винного в скоєному, застосовується минулий час, а саме *Passé composé*. Семантика слів проявляється в контексті : прикметник *couprable*, іменники *la culpabilité*, *le tort*, *la faute* з семантикою глибокого почуття вини, а також конструкції типу *être couprable*, *reconnaître ses torts*, *prendre les torts sur soi*.

Література:

1. Веливченко В.Ф. Языковые средства реализации каузативно-следственных отношений в тексте (на материале современного английского языка): дис. кандидата. филол. наук : 10.02.04 / Валентина Федоровна Веливченко. – К., 1989. – 197 с.
2. Дзикович О. В. Комуникативно-прагматичні аспекти мовлення: конспект лекцій. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с.
3. Корольов, І. Р. (2009). Комуникативна ситуація виправдання: прагматичний та лінгвокультурний виміри: монографія. ВПЦ" Київський університет". - 100 с.
4. Почепцов Г.Г. (мл.). Коммуникативные аспекты семантики / Георгий Георгиевич Почепцов (мл.). – К.: Вища школа, 1987. – 131 с.
5. Austin J.L. How to Do Things with Words / JohnLangshawAustin. – Oxford: Oxford University Press, 1962. – 253 p.
6. Le Petit Larousse Dictionnaire. URL: <https://www.larousse.fr/> (дата звернення: 25.11.2021)
7. Rowling, J. K., Ménard, J. F., & Ménard, J. F. (2001). Harry Potter et la Coup de feu (p. 636). Gallimard.

Найдич Юлія Володимирівна

Науковий керівник:

Науковий керівник – Вінчук Л. С., кандидат педагогічних

наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ,

Україна)

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ У П'ЄСІ МОЛЬЄРА «ТАРТЮФ»

Ключові слова: висока комедія, лексико-стилістичні засоби, емоційно-оціночні слова, сарказм, антитеза, протиставлення, поліфонічна гіпотеза, троп, риторична ентерпретація, концептуальна категорія тексту.

Сутність проблеми: Об'єднавши у своїй творчості найкращі традиції французького народного театру з передовими ідеями гуманізму, Мольєр створив

новий вид драми – "високу комедію", жанр, який для свого часу був рішучим кроком у бік реалізму. «Тартюф, або Лицемір» є одним із шедеврів Мольєра. Дослідження зумовлене необхідністю у поглибленому-теоретико-практичному дослідженні лексико-стилістичних засобів вираження іронії у п'єсі «Тартюф» та специфіки перекладу їх на українську мову.

Аналіз останніх досліджень. Проблема дослідження мовних засобів вираження іронії у п'єсі «Тартюф» вже досить тривалий час знаходиться в центрі уваги вітчизняних та закордонних мовознавців та займає важливе місце у сучасному мовознавстві та літературознавстві. Зокрема, цим питанням цікавилися такі дослідники: Ф.Шлегель, О.Дюкро, А. Берендонер, К.Барбе, М. Бахтін, Ю. Борєв, С. Іваненко, О.Калита, Н. Нокс, В.Пігулевський, Р.Семків, О.Шонь, С.Фонтані, Д.Спербер, Д.Вілсон, Р.Хамон, Д.Вілсон, С.Артамонов, Г.Бояджієв, І.Глікман, Н.Жирмунская, Т.Івасютин, В. Мультатулі, Р.Сайс, Ж.Сарфати, В.Луков та інші. У епоху постмодерну іронія стає важливим способом пізнання світу та методом спілкування між людьми. Досі тривають дискусії, присвячені статусу іронії у філології, що породжують численні і дуже різноманітні інтерпретації даного поняття. У лінгвістиці та літературознавстві обговорюються різні аспекти цього феномену – від риторичної інтерпретації іронії як тропу до прийняття її як концептуальної категорії тексту, що відбиває світогляд автора.

Існує багато теорій, присвячених дослідженню іронії. За традиційною риторикою іронія є одним із багатьох тропів. Д. Спербер та Д. Вілсон пропонують вбачати у ній явище згадування [13, с. 400-412]. О. Дюкро доповнює аналіз явища іронії поліфонічною гіпотезою [9,с.180-197]. А. Берендонер бачить в іронії парадоксальне висловлювання, коли той хто говорить визнає його недійсним навіть якщо й промовляє його [5, с.123-127].

Питання іронії досі вважається відкритим та широко обговорюваним серед лінгвістів.

Цілями статті є аналіз мовно-стилістичних засобів, які використовує Ж.-Б.Мольєр у своїй п'єсі «Тартюф» для вираження іронії.

Завданнями статті є проаналізувати витoki створення п'єси Мольєра «Тартюф», оригінальний текст п'єси. З'ясувати інтенсивність вживання лексико-стилістичних засобів, якими передається гумор та сатира в «Тартюфі» та особливості їх перекладу на українську мову на прикладі перекладу, створеного В.Самійленком.

Виклад основного матеріалу. «Тартюф, або Лицемір» є одним із шедеврів Мольєра. Комедія в п'яти діях, яку побачила світ 12 травня 1664 року. Мольєр написав цю п'єсу у відповідь на дії «Товариства святих дарів» (*Société du Saint Sacrement*) — таємної релігійно-політичної організації аристократів, заможних чиновників і духовних осіб, що запроваджувала ідею ортодоксального католицизму.

Г.Бояджиєв пише, що «після того як католицька реакція знищила великий театр італійського та іспанського Відродження, а пуританська англійська революція закрила театри Лондона, Мольєр у своїй творчості звертається до ідей гуманізму і повертає європейському театру народність і ідейність. Завдяки йому були накреслені шляхи для подальшого розвитку драматургії. Він з'єднав своєю творчістю дві великі культурні епохи - епоху Відродження і епоху Просвітництва» [14, с.4].

У передмові до своєї комедії Мольєр пише: «... Хіба ... збочення моральності не нав'язло у нас в зубах?» «Ми бачимо лиходіїв, які, повсякденно прикриваючись благочестям, блюзнірськи змушують його бути посібником страшних злочинів» [1, с.26-27]. «Тартюф» послужив Мольєру літературною зброєю, мішень якої - ненависна йому вада, яка стала справжнім суспільним лихом в умовах абсолютизму і контрреформації.

Мольєр висуває на перший план не розважальні, а виховні та сатиричні завдання. Його комедіям притаманні гостра сатира, непримирення із соціальним злом і, разом з тим, іскрометний здоровий гумор і життєрадісність.

Відомий літературознавець С. Д. Артамонов пише, що «Принциповий сенс комедії «Тартюф» був настільки глибокий, сила і широта узагальнення були

настільки значні, що комедія Мольєра перетворилася на потужний виступ проти феодально-католицької реакції в цілому» [1, с.154].

Аналогічну думку висловлює і В. М. Мультиатулі: «Своєю комедією Мольєр прикував до ганебного стовпа лицемірство і, зокрема, те, яке використовує релігійні догми і твердить про гріховність людини» [6, с.85]

Дослідник-мольєрист І. Глікман, кажучи про комедію, підкреслює наступне: «Тартюф» - п'єса великої сатиричної ємкості й актуальності ... у ній йшлося про основну ваду абсолютистського суспільства - лицемірство. Лицемірство не просто одна з людських вад, але вада, яка у XVII столітті стала знаком епохи, сутністю абсолютистської монархії » [3, с.280].

У «Тартюфі» Мольєра сплітаються елементи різних комедійних жанрів: «високої комедії», фарсу, «комедії інтриги», комедії звичаїв [5, с.66-67].

Деякі з прийомів, властивих цим жанрам, автор застосовує для характеристики персонажів, інші тільки для вираження комізму. Також вражає мольєрівська експресія слова, що здатна відтворити складні внутрішні переживання. й кожна частина драматичної дії надає діалогам та монологам різний темп.

Особливу зацікавленість більшість мовознавців приділяли темі вивченню мовних засобів вираження іронії у п'єсі «Тартюф»

Існує багато теорій, присвячених дослідженню іронії. За традиційною риторикою іронія є одним із багатьох тропів. Д. Спербер та Д. Вілсон пропонують вбачати у ній явище згадування [13, с. 400-412]. О. Дюкро доповнює аналіз явища іронії поліфонічною гіпотезою [9, с.180-197]. А. Берендонер бачить в іронії парадоксальне висловлювання, коли той хто говорить визнає його недійсним навіть якщо й промовляє його [5, с.123-127].

Іронія розглядається як фігура змісту або троп поряд з метафорою, метонімією, синекдохою, порівнянням та перифразом. Існують різні думки щодо визначення поняття стилістичної фігури іронії. Одні лінгвісти вважають її фігурою думки, інші фігурою слова. Протилежні висновки, що іронія є як тропом так і фігурою думки, побудовані на спільному припущенні, що троп являє собою зміну значення слова або

цілого речення. Знаходження іронії серед тропів означає визнання за нею зміни значення, розміщення ж її серед фігур думки заперечує в ній зміну цього значення.

Поняття літературної іронії визначається як спосіб вираження, у якому різниця існує між тим, що говорять буквально, і тим, що насправді хочуть сказати. Але незважаючи на всі знання стосовно цього феномену, літературна іронія залишається засобом, який важко визначити, оскільки не існує її чітких ознак. Навіть якщо читач помітить іронічне висловлювання, він ризикує натрапити на труднощі в розумінні справжніх намірів автора твору. Найчастіше серед засобів, що свідчать про наявність іронії є систематичні повторення, модальні дієслова та такі стилістичні фігури, як гіпербола, метафора та порівняння.

Саме іронія як засіб комічного послуговує авторові для того, щоб показати яким є насправді його персонаж. Створюючи іронічну атмосферу у своєму творі, Мольєр широко використовує гіперболу й протиставлення, показуючи дві реальності, які є одночасно гіперболізованими, і які протиставляються одна одній.

У п'єсі елементи гумору та сатири, спрямованих на викриття суспільних вад, виражаються лексико-стилістичними засобами. Мольєр використовує іронію у мові головних персонажів п'єси, Доріни і Клеанта які жорстко критикують лицеміра

З-поміж лексико-стилістичних засобів, якими передається гумор та сатира в «Тартюфі», виділяються оціночні вигуки, експресивні слова, тропи. Мольєр використовує більш за все два тропи: іронію і метафору, але у тексті п'єси багато літоти і метонімії. Можна зазначити, що іронія — основний засіб, використаний Мольєром в цій комедії. Іронією перейняті репліки всіх персонажів, а передусім тих, що у опозиції до Тартюфа: Доріни, Ельміри та її брата Клеанта. Мольєрівська іронія виражається цілою палітрою відтінків. Ми бачимо, що за допомогою іронії дійові особи «Тартюфа» здатні виразити заперечення, гостру критику, умовляння. Іноді комізм, досягається Мольєром за допомогою іронічних епітетів, таких, як «*beau*» — «гарний». У випадку Ельміри та Клеанта для досягнення іронії Мол'єр використовує надмірну салонну галантність: «*La déclaration est tout à fait galante*»

— «Освідчилися ви по правді досконало» [10, с.123]. Щоб підкреслити рішучість Доріни, поволі іронія у п'єсі переходить у сарказм.

Одна з найбільш комічних реплік — це відомий вислів «*Pauvre homme!*» в 1-й дії 4-ї сцени. Тут ми бачимо емоціонально-оціночні слова-репліки, вжиті в переносному чи в прямому значенні у формі окличних номінальних речень або звертань, що служать засобом вираження або доповнення комізму у Мольєра. Щоб виразити цілковите засліплення Оргона, Мольєр дає йому повторювати репліку чотири рази.

Мольєр вживає, також, експресивні слова: «*parures du diable*» — «чортячі причандали», «*une Fleur des Saints*» — «святі квітки», «*perfide vaurien*» — «нікчема-брехун», «*francs charlatans*» — «пройдисвіти». Словом «*réglisse*» (лакриця, солодкий корінь), Мольєр натякає на улесливість Тартюфа [10, с.123].

Дорина розмовляє мовою, в якій з'являються слова народного походження або фамільярні висловлювання. Ми можемо побачити, що вона вживає слово «кумедія» замість «комедія», що відповідає в оригіналі слову «*Fagotin*», або зворот «хильнути чарку» замість «випити кілька ковтків вина» [10, с.123-127].

Один з улюблених прийомів Мольєра — повторення:

Je l'ai vu. dis-je, vu, de mes propres yeux vu;

Ce qu'on appelle vu: faut-il vous le rebattre?

Aux oreilles cent fois et crier comme quatre? [10, с.130]

Але ширше застосовується в комедіях Мольєра, ніж повторення антитеза — сполучення слів і виразів, де стикаються антонімічні значення:

Tout le monde me prend pour un homme de bien

Mais la vérité pure est que je, ne vauх rien [5, с.135].

Мольєр використовує цілу низку антитез:

Hé quoi! Vous ne ferez nulle distinction Entre l'hypocrisie et la dévotion?

Vous les voulez traiter d'un semblable langage,

Et rendre même honneur au masque qu'au visage [5, с.137].

Нажаль більшості українських читачів п'єса доступна тільки українському або російському перекладі. Серед українських перекладів знаменитої комедії

Мольєра можемо особливо виділити визначний переклад Володимира Самійленка, в якому перекладач і поет творчо підійшов до своєї праці, зумівши майстерно передати не тільки зміст п'єси, але й її ритм і риму, використавши всю яскраву палітру української мови, відтворивши засоби вираження гумору та сатири мольєрівського «Тартюфа».

Висновки. У п'єсі Мольєра під назвою «Тартюф» широко вживається один із багатьох засобів комізму, а саме - іронія. Іронія є беззаперечною зброєю авторів, які пишуть комедії. Мольєр, вибравши її, майстерно використовує багату палітру засобів вираження іронії, що дає йому змогу феєрично викривати вади головного героя п'єси та показувати глядачеві усю потворність лицемірства, з яким боровся все своє життя видатний французький драматург.

Література:

1. Артамонов С. Д. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII ст. М.: Просвещение, 1978. – 608.с
2. Бояджієв Г. М. Мольєр Ж.-Б. –М.: Просвещение, 1968. -608 с.
3. Глікман І. Д. Мольєр: критико-біографічний нарис. - М: Худ. літ-ра, 1966. - 280 с.
4. Жирмунская Н. А., Плавскін З. І., Разумовська М. В. Історія зарубіжної літератури XVII ст. - М.: Вища школа, 2001. - 254 с.
5. Івасютин Т. Д. Засоби вираження гумору та сатири в комедії Мольєра «Тартюф» та їх передача українською мовою. / Т. Д. . Івасютин. // Українське літературознавство. Львів. – 1974. – №22. – С. 61–66.
<https://md-eksperiment.org/post/20180917-zasobi-virazhennya-gumoru-ta-satiri-v-komediyi-molyera>
6. Мультигалі В. М. Мольєр. - 2-е вид., Доп. - М.: Просвещение, 1988.- С. 264 – 275.
7. Мольєр Ж.-Б. П'єси: Тартюф; Міщанин у дворянстві. - К.: Мистецтво, 1989. - 202 с.
8. Berrendonner A. Eléments de pragmatique linguistique. Paris, 1987.-356 p.
9. Ducrot O. Le Dire et le Dit. Paris, 1984. – 240p.
10. Molière J.-B: Tartuffe ou L'importeur.- P.1965. – 365 p.
11. Sarfati G.- E. Eléments d'analyse du discours. Nathan, 2001, – 250 p.
12. Sayce R. Quelques réflexions sur le style comique de Molière / Richard Sayce. // Cahiers de l'AIEF. – 1964. – №16. – С. 219–233.
13. Sperber, D., Wilson, D., « Les Ironies comme mentions », 1978, P. 400-412.

14. Tartuffe de Molière [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.alalettre.com/moliere-oeuvres-tartuffe.php>.
15. Вл.А. Луков. Тартюф (Комедія Ж.Б.Мольєра) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.litdefrance.ru/4/10/652/>.
16. Ж.-Б. Мольєр. Тартюф. Комедія на п'ять дій. Переклад Володимира Самійленка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://cdn.go4web.co.ua/bul/lib/m/moler_tartjuf.pdf.
17. Бояджиєв Г. Н. Жан-Батист Мольєр [Електронний ресурс] / Г. Н. Бояджиєв // https://lib.misto.kiev.ua/MOLIER/molier0_1.dhtml

Незбай Лідія Андріївна

Науковий керівник – Вінічук Л. С., кандидат педагогічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)

СУФІКСАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ СПОСОБІВ СЛОВОТВОРУ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Ключові слова: словотвір, суфіксація, деривація, морфологія, суфікс.

Сутність проблеми полягає у тому, що мова перебуває у постійному розвитку і в зв'язку з цим важливо розглянути різні способи формування слів, щоб встановити їх вплив на збагачення словникового запасу мови. Оскільки цей вплив набував різного характеру впродовж століть, проблема вивчення та визначення стану суфіксації та її ролі у сучасній французькій мові залишається актуальною.

Аналіз досліджень і публікацій показав, що вчені не дійшли спільного висновку та дотримуються різних думок. Згідно з думкою таких французьких учених як А. Дармстетер, Е. Пішон та Ж. Дюбуа, суфіксальна деривація знаходиться у повному розквіті та набуває великого поширення у французькій мові. У той час як інші французькі лінгвісти Ш. Баллі та А. Доза намагаються довести,

що суфіксація як спосіб формування слів є застарілою та поступово виходить зі сфери вживання.

Головною ціллю статті є виявлення основних характеристик та особливостей суфіксальної деривації різних частин французької мови.

Згідно з ціллю статті були поставлені наступні **завдання**:

- визначити основні поняття формування слів за допомогою суфіксації у французькій мові;
- розкрити думки вчених щодо суфіксальної деривації;
- проаналізувати створення слів різних частин мови суфіксальним способом.

Формування нових слів є одним з основних джерел збагачення словникового запасу мови. Нарівні з семантичною еволюцією, створення нових слів слугує перш за все передачі наших думок, ідей та почуттів. Серед причин появи нових слів Н. Лопатнікова в першу чергу називає постійні зміни, що відбуваються у суспільстві, виникнення численних інновацій, які потребують назви. Відсутність потрібного слова у мові сприяє його появі. Виникнення нового слова, за умови якщо воно вдале та відповідає всім потребам спілкування, має всі шанси ввійти в словниковий запас мови та бути широко використовуваним суспільством [1, с. 36].

Суфіксальна деривація - це один з найефективніших способів формування нових слів у французькій мові. Він полягає у додаванні слотвірної морфеми, суфіксу, до кореню вже існуючого слова. Суфікс формує одне ціле з початковою лексемою, і на думку лінгвіста Н. Штейнберг кордон між цими двома елементами досить часто є невизначеним, а інколи і зовсім зникає [2].

Іншою характерною рисою суфіксів є їх здатність до класифікації. Найчастіше за допомогою суфіксу слово переходить з однієї частини мови в іншу. Наприклад: solide (прикметник) – solidité (іменник), piloter (дієслово) – pilotage (іменник), Italie (іменник) – italien (прикметник), clou (іменник) – clouer (дієслово) [2]. Найбільш схильними до суфіксації є іменники та прикметники. У той час як дієслова створені за допомогою суфіксів є менш численними. Прислівники, у свою чергу, мають лише один суфікс -ment, який власне і допомагає створити прислівник

з прикметника, але продуктивність цього суфіксу обмежується кількістю прикметників.

На думку лінгвіста З. Левіта лише поглиблене вивчення суфіксальної деривації вказує на необхідність її існування для збагачення словника. У французькій мові існує більше 100 різних суфіксів. Форма деяких суфіксів змінилась унаслідок змін у вимові. Досить часто значення теж змінювалось із часом, але загалом суфіксальна деривація існує та широко використовується і дотепер [3].

Більш детально розглянемо різні типи суфіксальної деривації.

Номінальна суфіксація є дуже поширеною. Таким чином О. Саліхова дає приклади іменників з суфіксами **-té** для означення характеристик та властивостей (*malléabilité, porosité, élasticité*); **-age** та **-ation** для позначення технічних процесів (*forage, assemblage, équilibrage, pulvérisation*); **-able** та **-ible** для опису роботи різних приладів (*reconductible, maniable*); **-euse** для позначення назв машин або приладів (*fraiseuse, perceuse, batteuse*) [4, с. 96].

Найбільш численними є суфікси, які формують іменники абстрактного сенсу, а саме іменники для опису дії або певної якості. Серед них найпродуктивнішими є суфікси **-ation**, **-(e)ment**, **-âge**. На думку Н. Лопатнікової одне з перших місць належить суфіксу **-ation** разом з його варіаціями **-isation**, **-ition**, **-tion**, **-ion**, що походять з латини. Кількість похідних від цього суфіксу постійно зростає та перш за все збагачує лексику соціальної та політичної сфер (*alphabétisation, indexation, médicalisation, périodisation*) [1, с. 38].

Суфікс **-(e)ment** за весь час свого існування допоміг створити безліч слів, велика частина яких належить до технічної, індустриальної чи агрокультурної термінології (*déraillement, assolement, chambouement, positionnement*) [5, с. 11]. Також слід зазначити, що цей суфікс використовується для позначення криків тварин та різних шумів (*abolement, bêlement, hurlement, sifflement*) [7].

Іншим досить продуктивним суфіксом є **-âge**. Більшість іменників на **-âge** походять від дієслів з якими вони взаємопов'язані (*arroser - arrosage, blanchir - blanchissage*). Загалом за допомогою цього суфіксу найчастіше формуються

іменники для позначення дії, а іменники для позначення стану вживаються досить рідко (*chômage*) [1, с. 39].

Зазначимо і інші суфікси продуктивність яких з часом послабшала: **-erie** (*boulangerie, fromagerie, crémèrie*); **-ance** (*-ence*) (*surveillance, obéissance, souffrance, somnolence*); **-ée** (*tombée, montée, brossée, tripotée*); **-ade** (*galopade, glissade, roulade, promenade*); **-ie** (*saisie, sortie*); **-isme** (*journalisme, culturisme, suivisme*); **-at** (*attentat, assassinat, crachat*); **-ité, -(e)té** (*objectivité, clarté, fierté, liberté*); **-ce** (*impertinence, transparence, brillance*) [6].

Суфіксальна деривація є також одним із найпоширеніших способів формування прикметників. Згідно з Н. Лопатніковою значна кількість суфіксів передає похідним словам ідею відношення до чогось або належності комусь. Таким чином суфікс **-ique** передає ідею відношення до певної галузі знань, школи чи художнього жанру (*philosophique, historique, romantique*), або приналежність до певного суспільного прошарку (*aristocratique, bureaucratique*) [1, с. 42].

В. Істомін вказує на те, що прикметникова суфіксація є дуже продуктивною в формуванні географічних позначень (*niçois, martiniquais, toulonnais, syrien*) [7].

Зазначимо і інші продуктивні суфікси: **-al (-aie, -aux, -aies)** та **-el (-elle, -els, -elles)** (*national, colonial, ministériel, industriel*); **-aire** (*révolutionnaire, universitaire*); **-iste** (*monarchiste, anarchiste, socialiste, réformiste*); **-ais(e), -ois(e)** (*français, anglais, chinois, champenois*); **-ien(ne), -éen(ne), -ier (-ière), -in(e)** (*ukrainien, européen, financier, féminin*); **-ain(e)** (*américain, républicain*); **-eux (-euse)** (*vigoureux, merveilleux*); **-é(e)** (*argenté, ambré, ampoulé*); **-u(e)** (*barbu, charnu*); **-able** (*confortable, raisonnable*); **-esque** (*romanesque, carnavalesque*) [6].

Деривація прислівників відбувається лише за допомогою єдиного суфіксу **-ment**. У сучасній французькій мові прислівники з цим суфіксом знаходяться в кореляції з прикметниками від яких вони походять (*lente – lentement, heureuse – heureusement, facile – facilement*) [1, с. 43].

Менш типовою суфіксальна деривація є для дієслів.

З найбільш продуктивних можна вказати суфікс **-is-**, який вказує на перебування або перехід в певний стан (*agonie – agoniser, légal – légaliser, égal –*

égaliser). Також перехід в певний стан може виражатись суфіксами **-c-**, **-ifi-** (obscur – obscurcir, dur – durcir, chose – chosifier) [1, с. 43].

Суфікси **-ass-**, **-aill-**, **-ot-** надають дієсловам негативного забарвлення (rêvasser, écrivaitter, rimaitter, vivoter, siffloter), а суфікси **-ot-**, **-ill-**, **-onn-** предають словам демінутивне значення (toussoter, trembloter, sautiller, chantonner) [5].

Отже, як **висновок** можна сказати, що формування нових слів є одним з основних джерел збагачення словникового запасу мови. Постійні зміни, що відбуваються у суспільстві, виникнення численних інновацій та поява нових явищ потребують створення нових слів. Суфіксальна деривація - це один з найефективніших способів формування нових слів у французькій мові. Хоча вчені не дійшли спільного висновку та дотримуються різних думок щодо місця суфіксації у появі нових слів, не можна сперечатися з тим фактом, що дуже велика кількість слів створені саме цим способом.

Найбільш численною є суфіксація іменників, частіш за все на позначення дії або якості. Серед таких суфіксів зазначимо **-ation** зі своїми похідними, а також **(e)ment**, **-âge**, **-ure** з їх похідними.

Суфіксальна деривація є також одним із основних способів створення прикметників. Серед найпоширеніших суфіксів зазначимо **-ique**, **-al**, **-el**, **-aire**, **-iste**, **-ien**, **-able**, **-é**.

Суфіксація прислівників здійснюється за допомогою суфікса **-ment**. Прислівники нерозривно пов'язані з прикметниками від яких вони походять.

Найменш поширеною є суфіксація дієслів. Частіш за все суфікси **-is-**, **-c-** та **-ifi-** вказують на знаходження у певному стані або перехід у нього. Також такі суфікси як **-ass-**, **-aill-**, **-ot-**, **-ill-**, **-onn-** можуть надавати дієсловам негативного чи демінутивного характеру.

Література:

1. Лопатникова Н. Н. Lexicologie du Francais moderne / Лексикология современного французского языка. Учебник / Н. Н. Лопатникова, Н. А. Мовшович. – Москва: Высшая школа, 2006. – 114 с.

2. Штейнберг, Надежда Максимилиановна. Аффиксальное словообразование во французском языке [Текст]: суффиксация и префиксация / Н. М. Штейнберг; Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1976. – 204 с.
3. Левит З. Н. Лексикология французского языка. – М.: Издательство «Высшая школа», 1979. – 159 с.
4. Салихова, О. К. Стилистика (французский язык): учебно-методическое пособие / О. К. Салихова. – Хабаровск: Изд-во Тихоокеан, гос. ун-та, 2017. – 124 с.
5. Cocheris H. Histoire de la grammaire, origine et permutation des lettres, formation des mots, préfixes, radicaux et suffixes / Hippolyte Cocheris. – Paris: Librairie de "l'Écho de la Sorbonne", 1874. – 394 p.
6. Grand dictionnaire des lettres; 1-7. Grand Larousse de la langue française. Tome 3, ES-INC / [sous la dir. de Louis Guilbert, René Lagane, Georges Niobey] – Paris, 1989. – 882 p.
7. Истомин, В.С. Лексикология французского языка *Lexicologie française*: учеб.-метод. комплекс / В.С.Истомин. – Гродно : ГрГУ, 2008. – 191 с.

Хникіна Аліна Олександрівна

Науковий керівник – Вінчук Л. С., кандидат педагогічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)

КОГНІТИВНІ ДІЄСЛОВА У ФРАНКОМОВНОМУ ТВОРІ АНТУАНА ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ “*LE PETIT PRINCE*”

Велика кількість досліджень сьогодення зорієнтовані на вивчення ментальної діяльності людини, яка чітко виражається в мові. Виходячи з усього, багато уваги приділяється саме когнітивному аспекту, оскільки він розглядає різні психічні стани та дії. дослідження пов'язана з великою зацікавленістю сучасних мовознавців до лексичних одиниць вираження ментальної діяльності людини. Доречним при такому дослідженні є аналіз дієслівних одиниць за групами, зокрема тих, що відображають різноманітні стани й процеси ментальної діяльності. У

мовознавстві, зокрема французькому, досі ще невирішеною є проблема визначення когнітивних дієслів, специфіки їх вживання й перекладу.

Когнітивні дієслова французької мови, що пов'язані зі знаннями, мисленням й інформацією, розглядали і вітчизняні, і зарубіжні лінгвісти: І. П. Ділай, О. С. Кубрякова, А. П. Загнітко, Denis M., Guillaume G. й інші науковці.

Метою статті є визначення особливостей вживання, класифікації та перекладу когнітивних дієслів у французькій мові у творі Антуана де Сент-Екзюпері "*Le Petit Prince*".

Досягнення поставленої цілі передбачає вирішення наступних **завдань**:

- визначити теоретико-методологічні засади дослідження особливостей когнітивних дієслів у сучасній французькій та українській мовах;
- розглянути різні підходи до класифікації дієслівної лексики у працях вітчизняних і зарубіжних вчених;
- визначити частоту вживання когнітивних дієслів у франкомовному оповіданні Антуана де Сент-Екзюпері "*Le Petit Prince*".

Виклад основного матеріалу. В когнітивному плані дієслова зображені як категорії, які описують різноманітний людський досвід і виражають його результати у вигляді знань про реальність. Вітчизняний лінгвіст О. С. Кубрякова каже: «Основна мета когнітивного підходу до вивчення дієслівної лексики полягає в тому, щоб пояснити, які саме уявлення про світ і людину як антропоцентр цього світу, її дії, а головне, її стан, передає дієслово» [4, с. 83]. Таким чином, когнітивними дієсловами вважаються ті, що виражають ментальну, розумову діяльність людини, описують її знання, мислення, впевненість чи вагання, усвідомлення, процеси пам'яті тощо.

Когнітивні дієслова розглядаються як дії суб'єкта, що відбуваються в людській свідомості без проекції та втручання зовнішніх факторів, зокрема мовлення, тобто це процес сприйняття, обробки, засвоєння, зберігання та передачі певної інформації в свідомості [5].

Мовознавці досі не дійшли єдиної думки стосовно структурування та групування когнітивних дієслів. Наприклад, І. П. Ділай вважає, що існує дві

лексико-семантичні групи таких дієслів: такі, що виражають знання (наприклад, *connaître, comprendre, apprendre, percevoir*) і ті, що описують процес мислення (наприклад, *croire, considérer, imaginer, supposer, réfléchir*) [3, с. 8].

На думку зарубіжного лінгвіста Л. М. Васильєва, вищезазначену класифікацію необхідно доповнити і дещо розширити. Науковець додав третю групу дієслів, які виражають процеси пам'яті [1, с. 122]. Крім цього, він виокремлює дві підгрупи у групі дієслів мислення. Л. М. Васильєв стверджує, що перша підгрупа містить дієслова, що відповідають саме за перебіг мисленнєвого акту, а друга відображає його результати. Таким чином, друга підгрупа включає дієслова із загальним значенням «вірити», «уявляти», «вирішувати», «вважати», «розуміти» й «помилятися» [1, с. 165-166].

Вітчизняна лінгвістка І. В. Горохова створила власну класифікацію когнітивних дієслів, за якою вони поділяються на наступні класи:

1. дієслова, що виражають мисленнєві процеси;
2. дієслова, які позначають результати розумової діяльності;
3. дієслова, значення яких «вважати» й «помилятися»;
4. дієслова, які описують знання, зберігання інформації в пам'яті й інтелектуальний стан [2, с. 195].

При дослідженні франкомовного оповідання Антуана де Сент-Екзюпері «*Le Petit Prince*» було виявлено 42 дієслова, які описують когнітивну діяльність людини. При цьому загалом у творі наявно 206 слововживань з когнітивними дієсловами.

Розподіл дієслів, що позначають когнітивну діяльність, є складним процесом, адже чимало з них можуть набувати декількох різних значень. Така багатозначність залежить не лише від морфологічної групи, але й здебільшого від ступеня аналітичності чи синтетичності мови [6, с. 107]. Виходячи з того, що французька мова є аналітичною, то явище полісемії тут є розповсюдженим і відіграє велику роль при перекладі на українську мову, тому слід з особливою уважністю підбирати значення слів.

Для тематичного розподілу когнітивних дієслів було виокремлено головні складові лексичного значення, що відображають різні процеси й періоди інтелектуальної діяльності: мислення і роздуми як процес загалом, розуміння як спроможність сприймати й опрацьовувати інформацію, одержання підсумків і суджень в результаті розумової діяльності, спрямування інтелектуальної діяльності на вирішення проблемних питань, процес засвоєння знань для розпізнавання, збереження отриманої інформації у пам'яті з метою її подальшого відтворення. Співвідношення і кількісний розподіл усіх когнітивних дієслів, відібраних із франкомовного оповідання Антуана де Сент-Екзюпері “*Le Petit Prince*”, наведено на рис. 1.

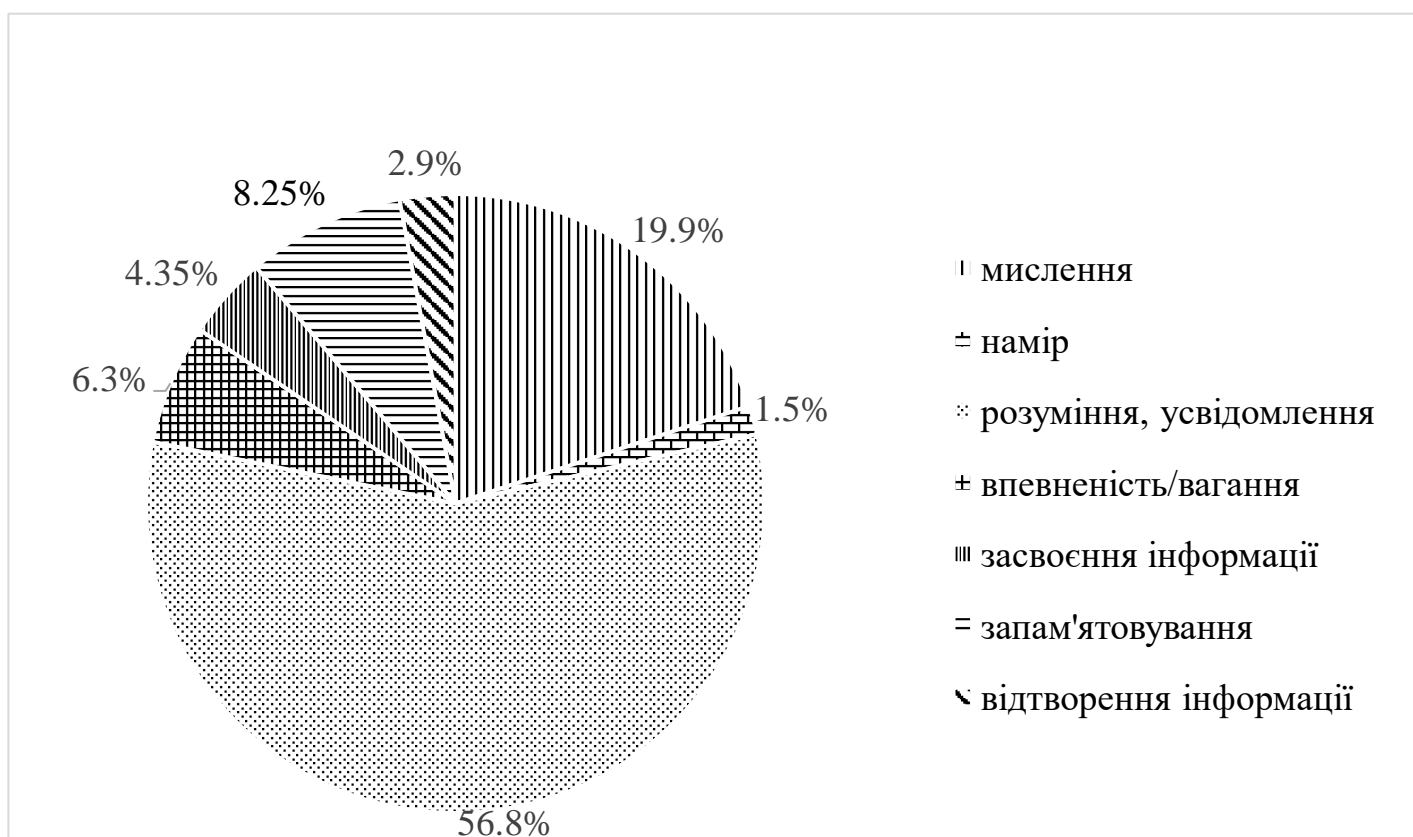

Рис. 1. Кількісний розподіл лексико-семантичних груп когнітивних дієслів у франкомовному оповіданні Антуана де Сент-Екзюпері “*Le Petit Prince*”

Найпоширенішою з-поміж тематичних груп за результатами дослідження постала та, що відповідає за набуття знань (67,45 %) і включає у себе когнітивні дієслова на позначення процесу розуміння, засвоєння інформації, а також відображає впевненість чи сумніви людини.

Висновки. Таким чином, когнітивними дієсловами вважаються ті, що виражають ментальну, розумову діяльність людини, описують її знання, мислення, впевненість чи вагання, усвідомлення, процеси пам'яті тощо. Дослідивши дієслова ментальної діяльності людини у франкомовному оповіданні Антуана де Сент-Екзюпері «*Le Petit Prince*», було створено список, виходячи з їх класифікації. Усього в оригіналі твору нами було знайдено 42 когнітивні дієслівні одиниці, загальне число вживань яких сягає 206. Взявши за основу досліджені класифікації відомих лінгвістів, було виділено 7 тематичних підкласів, а саме: на позначення процесів мислення, пам'яті, усвідомлення, впевненості чи вагань, намірів, набуття знань і відтворення інформації. Важливо розуміти, що поділ дієслів на вищезгадані класи є умовним, оскільки більшості лексичних одиниць французької мови притаманне явище полісемії, через що в залежності від контексту лексеми набувають значення когнітивних дієслівних одиниць і навпаки, переходять до інших груп, що виражають певну діяльність.

Література:

1. Васильев Л. М. Современная лингвистическая семантика. М.: Высшая школа, 1990. 176 с.
2. Горохова І. В. Лексико-семантичне поле дієслів зі значенням розумової діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов. – Випуск 3 : збірник наукових праць. За ред. А. В. Корольової. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 193–196.
3. Ділай І. П. Когнітивні дієслова в англійській мові: парадигматика, синтагматика, епідигматика. Львів, 2011. 22 с.
4. Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Рос. Академия наук. Ин-т языкознания. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с. – (Язык. Семиотика. Культура).
5. Denis M. Psychologie cognitive et étude de la cognition. Dans Universalis. Régime d'accès: <https://www.universalis.fr/encyclopedie/psychologie-cognitive/2-psychologie-cognitive-et-etude-de-la-cognition/>
6. Guillaume G. Temps et verbe. Theorie des aspects, des modes et des temps / Gustave Guillaume. P.: Editeur Edouard Champion. 1929. 230 p.